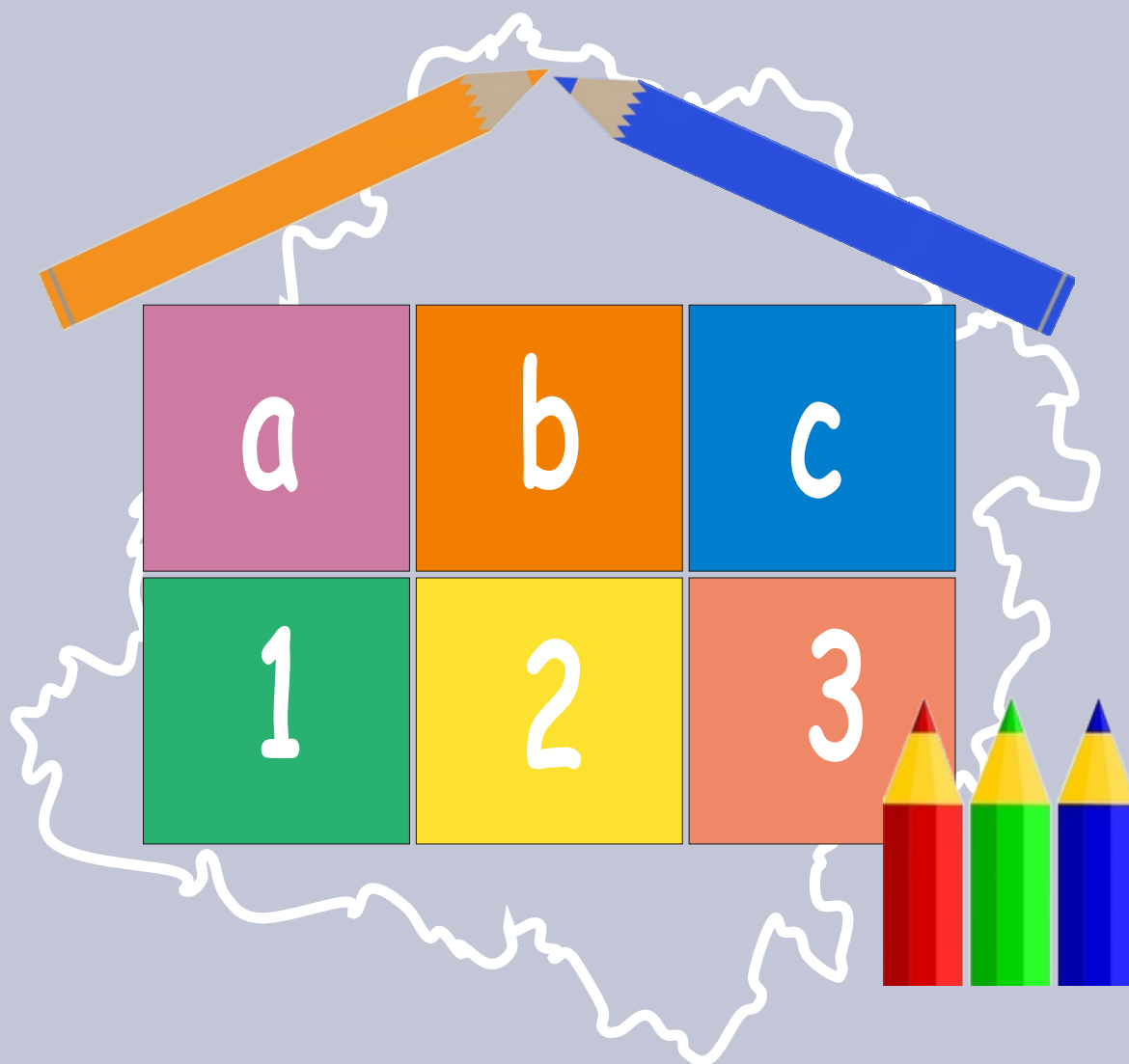

ANALIZA POZIOMU UPOWSZECHNIENIA EDUKACJI PRZEDSZKOLNEJ NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Badanie wykonane na potrzeby
Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Łódzkiego na lata 2014 - 2020

Łódź, styczeń 2017

Analiza poziomu upowszechnienia edukacji przedszkolnej na obszarze województwa łódzkiego

DYREKTOR BIURA:

Ewa Paturalska-Nowak

Opracowanie wykonano

w REGIONALNYM OBSERWATORIUM TERYTORIALNYM WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

pod kierownictwem Anny Szymańskiej

Zespół autorski:

Joanna Dytrych

Emilia Modranka

Małgorzata Jura

Barbara Zalega

Współpraca:

Paulina Kaszuba

Justyna Dolaczyńska

Łódź, styczeń 2017 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
1.1. Wstęp	3
1.2. Cel badania	3
1.3. Podstawowe definicje	4
1.4. Opis metodologii badania	5
2. Uwarunkowania	8
2.1. Wychowanie przedszkolne w Ustawach i dokumentach strategicznych	8
2.2. Wyniki konkursu z RPO WŁ na lata 2014-2020	16
2.3. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze	18
3. Analiza poziomu dostępności do ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim	28
3.1. Analiza dostępności placówek wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim na tle kraju	28
3.2. Infrastruktura przedszkolna oraz poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim w roku szkolnym 2015/2016	31
3.3. Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2016/2017	39
3.4. Dostępność przestrzenna do placówek wychowania przedszkolnego	46
4. Analiza badań ankietowych	52
5. Potencjał demograficzny i prognoza demograficzna do 2020 r.	77
6. Wnioski i rekomendacje	80
7. Aneks	83
Spis map	117
Spis tabel	117
Spis wykresów	119

1. Wprowadzenie

1.1. Wstęp

Pierwsze lata życia dziecka decydują o jego rozwoju i przyszłych losach. Znaczna część możliwości intelektualnych człowieka kształtuje się w pierwszych latach życia. Umysł dziecka jest bardzo chłonny i większość wrodzonych predyspozycji rozwija się intensywnie w wieku przedszkolnym. Dotyczy to także zdolności uczenia się i przyswajania sobie nowej wiedzy. Działania edukacyjne, stymulowanie rozwoju intelektualnego i społecznego dziecka przynoszą najlepsze rezultaty właśnie w okresie przedszkolnym. Jest to zarazem najlepszy okres na zapobieganie ewentualnym trudnościom w nauce i relacjach społecznych poprzez: niwelowanie dysfunkcji rozwojowych, terapię zaburzeń, wyrównywanie zaniedbań środowiskowych. Umiejętności, które małe dzieci wynoszą z przedszkola, procentują w szkole lepszymi wynikami w nauce, a w dorosłym życiu lepszym funkcjonowaniem społecznym i zawodowym. Zapewnienie lepszego dostępu dzieci do wysokiej jakości edukacji to najskuteczniejszy sposób na wyrównywanie szans edukacyjnych, szczególnie dzieci zamieszkałych na wsi i w małych ośrodkach miejskich. Dlatego tak ważne jest inwestowanie w edukację małych dzieci. Priorytetem w obszarze edukacji jest zwiększenie dostępności do edukacji wysokiej jakości, poprzez m.in. upowszechnienie wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-6 lat, w tym także zwiększenie dostępności do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich.

W ostatnich latach Polska i region łódzki poczyniły ogromny postęp, jeśli chodzi o poziom upowszechnienia przedszkolnego, w tym także na obszarach wiejskich i wśród młodszych roczników dzieci. Gdyby nie wprowadzona w roku szkolnym 2016/2017 reforma edukacji cofająca sześciolatki ze szkół podstawowych do przedszkoli, popyt na usługi wychowania przedszkolnego byłby zaspokojony w miastach i w znacznej części gmin wiejskich województwa łódzkiego. Jednak pozostawienie w roku szkolnym 2016/2017 większości dzieci sześciolatków w ośrodkach wychowania przedszkolnego spowodowało, że w wielu gminach zabrakło w placówkach miejsc dla dzieci najmłodszych, szczególnie trzylatków. Oznacza to obniżenie się wskaźnika upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci w wieku 3-5 lat.

Niniejsze opracowanie jest odpowiedzią na potrzeby Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego związane z realizacją konkursów na projekty w obszarze wychowania przedszkolnego, finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Zostało poprzedzone szczegółową inwentaryzacją wszystkich placówek wychowania przedszkolnego na terenie województwa łódzkiego. W oparciu o dane statystyczne pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz Systemu Informacji Oświatowej opracowano diagnozę stanu w zakresie wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim, a ekspertyza Pracowni Naukowo-Edukacyjnej „PRIMUS” posłużyła do przygotowania prognozy zapotrzebowania na miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego w poszczególnych gminach w perspektywie do 2020 r. Największą wartością dodaną opracowania jest analiza wyników badania ankietowego, którym zostały objęte wszystkie 177 gmin województwa łódzkiego. Przedstawiciele samorządów miast i gmin zamieścili w tych ankietach informacje o funkcjonujących na ich terenie placówkach wychowania przedszkolnego i żłobkowego, popycie na miejsca oraz planów na przyszłość.

1.2. Cel badania

Głównym celem badania było **przygotowanie analizy na potrzeby IZ RPO realizującej wsparcie w obszarze wychowania przedszkolnego na terenie województwa łódzkiego ze środków unijnych (EFS) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego województwa łódzkiego na lata 2014-2020**. Opracowane przez Ministerstwo Rozwoju „Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć

z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020” nakłada na IZ RPO **obowiązek opracowania analizy**, która pozwoliłaby skoncentrować wsparcie na obszarach, na których istnieją rzeczywiste deficyty w zakresie dostępności wychowania przedszkolnego. Ww. wytyczne wskazują, że „IZ RPO definiuje obszary kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w oparciu o analizę uwarunkowań wewnątrzregionalnych (lokalnych i ponadlokalnych), przeprowadzoną na podstawie m.in.: stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego, zróżnicowań przestrzennych w dostępie do wychowania przedszkolnego, popytu na miejsca w OWP, potencjału i prognoz demograficznych, uwarunkowań społeczno-gospodarczych, ustalonej przez samorząd gminny sieci przedszkolnej (o ile została ustalona)”. Analiza dostępności i poziomu upowszechnienia wychowania przedszkolnego w regionie pozwoli na lepsze ukierunkowanie przyszłych konkursów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

1.3. Podstawowe definicje

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są **przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych**, a od roku szkolnego 2008/2009 również **zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne** (GUS).

Przedszkole – instytucja opiekuńczo-wychowawcza, do której uczęszczają dzieci w wieku od 3 lat (w Polsce – w szczególnych przypadkach od 2,5) do rozpoczęcia spełniania obowiązku szkolnego. Głównym zadaniem przedszkola jest zapewnienie dzieciom opieki, oraz wielostronnego rozwoju psychofizycznego i społecznego, a tym samym przysposobienie ich do pokonania progu szkolnego.

Przedszkola specjalne organizowane są dla dzieci z wadami wzroku, wadami słuchu, z niepełnosprawnością ruchową, przewlekłe chorych (placówki wykonujące działalność leczniczą), z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym, z niepełnosprawnością sprzężoną. Przedszkole specjalne może być placówką samodzielną bądź organizacyjnie związaną ze szkołą podstawową specjalną, specjalnym ośrodkiem szkolno-wychowawczym lub zakładem opieki zdrowotnej (GUS).

Przedszkole publiczne – jest przedszkolem prowadzonym przez gminę (samorząd), które realizuje programy wychowania przedszkolnego uwzględniające podstawę programową wychowania przedszkolnego, zapewnia bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę w czasie ustalonym przez organ prowadzący, nie krótszym niż 5 godzin dziennie. Rekrutacja przeprowadzana jest w oparciu o zasadę powszechnej dostępności. Przedszkole publiczne zatrudnia nauczycieli posiadających kwalifikacje określone w przepisach odrębnych.

Przedszkole niepubliczne może być prowadzone przez: firmy, osoby fizyczne, stowarzyszenia, fundacje, organizacje religijne. Realizuje programy wychowania przedszkolnego uwzględniające podstawę programową wychowania przedszkolnego.

Oddział przedszkolny przy szkole podstawowej – to forma wychowania przedszkolnego. Szkoła podstawowa, w której utworzono oddział przedszkolny stanowi specyficzną jednostkę, pośrednią pomiędzy szkołą samodzielną i zespołem. Oddział przedszkolny w szkole podstawowej zachowuje odrębności programowe, a kształcenie i wychowanie w nim jest zorganizowane odmiennie niż w oddziałach szkoły podstawowej, na zasadach odnoszących się do oddziałów przedszkola, tj. zgodnie z ramowym statutem przedszkola.

Punkt przedszkolny – to forma wychowania przedszkolnego, w których zajęcia prowadzone są przez cały rok szkolny, z wyjątkiem przerw ustalonych przez organ prowadzący. Czas pracy punktu powinien być elastyczny, uzależniony od lokalnych potrzeb i możliwości, dostosowany do liczebności grupy dzieci oraz do potrzeb i oczekiwań rodziców, aby zapewnić możliwość zrealizowania wymagań, wynikających z podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

Zespół wychowania przedszkolnego – to jedna z innych niż przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych form wychowania przedszkolnego, w których zapewnia się bezpłatne nauczanie, zajęcia są prowadzone przez cały rok szkolny w niektóre dni tygodnia (minimum 3 godziny w ciągu jednego dnia i minimum 12 godzin w ciągu tygodnia), z wyjątkiem przerw ustalonych przez organ prowadzący.

1.4. Opis metodologii badania

Dla realizacji celu badania niezbędne było pozyskanie aktualnych informacji na temat wszystkich ośrodków wychowania przedszkolnego funkcjonujących na terenie województwa łódzkiego. Ponieważ dane statystyczne publikowane są z pewnym opóźnieniem, zdecydowano o konieczności przeprowadzanie badań własnych. Pozwoliło to na zebranie danych dotyczących bieżącego roku szkolnego, tj. 2016/17.

Badania własne zrealizowane zostały techniką CAWI (ang. Computer Assisted Web Interview), czyli ankiet przesyłanych drogą elektroniczną do samodzielnego wypełnienia przez respondentów. Kwestionariusz ankiety składał się z 13 pytań i skierowany został do wszystkich (177) urzędów miast i gmin w województwie łódzkim. Przy czym – z uwagi na administracyjny typ gminy – przygotowane zostały 3 wersje ankiety:

- podstawowa wersja ankiety wysłana została do wszystkich – oprócz Łodzi – miast (gmin miejskich), których w województwie łódzkim jest 17 oraz do wszystkich gmin wiejskich, których w województwie łódzkim jest 133;
- rozszerzona wersja ankiety przeznaczona była dla gmin miejsko-wiejskich (jest ich w województwie łódzkim 26) – w pytaniach o dane liczbowe na temat gminy oraz plany rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego dokonano w niej rozróżnienia na obszar miejski i wiejski gminy;
- również do Urzędu Miasta Łodzi wysłany został rozbudowany kwestionariusz ankiety – w tym przypadku jednak prośba o informacje dotyczyła doprecyzowania w kwestii planów Miasta w odniesieniu do obszaru rewitalizacji oraz terenu w promieniu 3 km od obszaru rewitalizacji.

Narzędziem badawczym był zestandaryzowany kwestionariusz ankiety, za pomocą którego pozyskano następujące informacje:

- **liczba przedszkoli**, oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, punktów przedszkolnych oraz zespołów wychowania przedszkolnego funkcjonujących na terenie gminy w podziale na placówki publiczne (prowadzone przez gminę) oraz placówki niepubliczne (prowadzone przez osoby prawne inne niż samorządy, np. firmy, spółki, stowarzyszenia, fundacje, organizacje religijne, osoby fizyczne);
- **liczba miejsc** w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, punktach przedszkolnych oraz zespołach wychowania przedszkolnego funkcjonujących na terenie gminy – w podziale na placówki publiczne i niepubliczne;
- **liczba dzieci** uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego w gminie w trzech kategoriach wiekowych: 3-5 lat, 6-latki i dzieci poniżej 3. roku życia lub powyżej 6. roku życia w podziale na placówki publiczne i niepubliczne;
- liczba dzieci zapisanych w **pierwszym naborze** w 2016 roku do publicznych i niepublicznych ośrodków wychowania przedszkolnego;
- **plany gmin** w zakresie rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego – w odniesieniu zarówno do zwiększania liczby miejsc (w placówkach przewidywanych do utworzenia lub istniejących), jak również w zakresie polepszenia jakości oferty edukacyjnej placówek lub standardu ich budynków;

- rozpoznanie zamiarów gmin (wśród tych, które wskazały chęć rozszerzania oferty ośrodków wychowania przedszkolnego) w zakresie gotowości do **pozyskania dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego** na lata 2014-2020:
 - w przypadku planów pozyskania wsparcia, proszono o informację, czy celem dotacji będzie rozbudowa i wyposażenie istniejącego ośrodka wychowania przedszkolnego, czy budowa nowego obiektu;
 - w sytuacji deklaracji braku zamiaru korzystania ze środków RPO WŁ 2014-2020, proszono o podanie przyczyny;
- **liczba miejsc** w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego – zgodnie z planami gminy – **w roku 2020**;
- szacowana **liczba brakujących miejsc** w ośrodkach wychowania przedszkolnego w przyszłym roku szkolnym, tj. **2017/18**;
- **liczba dzieci**, którym gmina dofinansowuje wychowanie przedszkolne **w innych gminach**;
- rozstrzygnięcie, czy na terenie gminy powołana została **sieć przedszkoli**, a jeżeli tak, to ile placówek zostało w nią włączonych.

W ankietach proszono, aby wszystkie wartości liczbowe były podawane na dzień 30 września 2016 roku. Uwzględnienie tego warunku gwarantuje porównywalność danych oraz stanowi istotną informację opisową dla zgromadzonych informacji – dotyczą one bowiem zjawiska relatywnie wysoko zmiennego w czasie (oferta ośrodków wychowania przedszkolnego w gminach województwa łódzkiego niewątpliwie zmienia się na bieżąco, dostosowując do potrzeb mieszkańców i możliwości samorządu).

Kwestionariusz ankiety został opracowany przez Regionalne Obserwatorium Terytorialne Województwa Łódzkiego, a w trybie konsultacji z Departamentem Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego przygotowano jego ostateczną wersję. Faza terenowa badania trwała 24 dni – ankiety rozesłano w dniu 22 listopada 2016 roku – z prośbą o odesłanie wypełnionych kwestionariuszy do 30 listopada 2016 r. W tym terminie wpłynęło 98 odpowiedzi, co stanowiło 55,3% wszystkich poproszonych o informację urzędów miast i gmin. W dniu 2 grudnia 2016 r. do samorządów, które nie odesłały ankiety, skierowany została – drogą mailową – ponowna prośba o odesłanie wypełnionych kwestionariuszy. Równocześnie także z gminami, które nie przekazały informacji o ośrodkach wychowania przedszkolnego funkcjonujących na ich terenie, kontaktowano się telefonicznie. W efekcie – do 9 grudnia 2016 r. pozyskano 171 ankiet, co stanowiło 96,6% oczekiwanych odpowiedzi, a 15 grudnia 2016 roku odesłany został ostatni – 177. kwestionariusz.

Okazało się jednak, iż w wielu ankietach występowały braki danych (nie wszystkie pytania zostały przez respondentów wypełnione) lub – już we wstępnej analizie dostrzeżone zostały niejasności albo błędy logiczne w udzielonych informacjach. Kontynuowano zatem pozyskiwanie informacji – drogą telefoniczną dopytując o dane, których w ankiety nie wpisano lub rozstrzygając kwestie problematyczne – dla prawidłowej interpretacji odpowiedzi. Ten etap badania trwał około 3 tygodnie.

Dla 3 wariantów ankiety opracowany został jeden klucz kodowy, dzięki któremu odpowiedzi wszystkich urzędów miast i gmin – niezależnie od ich typu – mogły zostać przetransponowane na liczby (zakodowane) i zapisane w postaci bazy danych przeznaczonej dla pakietu statystycznego. Analiz zgromadzonych danych dokonano przy zastosowaniu programu PS IMAGO (SPSS Statistics).

Wzór ankiety stanowi załącznik do niniejszego opracowania.

Poza badaniami ankietowymi podstawowym źródłem danych wykorzystanym w opracowaniu była statystyka publiczna Bank Danych Lokalnych, GUS oraz publikacje GUS takie jak: „Rocznik demograficzny 2015”, „Oświata i wychowania w roku szkolnym 2015/2016”, „Ludność. Stan

i struktura w przekroju terytorialnym. Stan na 30.06.2016”. Ze statystyki pochodziły dane dotyczące m.in. liczby dzieci w poszczególnych rocznikach, stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Do opracowania uwarunkowań społeczno-gospodarczych wykorzystano dane dotyczące zagadnień demograficznych, w tym liczby ludności, przyrostu naturalnego, współczynnika zgonów, współczynnika dzietności, liczby małżeństw, salda migracji wewnętrznych, struktury wiekowej oraz zagadnień ekonomicznych, w tym wysokości dochodów uzyskiwanych przez rodziny, poziomu bezrobocia, liczby oddawanych mieszkań.

Do prognozowania liczby dzieci w perspektywie roku 2020 wykorzystano wyniki Prognozy demograficznej dla gmin województwa łódzkiego do 2020 roku opracowaną przez Pracownię Naukowo-Edukacyjną PRIMUS we wrześniu 2016 r. Punktem wyjścia była Prognoza demograficzna GUS do 2050 roku.

Do oceny dostępności placówek wychowania przedszkolnego w regionie łódzkim wykorzystano dane z Sytemu Informacji Oświatowej. Dotyczyły one m. in. liczby poszczególnych typów ośrodków wychowania przedszkolnego tj. przedszkoli, punktów przedszkolnych, zespołów wychowania przedszkolnego, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i zapewnianych przez nie miejsc (za wyjątkiem oddziałów przedszkolnych).

Analiza źródeł zastanych dotyczyła przeglądu strategicznych dokumentów szczebla europejskiego, krajowego, regionalnego i lokalnego w zakresie problematyki edukacji przedszkolnej. Jako materiały źródłowe wykorzystano następujące dokumenty: Ustawę o systemie oświaty z 7 września 1991 r., Ustawę o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, Strategię na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu Europa 2020, Umowę Partnerstwa, Strategię Rozwoju Kraju 2020, projekt Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2014-2020, Strategię Rozwoju Województwa łódzkiego 2020, Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim, Regionalne i krajowe programy operacyjne, Gminny Program Rewitalizacji Łodzi 2026+.

2. Uwarunkowania

2.1. Wychowanie przedszkolne w Ustawach i dokumentach strategicznych

Ustawa o systemie oświaty z 7 września 1991 r. z późniejszymi zmianami (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169).

Zasady prowadzenia placówek wychowania przedszkolnego oraz dostępu do usług przedszkolnych zawarte są w Ustawie o systemie oświaty z 7 września 1991 r. Ustawa ta była gruntownie zmieniana najpierw w związku z obniżeniem wieku obowiązku szkolnego z 7 do 6 lat, a w roku szkolnym 2015/2016 przywrócono poprzedni wiek obowiązku szkolnego, czyli 7 lat i zapisy ustawy ponownie uległy zmianie.

„Wychowanie przedszkolne obejmuje dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. Wychowanie przedszkolne jest realizowane w przedszkolach oraz w innych formach wychowania przedszkolnego.”

„Dziecko w wieku 6 lat jest obowiązane odbyć roczne przygotowanie przedszkolne w przedszkolu lub w innej formie wychowania przedszkolnego”

„Dzieci w wieku 3–5 lat mają prawo do korzystania z wychowania przedszkolnego w przedszkolu lub innej formie wychowania przedszkolnego”

„Rada gminy ustala sieć prowadzonych przez gminę publicznych przedszkoli. W przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi rada gminy może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli o publiczne inne formy wychowania przedszkolnego. (wchodzi w życie 01.09.2019 r.)

„Droga dziecka spełniającego obowiązek, o którym mowa w art. 14 ust. 3, i dziecka pięcioletniego z domu do publicznego przedszkola, publicznej innej formy wychowania przedszkolnego, niepublicznego przedszkola, o którym mowa w art. 90 ust. 1b, albo niepublicznej innej formy wychowania przedszkolnego, o której mowa w art. 90 ust. 1c, w których gmina zapewniła tym dzieciom warunki spełniania tego obowiązku oraz realizacji prawa do korzystania z wychowania przedszkolnego, **nie powinna przekraczać 3 km**. Jeżeli droga, o której mowa w ust. 2, przekracza 3 km, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dziecka albo zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.”

„Na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa, która może być wykorzystana wyłącznie na dofinansowanie wydatków bieżących związanych z realizacją tych zadań”.

„Do publicznego przedszkola lub publicznej innej formy wychowania przedszkolnego przyjmuje się kandydatów zamieszkałych na obszarze danej gminy. W przypadku większej liczby kandydatów spełniających warunek, o którym mowa w ust. 1, niż liczba wolnych miejsc w publicznym przedszkolu lub publicznej innej formie wychowania przedszkolnego, na pierwszym etapie postępowania rekrutacyjnego są brane pod uwagę łącznie następujące kryteria:

- *wielodzietność rodziny kandydata;*
- *niepełnosprawność kandydata;*
- *niepełnosprawność jednego z rodziców kandydata;*
- *niepełnosprawność obojga rodziców kandydata;*
- *niepełnosprawność rodzeństwa kandydata;*
- *samotne wychowywanie kandydata w rodzinie;*
- *objęcie kandydata pieczą zastępczą”*

Znowelizowana ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego

Wprowadza ona nowe zasady odpłatności za pobyt w placówkach wychowania przedszkolnego sześciolatków i dzieci w wieku 3-5 lat. Od 1 stycznia 2017 r. zniesiona zostaje możliwość pobierania opłat za pobyt sześciolatka w publicznej placówce wychowania przedszkolnego¹. **Samorządy średnio na 1 sześciolatka objętego wychowaniem przedszkolnym otrzymają subwencję oświatową w wysokości 4 300 zł.** Rodzice sześciolatków będą jedynie wносить opłaty za wyżywienie dziecka w placówce. Dzieci w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym mają prawo do bezpłatnych 5 godzin realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego. Jeśli dzieci przebywają w placówce więcej niż 5 godzin, gminy mogą obciążyć rodziców opłatami, których wysokość same ustalają. Opłaty te nie mogą jednak wynieść więcej niż 1 zł za godzinę. Poza tym rodzice opłacają wyżywienie dzieci. **Od 2017 r. dotacja celowa z budżetu państwa na 1 dziecko w wieku do 5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym wyniesie 1 338 zł.**

Strategiczne dokumenty szczybla europejskiego

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020

Strategia Europa 2020 obejmuje 3 wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Realizacji tych 3 priorytetów Unii Europejskiej służą projekty przewodnie. **Poprawa systemu edukacji** związana jest z priorytetem „Rozwój inteligentny”. Celem Projektu przewodniego UE „Młodzież w drodze” jest podniesienie jakości wszystkich poziomów kształcenia i szkolenia w UE. Na poziomie krajowym państwa członkowskie UE powinny zapewnić odpowiedni poziom inwestycji w systemy kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach (od przedszkolnego do wyższego), poprawić rezultaty procesu kształcenia, stosując zintegrowane podejście w każdym segmencie systemu (kształcenie przedszkolne, podstawowe, średnie, zawodowe i wyższe). W strategii Europa 2020 nie został jednak określony wprost wskaźnik dotyczący poziomu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Jednym z celów unijnych w dziedzinie edukacji, określonych w programie „Kształcenie i szkolenie 2020”, jest upowszechnienie edukacji elementarnej, która „jest jednym z zasadniczych warunków późniejszego sukcesu edukacyjnego”. Unia Europejska postawiła w tym programie **przed Polską wyzwanie, aby do 2020 r. co najmniej 95% dzieci w przedziale wiekowym od czterech lat do wieku podjęcia obowiązku szkolnego uczestniczyło w edukacji przedszkolnej.** W 2014 r. **odsetek dzieci w wieku 4-6 lat** objętych w Polsce wychowaniem przedszkolnym **wyniósł 89,2%**, co pozwala wnioskować, że do 2020 r. wskaźnik 95% zostanie w naszym kraju osiągnięty.

Umowa Partnerstwa (UP)

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej, wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Logika programowania w ramach Umowy Partnerstwa skoncentrowana jest na celach wskazanych w Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającemu włączeniu społecznemu – Europa 2020.

¹ Źródło: „Gazeta prawna” z dn. 29.12.2016 r.

W Umowie Partnerstwa kładzie się nacisk na **umożliwienie wczesnej edukacji** dzieci, również w placówkach zlokalizowanych na obszarach wiejskich, które oprócz roli centrów aktywności społecznej dla środowiska lokalnego świadczą usługi edukacyjne. W Polsce wyzwaniem pozostaje zmniejszanie barier w dostępie do dobrej jakości edukacji przedszkolnej, w tym zmniejszenie dysproporcji w jej upowszechnianiu. Przeprowadzone w 2012 roku badania ewaluacyjne dowiodły trwałości ośrodków wychowania przedszkolnego finansowanych w ramach EFS oraz ich wpływu na poprawę oferty edukacyjnej. Wsparcie z EFS zmieniło istniejące ośrodki wychowania przedszkolnego w wielu wymiarach – przede wszystkim przyczyniło się do rozwoju bazy dydaktycznej, a także materialnej oraz wzbogacenia oferty o zajęcia dodatkowe i stałą opiekę specjalistów. Dostrzegając **ogromne znaczenie wczesnej edukacji dla rozwoju dziecka, wśród priorytetów** umieszczono nie tylko **upowszechnienie wychowania przedszkolnego, ale także podniesienie jego jakości.**

W Umowie Partnerstwa podkreśla się, że **wsparcie edukacji przedszkolnej ze środków EFS** będzie mieć charakter komplementarny w stosunku do działań prowadzonych przez rząd. W dokumencie zwraca się uwagę na to, że w latach 2014-2020 kontynuowane ma być wzmacnianie roli edukacji przedszkolnej, w tym zmniejszenie dysproporcji w upowszechnianiu edukacji przedszkolnej na słabiej rozwiniętych obszarach, w tym obszarach wiejskich, oraz wspieranie dostępności na obszarach miejskich, w tym aglomeracjach. Celem tych działań jest zwiększenie kompetencji społecznych i ułatwianie dzieciom startu w systemie edukacji. Działania w obszarze wychowania przedszkolnego powinny uwzględniać prognozy demograficzne na najbliższe lata tak, aby popyt był odpowiednio zaspokajany przy właściwych nakładach środków. Działania finansowane z EFRR w obszarze edukacji przedszkolnej będą miały jedynie pomocniczy charakter. Wsparcie infrastrukturalne z EFRR ma być ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc w przedszkolach lub innych formach edukacji przedszkolnej, w szczególności na obszarach charakteryzujących się słabym dostępem do edukacji przedszkolnej. W Umowie Partnerstwa podkreślono, że w tych planach inwestycyjnych należy uwzględniać trendy demograficzne zachodzące na danym obszarze, co oznacza konieczność określenia terytorialnych deficytów w dostępie do placówek przedszkolnych.

Strategiczne dokumenty szczebla krajowego

Strategia Rozwoju Kraju 2020

W strategii tej wskazuje się na nowe **podejście do organizacji wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem** – zorientowane nie na zastępowanie rodziców, ale na wspieranie ich w wychowywaniu małych dzieci przez bardziej zróżnicowane niż obecnie formy edukacji i opieki, w tym przede wszystkim wykorzystujące potencjał małych elastycznych inicjatyw organizowanych w środowisku lokalnym. Ważne jest aby polityka państwa zapewniała **powszechny dostęp do wysokiej jakości edukacji**, w tym wczesnej edukacji. Inwestycje w kapitał ludzki najmłodszych przekładają się w długim okresie na wymierne korzyści w postaci wyższego poziomu dobrobytu.

Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (projekt)

Edukacja przedszkolna i instytucjonalna opieka nad dziećmi do lat 3 wpisane są w obszar związany z polityką prorodinną (Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie i terytorialnie równoważony)

Dotychczasowe rozwiązania wzmocnione zostaną bezpośrednim wsparciem finansowym dla rodzin posiadających dzieci (Program 500+). Wsparcie instytucjonalne wiąże się ze zwiększeniem dostępności usług opieki nad dziećmi do lat 3, poprzez tworzenie nowych miejsc opieki w różnych formach (np. żłobek, usługa opiekuna dziennego, klub dziecięcy). Prowadzone będą również inwestycje w rozwój edukacji przedszkolnej i zmniejszenie dysproporcji w upowszechnieniu edukacji przedszkolnej (zwłaszcza pomiędzy miastem a wsią). Szczególnej uwagi wymaga sytuacja rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami, cechujących się skrajnie niską aktywnością zawodową i społeczną.

W wersji po konsultacjach strategii z dn. 21.12.2016 r. został usunięty projekt strategiczny przewidziany do przygotowania i realizacji do roku 2020: Przedszkole dla każdego dziecka – program zwiększenia liczby miejsc wychowania przedszkolnego oraz podniesienie jakości edukacji przedszkolnej. Upowszechnienie wychowania przedszkolnego wśród najmłodszych dzieci, szczególnie trzylatków, nie wydaje się być zatem priorytetem dla obecnego rządu. Obecny rząd przedkłada wychowanie dzieci w rodzinie nad wychowaniem w instytucjach.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2014-2020

Realizacja celów SRKL została wpisana w poszczególne etapy życia i kariery, których pierwszym jest wczesne dzieciństwo. Edukacja przedszkolna to drugi etap wczesnego dzieciństwa.

Strategia zakłada poprawę dostępności i jakości edukacji przedszkolnej, w szczególności na terenach wiejskich i wyrównanie dysproporcji w dostępności do przedszkoli pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi. Będzie to służyć zwiększeniu swobody rodziców w podejmowaniu aktywności zawodowej. W dłuższej perspektywie przyczyni się do wyrównywania szans edukacyjnych (oraz na rynku pracy) osób pochodzących z różnych części kraju, w tym regionów o charakterze peryferyjnym. Według autorów strategii, kluczowe staje się wypracowanie systemu wsparcia (prawnego i finansowego) dla samorządów, zwłaszcza gmin, które osiągają niskie dochody podatkowe. Należy przy tym podkreślić, że gminy otrzymują **subwencję oświatową tylko na sześciolatków**, które są objęte obowiązkowo wychowaniem przedszkolnym. Jednakże od września 2013 r., na mocy zmiany ustawy o systemie edukacji, samorządy gmin otrzymują także **dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie wychowania przedszkolnego** prowadzonego zarówno przez placówki publiczne, jak i prywatne.

Strategiczne dokumenty szczebla regionalnego

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

W diagnozie stanu wskazano na systematyczny wzrost odsetka dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (o 31,9 p.p. między 2004 a 2011 r.). Podkreślono także, że szczególne znaczenie w regionie przypisuje się upowszechnieniu edukacji przedszkolnej, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

W SRWŁ 2020 wychowanie przedszkolne wpisuje się w cel operacyjny 5. (Wysoki standard i dostęp do usług społecznych); strategiczny kierunek działań **5.1. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora edukacji, w tym rozwój bazy żłobków i przedszkoli**, m.in. poprzez: wspieranie i budowę nowych i modernizację istniejących obiektów, w tym zwłaszcza na obszarach wiejskich i w małych miastach, wspieranie rozwoju różnych form opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym oraz dziećmi do lat 3.

Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim 2020

Na podstawie diagnozy określono mocne i słabe strony w obszarach objętych planem.

Mocne strony: Korzystanie z opieki przedszkolnej

W województwie łódzkim odsetek dzieci objętych opieką przedszkolną jest wyższy od średniej dla kraju. W roku szkolnym 2011/2012 w kraju 70,8% dzieci w Polsce w wieku 3-6 lat było objętych wychowaniem przedszkolnym, natomiast w województwie łódzkim **72,2%**. W 2013 r. w grupie wieku 3–5 lat 75,4% dzieci objętych było wychowaniem przedszkolnym i był to piąty wynik w kraju. W dokumencie podkreśla się, że ze względu na zróżnicowanie wewnątrz województwa, w niektórych powiatach sytuacja była zdecydowanie gorsza, np. w powiecie opoczyńskim tylko 57,8% dzieci w tym wieku objętych było opieką przedszkolną, w powiecie piotrkowskim – 61,4%, w powiecie łęczyckim – 63,2% i powiecie poddębickim – 64%. Wspieranie edukacji przedszkolnej zostało wpisane w priorytet IV.

Priorytet IV. Aktywność edukacyjna

Cel IV.1 Poprawa jakości usług świadczonych w systemie oświaty oraz równy poziom kształcenia na obszarach wiejskich i miejskich.

Korzystanie z przedszkoli w województwie łódzkim stanowi zaletę, jednak, jak wskazano w części diagnostycznej, **barierą** dalszej poprawy sytuacji w tej kwestii **może stać się niedostateczna liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego**. Oczywiście w dłuższej perspektywie w związku z **malejącą liczbą dzieci problem ten będzie malał**, nie oznacza to jednak braku konieczności podejmowania działań w tym zakresie w krótszej perspektywie. Szczególnie istotne jest wyrównywanie zróżnicowania przestrzennego w dostępie do tej formy usług, która istnieje w regionie. Warto podkreślić, że korzystanie z przedszkoli świadczących wysokiej jakości usługi ma pozytywne znaczenie zarówno dla dalszego rozwoju dzieci, jak i dla aktywności zawodowej

Regionalne i krajowe programy operacyjne

Perspektywa 2007-2013

W latach 2007-2015 projekty związane z wychowaniem przedszkolnym były realizowane w ramach komponentu regionalnego **Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, poddziałanie 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej**.

W ramach poddziałania 9.1.1 realizowane były dwa typy projektów przeprowadzane w trybie konkursowym:

- *Tworzenia przedszkoli (w tym również uruchamianie innych form wychowania przedszkolnego) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich).*
- *Wsparcie istniejących przedszkoli (w tym również funkcjonujących innych form wychowania przedszkolnego), przyczyniające się do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym, np. wsparcie dla przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego zagrożonych likwidacją, wydłużenie godzin pracy, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci, zatrudnienie dodatkowego personelu).*

Trzeci typ projektów w ramach tego poddziałania miał charakter systemowy:

- *Przygotowanie oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych do świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym*

Według stanu na 30 czerwca 2016 r. na terenie województwa łódzkiego w ramach poddziałania 9.1.1 POKL zrealizowano razem **371 projektów** o łącznej wartości 141 494 747 zł, z czego **dofinansowanie ze środków unijnych wyniosło 116 056 689 zł²**, czyli przeciętnie **82%** ich całkowitej wartości. Średnio wartość jednego projektu wyniosła 381 387 zł, z czego dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego 312 821 zł.

Jak wynika z badania ewaluacyjnego³, na tle innych działań i poddziałań IX Priorytetu POKL **projekty realizowane w ramach poddziałania 9.1.1 wyróżniają się trwałością**, a badani beneficjenci deklarowali, że utworzone w ramach działań projektowych **miejsca przedszkolne utrzymane zostaną po zakończeniu projektu**. Należy podkreślić, że pomimo niepełnego stopnia realizacji wskaźnika *Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Priorytetu (67,3%)*, w całym województwie łódzkim **nastąpił wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli**, który wynikać może właśnie z interwencji w postaci realizacji projektów w ramach poddziałania 9.1.1 POKL. **Szczególny postęp w tym zakresie dotyczy terenów wiejskich.**

Potwierdzenie tego ogromnego, choć jeszcze nie w pełni zadawalającego postępu w upowszechnieniu wychowania przedszkolnego na obszarze województwa łódzkiego, znajduje się

² Źródło: baza SIMIK

³ „Analiza i ocena efektów wsparcia w ramach komponentu regionalnego PO KL w województwie łódzkim. Raport końcowy”, ECDF, Poznań, lipiec 2015

w ewaluacji ex ante do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020:

„Poziom uczestnictwa w edukacji przedszkolnej w województwie łódzkim jest nieznacznie wyższy niż przeciętnie w Polsce, a w ostatnich latach widoczna jest istotna poprawa. Jednak nadal istnieje potrzeba poprawy. Dotyczy to szczególnie obszarów wiejskich, na których dostęp do opieki przedszkolnej jest wyraźni niższy niż w miastach. Różnica ta utrzymuje się nieprzerwanie od wielu lat. Widoczne jest również duże zróżnicowanie terytorialne w dostępie do edukacji przedszkolnej. W roku 2012 odsetek dzieci uczestniczących w edukacji przedszkolnej wahał się od 54% w powiecie pabianickim do 86% w Łodzi. Jak pokazują badania ewaluacyjne, dotychczas projekty nie zawsze były realizowane w tych powiatach, gdzie są największe potrzeby w zakresie edukacji przedszkolnej. Przy planowaniu inwestycji w edukację przedszkolną, niezwykle ważne jest uwzględnienie zmian demograficznych. Zgodnie z prognozą GUS, do roku 2035 liczba dzieci zmniejszy się o ok. 36% (podobnie na wsi i w miastach). W związku z tym w kolejnych latach spadać będzie zapotrzebowanie na nowe miejsca edukacji przedszkolnej, szczególnie w miastach (choć sama dostępność tych miejsc może nieco ten proces spowolnić). Dlatego też tworzenie nowych przedszkoli powinno koncentrować się na obszarach wiejskich. Natomiast na obszarach miejskich działania powinny koncentrować się na ułatwieniu dostępu do niedrogich usług edukacyjnych. Według badań GUS, na obszarach miejskich główną barierą jest cena, a nie fizyczna dostępność miejsc opieki przedszkolnej.

Dotychczasowe inwestycje w upowszechnienie i poprawienie edukacji przedszkolnej, finansowane ze środków EFS, są oceniane bardzo pozytywnie. W województwie łódzkim większość z projektów realizowana była na terenach wiejskich. Większość projektodawców twierdzi, że bez środków EFS nie zrealizowałaby projektu. Tworzone placówki są bardzo pozytywnie oceniane przez rodziców. Co istotne, w większości przypadków działają one również po zakończeniu finansowania. Nowe miejsca edukacji przedszkolnej mają również pozytywny wpływ na sytuację zawodową, szczególnie kobiet. Wedle uzyskanych deklaracji, fakt utraty opieki przedszkolnej w 40% rodzin odbiłby się przede wszystkim na sytuacji zawodowej kobiet – matki/opiekunki musiałyby zrezygnować z pracy lub ograniczyć jej wymiar.”⁴

Podsumowanie okresu 2007-2013

- Pozytywnie należy ocenić dotychczasowe przedsięwzięcia w obszarze upowszechnienia edukacji przedszkolnej; dzięki interwencji ze środków unijnych poprawiła się znacząco dostępność do placówek wychowania przedszkolnego, zwłaszcza na obszarach wiejskich
- Zrealizowane projekty związane z infrastrukturą przedszkolną są trwałe, a miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego będą utrzymane po zakończeniu projektów
- Rozwój ośrodków wychowania przedszkolnego umożliwił podjęcie pracy zawodowej przez matki dzieci w wieku 3-6 lat (dotyczy 40% rodzin)
- Konieczna jest dalsza poprawa dostępności do placówek wychowania przedszkolnego szczególnie na wsi i w powiatach o najniższym poziomie upowszechnienia wychowania przedszkolnego przy uwzględnieniu prognoz demograficznych, które wskazują na trend spadkowy liczby dzieci w wieku przedszkolnym.

Perspektywa 2014-2020

W perspektywie finansowej 2014-2020 wychowanie przedszkolne finansowane jest z **regionalnych programów operacyjnych**, które są programami dwufunduszowymi (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

Sposób wydatkowania środków unijnych na projekty związane z wychowaniem przedszkolnym określają „Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020”. Wytyczne zostały opracowane przez Ministerstwo Rozwoju we wrześniu 2016 r. Zgodnie z wytycznymi celem

⁴ „Ewaluacja ex ante Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020”

interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego jest zwiększenie dostępu i poprawa jakości usług świadczonych w placówkach wychowania przedszkolnego, co powinno przyczynić się do:

- Zwiększenia dostępu do wychowania przedszkolnego na obszarach o niskim stopniu upowszechnienia przedszkolnego,
- Upowszechnienia wychowania przedszkolnego, w tym zwłaszcza wśród dzieci 3-4 letnich i dzieci z niepełnosprawnościami,
- Wyrównywania szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- Poprawy jakości wychowania przedszkolnego.

Finansowanie placówek wychowania przedszkolnego w ramach środków z RPO musi być poprzedzone **analizą uwarunkowań wewnątrzregionalnych**, przeprowadzoną na podstawie m.in.: **stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego, zróżnicowań przestrzennych w dostępie do wychowania przedszkolnego, popytu na miejsca w placówkach, potencjału i prognoz demograficznych, uwarunkowań społeczno-ekonomicznych, sieci przedszkoli w gminie (jeśli taka sieć została ustanowiona).**

Poza tym każdy projekt finansowany ze środków unijnych, a dotyczący wsparcia ośrodka wychowania przedszkolnego (OWP) musi być poprzedzony diagnozą, którą zobowiązany jest przeprowadzić podmiot prowadzący placówkę. Wnioski z diagnozy powinny stanowić element aplikacji o dofinansowanie projektu. **Liczba nowych utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego finansowanych ze środków unijnych musi odpowiadać faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej na terenie miasta/gminy.**

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 finansowanie miejsc wychowania przedszkolnego jest możliwe w ramach osi priorytetowej XI Edukacja, Kwalifikacje, Umiejętności (Działanie XI.1 – Wysoka jakość edukacji, Poddziałanie XI.1.1 – Edukacja przedszkolna oraz Poddziałanie XI.1.3 – Edukacja przedszkolna – miasto Łódź).

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 na **poddziałanie XI.1.1 (Edukacja przedszkolna w całym województwie) przeznaczono 13 046 420 euro z Europejskiego Funduszu Społecznego⁵ oraz na poddziałanie XI.1.3 – 4 000 000 (Edukacja przedszkolna w Łodzi).** Dofinansowanie unijne jest niższe aniżeli w poprzedniej perspektywie 2007-2013. Jednocześnie w ramach **poddziałania VII.4.2 na infrastrukturę przedszkolną** przeznaczono **6 129 425 euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.** Zgodnie z załącznikiem nr 2 do SzOOP (Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań) środki z EFRR powinny zapewnić wsparcie **dla 8 obiektów infrastruktury przedszkolnej.**

Według ww. załącznika ze środków **Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach poddziałania XI.1.1 do roku 2023 w województwie łódzkim zostaną dofinansowane 1875 miejsca wychowania przedszkolnego.** Dodatkowo w ramach **poddziałania XI.1.3** wsparcie uzyskają **803 miejsca wychowania przedszkolnego w Łodzi (ZIT Łódź – program rewitalizacji)**

Upowszechnianie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej świadczonej w ośrodkach wychowania przedszkolnego (w tym również w innych funkcjonujących formach wychowania przedszkolnego), w szczególności w przedszkolach specjalnych i integracyjnych ma obejmować w szczególności:

- wsparcie istniejących placówek wychowania przedszkolnego w zakresie generowania i funkcjonowania nowych miejsc przedszkolnych oraz poprawy jakości i oferty zajęć edukacyjnych,

⁵ „Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020” (Indykatorywny plan finansowy, str. 266)

- tworzenie placówek wychowania przedszkolnego na bazie istniejącej infrastruktury lub adaptacja infrastruktury przedszkolnej w celu dostosowania do potrzeb i możliwości dzieci w wieku przedszkolnym – na terenach o najwyższym zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej,
- rozszerzanie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego o organizację i prowadzenie dodatkowych zajęć wspierających na rzecz zwiększania szans edukacyjnych dzieci w zakresie wyrównywania stwierdzonych deficytów oraz zajęć rozwijających kompetencje kluczowe postawy i umiejętności,
- wyrównywania szans edukacyjnych dzieci, w szczególności o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- doskonalenie zawodowe nauczycieli zatrudnionych w ośrodkach wychowania przedszkolnego.

W „Kryteriach wyboru projektów dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020” (zał. Nr 3) jako kryterium dostępu dla poddziałania XI.1.1 określono iż: **„Projekt jest realizowany w gminach z terenu województwa o najwyższym zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej tj. gdzie stopień upowszechnienia edukacji przedszkolnej jest niższy niż wskazany w Regulaminie konkursu (tj. od średniej wojewódzkiej)”**.

W ww. załączniku wyszczególniono także kryteria premiujące dla poddziałania XI.1.1:

- projekt jest realizowany przez jednostki, które nie korzystały ze wsparcia w tym obszarze ze środków EFS w latach 2007-2013,
- projekt obejmuje wsparciem dzieci z niepełnosprawnościami
- projekt zlokalizowany jest na obszarze wiejskim.

Dokumenty szczebla lokalnego

Gminny Program Rewitalizacji przyjęty Uchwałą Nr XXXV/916/16 Rady Miejskiej w Łodzi w dniu 28 września 2016 r.

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WŁ na lata 2014-2020 w ramach Poddziałania XI.1.3 wskazuje na wsparcie projektów zlokalizowanych na obszarze miasta Łodzi wynikające z programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Łodzi zawiera szczegółową diagnozę obszaru objętego rewitalizacją, wizję, cele i kierunki działań, a także planowane przedsięwzięcia i ich szacowaną wartość. Jest to kluczowa strategia prowadzenia działań rewitalizacyjnych w Łodzi do roku 2026. Wskazany w Programie obszar rewitalizacji obejmuje powierzchnię 1 783 ha co stanowi 6,08% całkowitej powierzchni Łodzi, zamieszkuje go natomiast 152, 3 tys. osób co stanowi 22,8% wszystkich mieszkańców miasta. GPR zakłada m.in. 101 przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Szczególne miejsce na liście podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zajmuje osiem tak zwanych „Projektów Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi”. Każdy z ośmiu „Projektów” zakłada m.in. zwiększenie szans edukacyjnych młodych mieszkańców obszarów rewitalizacyjnych. Natomiast w Przedsięwzięciu nr 23 głównym założeniem jest podnoszenie jakości edukacji przedszkolnej. Jak zakłada „Program” przedsięwzięcie będzie realizowane na obszarze rewitalizacji, w wielu lokalizacjach oraz w promieniu 3 km od granic obszaru rewitalizacji (na podstawie art. 14 ust.1 ustawy z dnia 29 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, DZ.U. 2016 poz. 35)⁶.

Działania mające na celu upowszechnianie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej świadczonej w ośrodkach wychowania przedszkolnego, w szczególności w przedszkolach specjalnych i integracyjnych, obejmują:

⁶ Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Łodzi 2026 +, s 189

- wsparcie istniejących placówek wychowania przedszkolnego w zakresie generowania i funkcjonowania nowych miejsc przedszkolnych oraz poprawy jakości i oferty zajęć edukacyjnych,
- tworzenie placówek wychowania przedszkolnego na bazie istniejącej infrastruktury lub adaptacja infrastruktury przedszkolnej w celu dostosowania do potrzeb i możliwości dzieci w wieku przedszkolnym,
- rozszerzanie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego o organizację i prowadzenie dodatkowych zajęć wspierających na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci, w szczególności o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- doskonalenie zawodowe nauczycieli zatrudnionych w ośrodkach wychowania przedszkolnego, w zakresie umiejętności i kompetencji niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi⁷.

2.2. Wyniki konkursu z RPO WŁ na lata 2014-2020

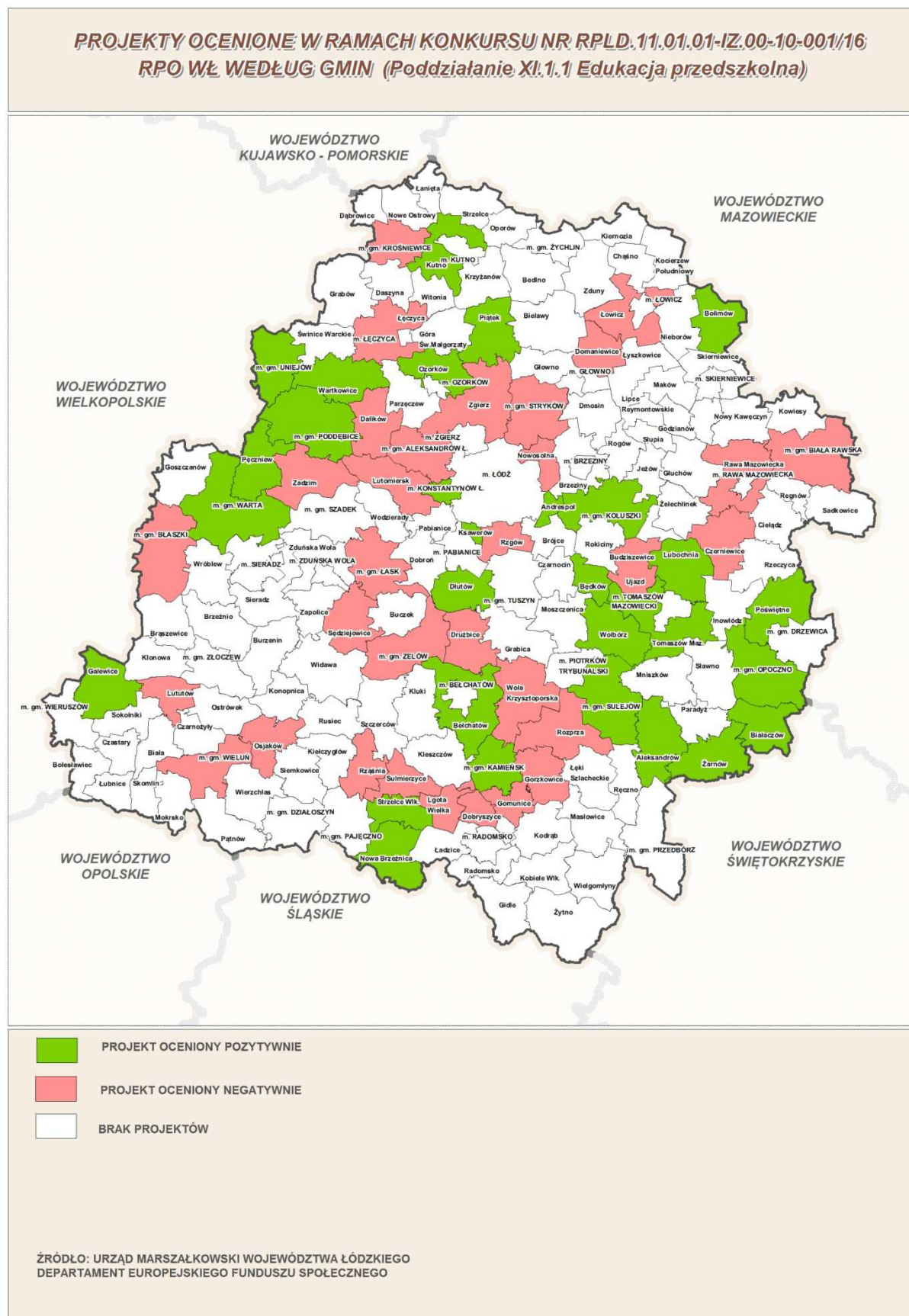
W 2016 r. odbył się tylko jeden konkurs związany z edukacją przedszkolną w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego, Oś priorytetowa XI Edukacja, Kwalifikacje Umiejętności, Działanie XI.1 Wysoka jakość edukacji, Poddziałanie XI.1.1 Edukacja Przedszkolna (nr konkursu RPLD.11.01.01-IŻ.00-10-001/16). Zainteresowanie konkursem było duże, a mogły przystąpić do niego jedynie te gminy, w których poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego (odsetek dzieci w wieku 3-5 zamieszkałych w danej gminie objętych wychowaniem przedszkolnym) był **niższy od średniej wojewódzkiej, tj. 80,79%**. Do konkursu wpłynęło ogółem **78 aplikacji** od gmin i podmiotów niepublicznych. Niektóre ze zgłoszonych wniosków dotyczyły więcej niż 1 gminy. Spośród 78 aplikacji – **27 zostało pozytywnie ocenionych i zarekomendowanych do dofinansowania**. Były to projekty o największej liczbie punktów uzyskanych na podstawie kryteriów wskazanych w regulaminie konkursu. **51 projektów zostało negatywnie ocenionych** z powodu zbyt małej liczby punktów (26) lub braków formalnych (25).

Rozkład przestrzenny projektów pokazuje, że wnioski przygotowywały sąsiadujące ze sobą gminy, czasem nawet wszystkie z danego powiatu (pow. poddębicki). Były też powiaty, z których wpłynął tylko jeden wniosek (np. pow. skierniewicki), a z części powiatów z niskim poziomem upowszechnienia przedszkolnego aplikowały tylko nieliczne gminy (m.in.: pow. radomszczański, pow. sieradzki, pow. łowicki). Najwyraźniej o możliwości pozyskania środków unijnych z RPO WŁ na rozwój edukacji przedszkolnej gminy przekazywały sobie informacje poprzez bezpośrednie kontakty. Nadal znaczna liczba gmin wiejskich o niskim odsetku dzieci objętych różnymi formami wychowania przedszkolnego nie aplikowała o środki unijne z RPO WŁ, albo projekty z części takich gmin zostały negatywnie ocenione. Należy zauważyć, że niektóre gminy nie znają dobrze zasad konkursowych związanych z pozyskiwaniem środków na edukację przedszkolną z Europejskiego Funduszu Społecznego. Przeszkodą w aplikowaniu o dofinansowanie unijne przez niektóre gminy może być też brak doświadczenia w opracowywaniu wniosków lub brak środków na zlecenie opracowania takich wniosków na zewnątrz. Biedniejsze gminy wiejskie mogą też mieć obawy związane z koniecznością zapewnienia trwałości miejsc wychowania przedszkolnego po zakończeniu finansowania ze środków unijnych, co dla części z nich może stanowić barierę finansową.

Niezadawalający wciąż postęp w poprawie dostępu do ośrodków wychowania przedszkolnego na obszarze wielu gmin wiejskich regionu łódzkiego powinien wpłynąć na korektę kryteriów konkursowych, tak aby jeszcze **bardziej premiować te gminy aplikujące w konkursach, w których wskaźnik upowszechnienia wychowania przedszkolnego jest znacznie niższy od średniej wojewódzkiej**.

⁷ Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Łodzi 2026 +, s. 189

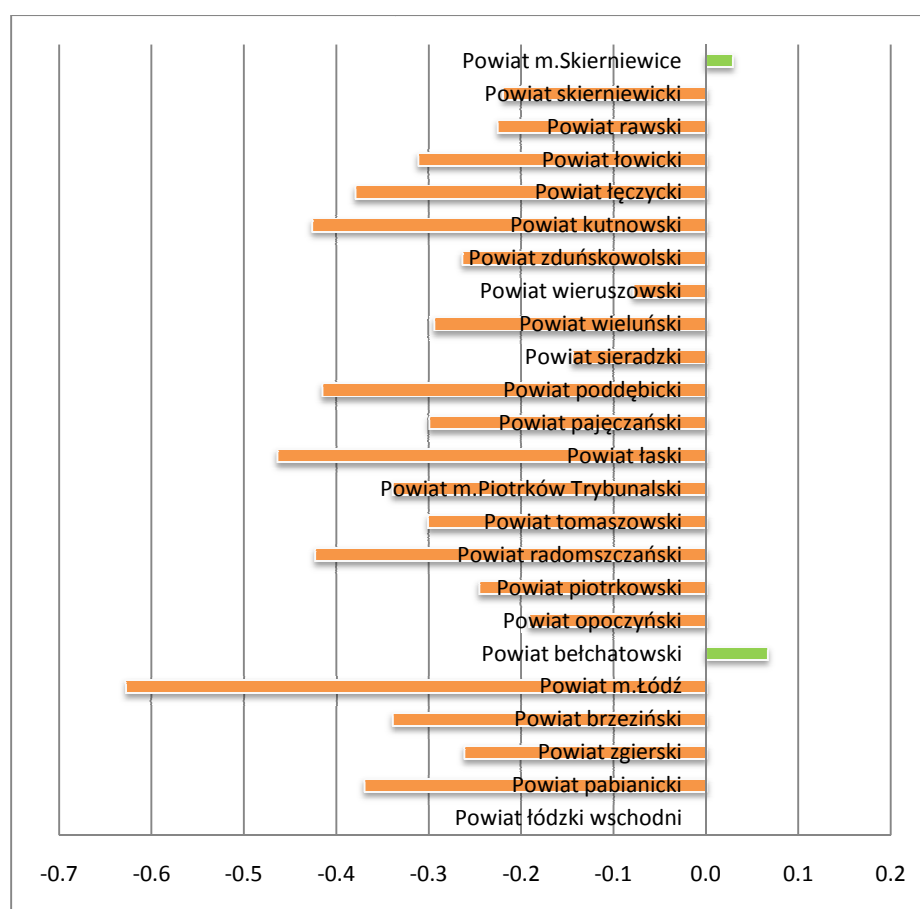
Mapa 1 Projekty ocenione w ramach konkursu nr RPLD.11.01.-IZ.00-10-0001/16 RPO Wł na lata 2014-2020 według gmin (Poddziałanie XI.1.1 Edukacja przedszkolna)

2.3. Uwarunkowania społeczno-gospodarcze

Problemy demograficzne są jednym z największych wyzwań dla województwa łódzkiego. Choć **depopulacja** dotyka wielu regionów Polski, szczególnie dotkliwa jest w województwach łódzkim i opolskim. W latach 1995-2015 liczba ludności województwa łódzkiego zmniejszyła się o 7,2% (194 158). Jeszcze szybciej spadała w tym okresie liczba mieszkańców Łodzi z 823 215 w 1995 r. do 700 982 w 2015 r. (o 14,8%). W I połowie 2016 r. liczba mieszkańców miasta spadła poniżej 700 tys. W 2015 r. w miastach mieszkało 63,1% mieszkańców regionu, ale w 2005 r. współczynnik urbanizacji był wyższy i wyniósł 64,6%. **Główną przyczyną spadku liczby ludności w województwie łódzkim jest najwyższy w Polsce ujemny współczynnik ruchu naturalnego** (ubytek naturalny), co oznacza znaczącą nadwyżkę zgonów nad urodzeniami żywymi. Na spadek liczby ludności regionu ma też wpływ ujemne saldo migracji, przede wszystkim wewnętrznych. **W 2015 r. liczba mieszkańców regionu łódzkiego spadła w porównaniu z rokiem 2014 do 2 493 603 osób, czyli o 10 533 osoby, z czego z powodu ujemnego przyrostu naturalnego aż o 9 012 osób.**

Wykres 1 Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2015 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Najwyższy naturalny ubytek ludności odnotowano w 2015 r. w Łodzi (-6,3 na 1000 mieszkańców), a następnie w powiecie łaskim (-4,6 na 1000) oraz kutnowskim (-4,3 na 1000). Dodatni przyrost naturalny miał miejsce tylko w 2 powiatach: bełchatowskim (0,7 na 1000 mieszkańców) oraz mieście Skierniewice (0,3 / 1000). W powiecie łódzkim wschodnim w 2015 r. liczba urodzeń i zgonów była na tym samym poziomie. **Analiza współczynnika zgonów w latach 2005-2015** wskazuje, że jest on rok do roku zmienny, przy czym w 2015 r. nastąpił znaczący wzrost tego wskaźnika w porównaniu z 2014 r. (z 11,85 do 12,46/1000). Jest to **najwyższy wskaźnik w kraju**

(Polska 10,27 na 1000 ludności). Analizując poszczególne grupy wiekowe należy zauważyć, że w młodszych grupach wieku produkcyjnego umieralność regularnie maleje, dopiero w grupie wieku 60-69 systematycznie wzrasta. Kolejną grupą wiekową, w której umieralność porównując kolejne lata stale rośnie, są osoby powyżej 80 roku życia. Może to oznaczać, że opieka zdrowotna nad tymi 2 grupami wiekowymi (osoby w wieku okołoemerytalnym oraz osoby w wieku podeszłym) jest niezadawalająca.

Bardzo duży postęp osiągnięto w Polsce w opiece medycznej nad noworodkami. W 2005 r. współczynnik zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych wyniósł w Łódzkiem 5,5 (Polska – 6,0), w 2010 r. – 4,0 na 1000 urodzeń (Polska – 5,0), a w 2015 r. – 4,8 (Polska – 4,0). W **2010 r. województwo łódzkie ze wskaźnikiem zgonów 4,0 na 1000 urodzeń żywych uzyskało rezultat lepszy niż średnia unijna⁸** (UE – 4,1). W 2015 r. wskaźnik zgonów niemowląt w regionie łódzkim wzrósł jednak aż do 4,8. Było to efektem wzrostu ogólnej liczby zgonów niemowląt o 5 (ze 101 w 2010 r. do 106 w 2015r), co przy znacznym spadku liczby urodzin podwyższyło ten wskaźnik. Warto jednak zauważyć, że w 2015 r. ani jedno niemowlę nie zmarło w powiecie rawskim, a w niektórych powiatach współczynnik zgonów niemowląt był znacznie niższy niż średnia dla całej Unii Europejskiej (3,7 w 2014 r.), np. w pow. łowickim 1,4, pow. zgierskim – 2,0, pow. pączęzańskim – 2,1. Najwyższą umieralność niemowląt odnotowano w 2015 r. w powiatach: pabianickim (7,7), łaskim (7,2), Łodzi (6,2), Skierniewicach (6,2). Wskaźniki umieralności niemowląt są jednak bardzo zmienne, i pojedynczy zgon dziecka znacznie może podwyższyć wskaźnik umieralności. Powiaty z najwyższym wskaźnikiem zgonów niemowląt w 2015 r. miały ten wskaźnik w 2014 r. na niskim poziomie (Skierniewice – 1,9, pow. łaski – 2,0, pow. pabianicki – 2,8).

W latach 2005-2015 najwyższy współczynnik urodzeń żywych odnotowano w Łódzkiem w 2009 r. – 10,2 na 1000 ludności (Polska 10,9/1000). Począwszy od 2010 r. **wskaźnik urodzeń stopniowo spadał** i w 2015 r. osiągnął poziom 8,9 na 1000 mieszkańców (Polska 9,6/1000). Przejściowy wzrost wskaźnika urodzeń, którego największe nasilenie miało miejsce w latach 2008-2010, związany był z wchodzeniem w okres rozrodczy kobiet urodzonych w latach 80-tych XX wieku, jako echo powojennego wyżu demograficznego. Rekordowo wysoki w skali kraju wskaźnik urodzeń miał miejsce w województwie pomorskim, gdzie współczynnik urodzin w 2008 r. wyniósł 12,4 na 1000 ludności. Nawet i taki wskaźnik jest zbyt niski aby zapewnić prostą reprodukcję ludności, która wymaga aby każda kobieta urodziła co najmniej 2 dzieci. W 2015 r. **współczynnik dzietności⁹ w województwie łódzkim wyniósł 1,26** (Polska 1,29), wobec 1,35 w 2010 r. (Polska – 1,38). W 2015 r. najwyższym wskaźnikiem dzietności w regionie charakteryzowały się kobiety z podregionu łódzkiego (1,31), a najniższym z Łodzi (1,15). Pod względem współczynnika reprodukcji brutto¹⁰ przoduje podregion piotrkowski – 0,64, a najniższa wartość tego współczynnika jest w Łodzi – 0,55 (Polska – 0,63).

Większość dzieci rodzi się w związkach małżeńskich. Na 22 174 dzieci urodzonych w 2015 r. w województwie ze związków pozamałżeńskich pochodziło 27,1% (Polska – 24,6%). W 2015 r. w Łódzkiem zawarto 11 456 małżeństw, z czego w Łodzi 2 981. **Wskaźnik – liczba zawartych małżeństw na 1000 ludności w wieku 15 lat i więcej wyniósł 5,3** (Polska – 5,8) i **był znacznie niższy aniżeli w 2010 r.**, kiedy osiągnął wartość 6,6. Wiek środkowy¹¹ nowożeńców jest coraz wyższy i w 2015 r. wyniósł 29,4 lat (Polska – 29,3).

⁸ Źródło: „Rynek zdrowia” z 22.02.2013 r. – „W 2015 r. umieralność niemowląt w Polsce będzie taka jak w UE” (www.rynekzdrowia.pl)

⁹ Współczynnik dzietności (także: poziom płodności, ang. total fertility rate – TFR) – współczynnik określający liczbę urodzonych dzieci przypadających na jedną kobietę w wieku rozrodczym (15-49 lat)

¹⁰ Współczynnik reprodukcji brutto - średnia liczba córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta będąc w wieku rozrodczym (15-49) rodzić będzie z częstotliwością jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik (GUS)

¹¹ Mediana wieku (wiek środkowy) nowożeńców jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa nowożeńców już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła

Poprawie sytuacji demograficznej, a szczególnie niskiego współczynnika dzietności ma służyć wprowadzony w 2016 r. Program Rodzina 500 plus. Na efekty tego programu należy jeszcze poczekać. W I połowie 2016 r. można zauważyć pewien wzrost liczebności dzieci w wieku 0-2 lata w porównaniu z końcem 2015 r.

Tabela 1 Zmiana liczby ludności w okresie od 31.12.2015 r. do 30.06.2016 r.

Nazwa	Stan na 31.12.2015 r.			Stan na 30.06.2016 r.		
	ogółem	0-2 lata	3-6 lat	ogółem	0-2 lata	3-6 lat
POLSKA	38 437 239	1 106 141	1 633 192	38 426 809	1 109 826	1 601 652
ŁÓDZKIE	2 493 603	66 505	99 556	2 488 417	66 484	97 467
Powiat łódzki wschodni	70 430	1 996	3 135	70 619	2 008	3 032
Powiat pabianicki	119 518	3 105	4 654	119 484	3 133	4 592
Powiat zgierski	165 130	4 355	6 899	165 187	4 330	6 729
Powiat brzeziński	30 933	832	1 348	30 932	865	1 311
Powiat m. Łódź	700 982	17 122	24 940	698 688	17 241	24 391
Powiat bełchatowski	112 916	3 508	5 158	112 853	3 455	5 091
Powiat opoczyński	77 457	2 215	3 468	77 313	2 225	3 377
Powiat piotrkowski	91 283	2 697	3 983	91 275	2 652	3 943
Powiat radomszczański	115 125	2 848	4 445	114 675	2 790	4 315
Powiat tomaszowski	118 671	3 267	5 052	118 400	3 301	4 888
Powiat m. Piotrków Tryb.	75 183	2 078	3 100	74 905	2 083	2 994
Powiat łaski	50 282	1 336	1 947	50 232	1 352	1 936
Powiat pajęczański	52 023	1 388	1 990	51 908	1 393	1 974
Powiat poddębicki	41 679	1 116	1 694	41 555	1 115	1 682
Powiat sieradzki	119 268	3 338	4 908	118 993	3 293	4 798
Powiat wieluński	77 290	2 131	3 226	77 189	2 140	3 151
Powiat wierszowski	42 195	1 193	1 813	42 169	1 209	1 760
Powiat zduńskowolski	67 483	1 822	2 871	67 277	1 779	2 813
Powiat kutnowski	99 258	2 498	3 584	98 825	2 517	3 506
Powiat łęczycki	51 062	1 362	1 964	50 888	1 353	1 934
Powiat łowicki	79 631	2 209	3 275	79 426	2 181	3 230
Powiat rawski	49 239	1 457	2 167	49 161	1 445	2 143
Powiat skierniewicki	38 177	1 164	1 702	38 159	1 142	1 690
Powiat m. Skierniewice	48 388	1 468	2 233	48 304	1 482	2 187

Źródło: „Ludność. Stan i struktura w przekroju terytorialnym. Stan w dn. 30.VI.2016”, GUS 2016

	wzrost liczby ludności danej grupy wiekowej na koniec I półrocza 2016 r. w porównaniu z 31.12.2015 r.
	spadek liczby ludności danej grupy wiekowej na koniec I półrocza 2016 r. w porównaniu z 31.12.2015 r.

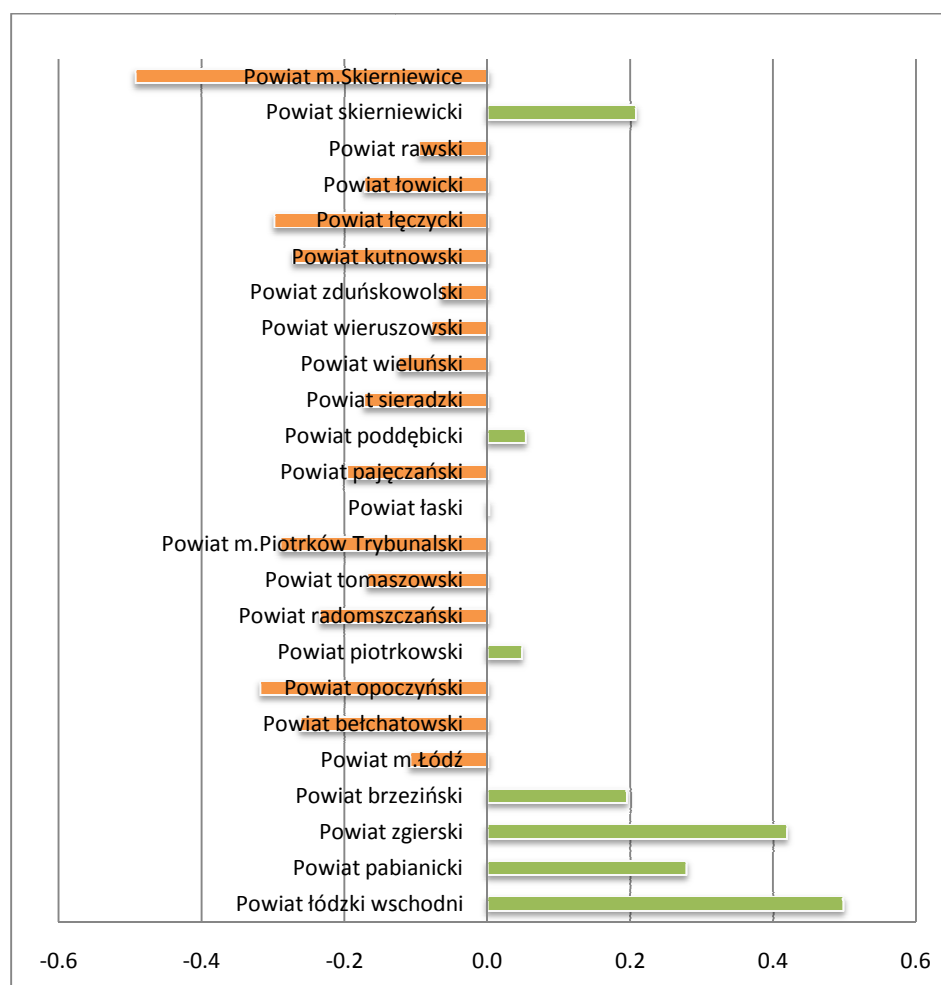
Na koniec I półrocza 2016 r. w porównaniu ze stanem na koniec 2015 r. liczba dzieci w wieku 0-2 lata wzrosła w Polsce o 3 685, a w województwie łódzkim zmalała o 21. Jednak wśród 24 powiatów regionu liczba najmłodszych dzieci wzrosła w 13 powiatach, a zmalała w 11. Największy bezwzględny przyrost dzieci w wieku 0-2 lata miał miejsce w Łodzi (119), a największy ubytek w powiecie radomszczańskim (58). Z kolei w ciągu I półrocza 2016 r. znacznie zmalała liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) o 2 089 w skali całego województwa, najwięcej w Łodzi o 549, a najmniej w powiecie skierniewickim o 12.

Poza przyrostem naturalnym na zmiany liczby ludności wpływa także saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych. Saldo migracji zagranicznych w regionie łódzkim, choć ujemne należy

do najniższych w kraju (brak danych za 2015 r.). **Saldo migracji wewnętrznych jest w większości powiatów regionu ujemne, to jednak w 2015 r. w 7 powiatach odnotowano wynik dodatni.** Warto podkreślić, że stosunkowo wysokim dodatnim saldem migracji wyróżniają się wszystkie powiaty łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, w których saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosi od 5,0 w powiecie łódzkim wschodnim do 1,9 w powiecie brzezińskim. Świadczy to o zachodzącym procesie suburbanizacji wokół Łodzi. W 2015 r. spadek ludności Łodzi w wyniku ujemnego salda migracji wyniósł tylko 755 i było to dwukrotnie mniej niż w 2010 r. Tymczasem w wyniku migracji w powiatach otaczających Łódź przybyły w 2015 r. 1 433 osoby, co oznacza, że osiedlali się tam nie tylko mieszkańcy Łodzi, ale w również w połowie mieszkańcy innych części województwa.

Większość powiatów regionu łódzkiego doświadczała jednak depopulacji, która była efektem nakładającego się na siebie silnego ubytku naturalnego oraz ujemnego salda migracji. Poza powiatami ŁOM-u dodatnie saldo migracji w 2015 r. odnotowano jeszcze tylko w powiatach: skierniewickim, piotrkowskim i poddębickim. Miasto Skierniewice straciło w wyniku migracji w 2015 r. aż 238 osób i uzyskało największe w województwie łódzkim ujemne saldo migracji w przeliczeniu na 1000 ludności (-4,9). Miasto to do niedawna charakteryzowało się stosunkowo niewielkim odpływem ludności. W 2015 r. w powiecie skierniewickim w wyniku migracji przybyło 79 osób, co oznacza, że większość migrantów ze Skierniewic wyemigrowało nie na teren powiatu skierniewickiego, lecz poza województwo łódzkie. Stosunkowo wysoki ujemne saldo migracji na 1000 mieszkańców w 2015 r. było jeszcze w powiatach: opoczyńskim (-3,2), łęczyckim (-3,0), Piotrkowie Tryb. (-2,9).

Wykres 2 Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności w 2015 r.

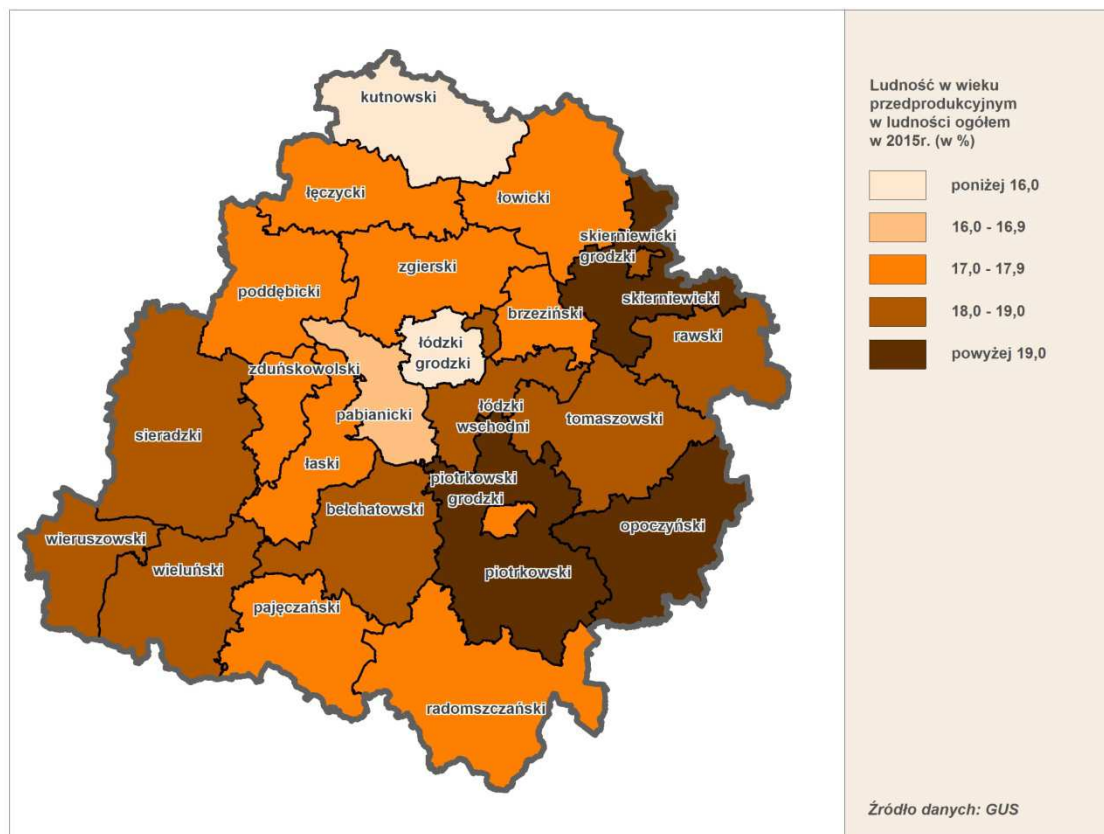

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Na złą sytuację demograficzną województwa łódzkiego wpływa także **pogarszająca się struktura ludności według ekonomicznych grup wieku**. W latach 2005-2015 o 4,6 p.p. wzrósł w regionie udział ludności w wieku poprodukcyjnym (z 17,2% do 21,8%) i był najwyższy w kraju (Polska 19,6% w 2015 r.). Dla postępującego **procesu starzenia się mieszkańców** regionu, charakterystyczna jest feminizacja starości (zdecydowana przewaga kobiet w populacji osób starszych) oraz proces podwójnego starzenia się (szybki przyrost ludności zarówno w wieku 65+ jak i 80+). Nadumieralność mężczyzn, szczególnie w wieku produkcyjnym powoduje, że **współczynnik feminizacji jest w województwie najwyższy w kraju** i wynosi 109,9, co znaczy, że na 100 mężczyzn przypada prawie 110 kobiet (Polska – 106,7). Kolejnym niekorzystnym zjawiskiem jest **spadek udziału ludności w wieku produkcyjnym** z 63,9% w 2005 r. do 61,4% w 2015 r. Wskaźnik ten jest dla województwa łódzkiego, obok województwa mazowieckiego, najniższy spośród 16 województw i oznacza, że potencjalne zasoby siły roboczej w regionie zaczynają się kurczyć. Wskaźnik obciążenia demograficznego obliczony jako liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrosła w Łódzkiem w latach 2005-2015 o 8,6 p.p. (z 27,0 do 35,6). Wskaźnik ten jest najwyższy wśród wszystkich województw w Polsce (Polska – 31,4).

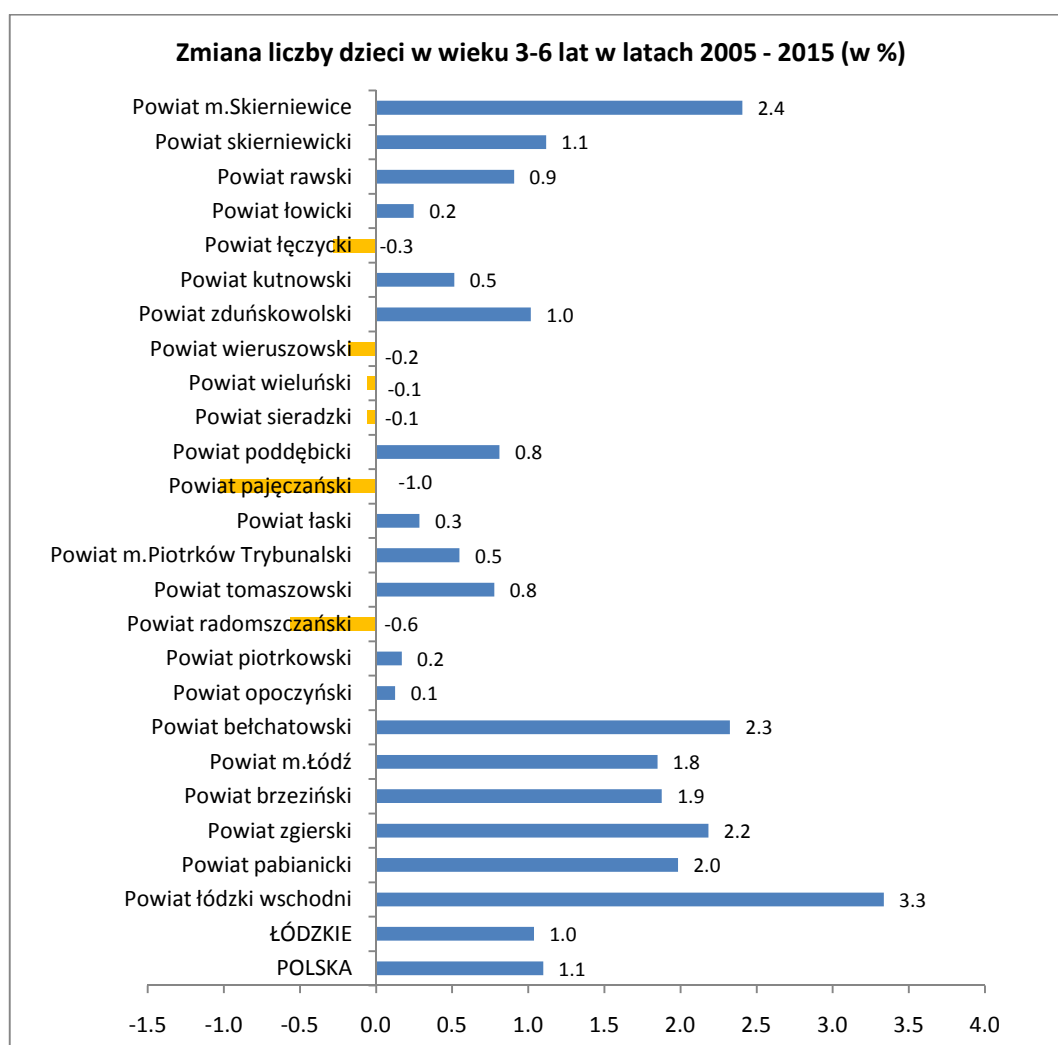
W latach 2005-2015 **obniżył się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym** o 2,1 p.p. (z 18,9% do 16,8%). Województwo łódzkie jest w gronie 5 województw o najniższym w kraju odsetku dzieci i młodzieży poniżej 18. roku życia (Polska 18,0%). Wewnątrz województwa łódzkiego są jednak znaczne różnice między powiatami, jeśli chodzi o odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym. W powiecie piotrkowskim odsetek dzieci i młodzieży do 18 roku życia w ludności ogółem wynosił 19,6%, w powiecie opoczyńskim 19,5%, a skierniewickim 19,3%. Na przeciwnym biegunie są miasto Łódź, gdzie ten odsetek wynosił w 2015 r. 14,3% oraz powiat kutnowski – 15,7%. Relatywnie najwyższy odsetek dzieci i młodzieży zamieszkuje wschodnią część województwa, a najmniejszy Łódź i powiaty położone w północnej części regionu. **Liczba dzieci i młodzieży w wieku szkolnym spada we wszystkich powiatach województwa**, ale w części powiatów ten proces jest silniejszy, a w części nieco słabszy. Stawia to przed samorządami lokalnymi zadanie dostosowania sieci szkół i przedszkoli do zmieniających się potrzeb w obszarze edukacji wynikające ze zmian demograficznych.

Mapa 2 Ludność w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem w 2015 r. (w %)

W grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym zwracają uwagę dzieci w wieku 3-6 lat, których liczba w analizowanym okresie, w przeciwieństwie do starszych roczników, wzrosła. W latach 2005-2015 liczba dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) zwiększyła się z 90 204 do 99 556, czyli o 10,4% (Polska wzrost o 11,0%). W analizowanym okresie najwięcej dzieci w wieku 3-6 lat zamieszkiwało region w 2013 r. (101 921), ale w kolejnych dwóch następował powolny spadek. W 2013 r. wiek 3 lat osiągnęły dzieci urodzone w 2010 r., kiedy w Łódzkiem miała miejsce kulminacja narodzin. W latach 2005-2015, na 24 powiaty regionu w 18 odnotowano wzrost liczby dzieci w wieku przedszkolnym, a w 6 spadek. Największy przyrost liczby dzieci w wieku 3-6 lat miał miejsce w: powiecie łódzkim wschodnim (wzrost o 33,3%), mieście Skierniewice (wzrost o 24,1%) oraz powiecie bełchatowskim (wzrost o 23,2 %). Należy zauważyć, że pod względem przyrostu liczby dzieci w wieku przedszkolnym wyróżniają się wszystkie powiaty otaczające Łódź, w których zachodzi proces suburbanizacji, a więc poza powiatem łódzkim wschodnim również powiaty: zgierski (21,8%), pabianicki (19,8%), brzeziński (18,8%). Warto podkreślić, że również w Łodzi w analizowanym okresie liczba dzieci w wieku przedszkolnym wzrosła znacząco, bo 18,5%. Największy spadek liczby dzieci w wieku 3-6 lat miał miejsce w powiecie pajęczańskim (spadek o 10,2%) oraz powiecie radomszczańskim (spadek o 5,7%).

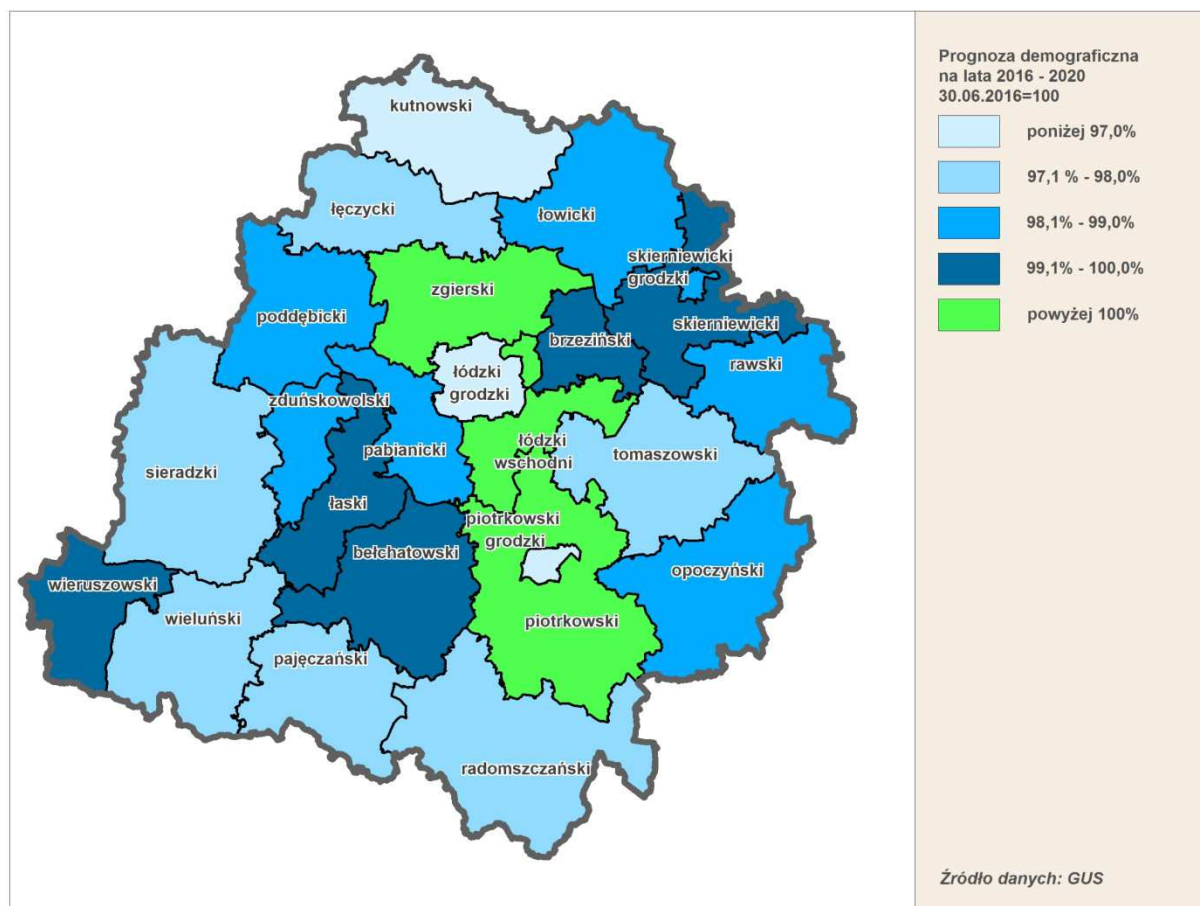
Wykres 3 Zmiana liczby dzieci w wieku 3-6 lat w latach 2005-2015 (w %)

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Jak wynika z Prognozy demograficznej do 2050 r. opracowanej przez GUS, **sytuacja demograficzna regionu pogorszy się, a depopulacja będzie się coraz bardziej pogłębiać**. Zdaniem wielu ekspertów efekt Programu Rodzina 500 plus może być mniejszy, niż to zakładano, a przyrost liczby narodzin może trwać tylko przez kilka najbliższych lat, z uwagi na zmniejszającą się liczbę kobiet w wieku najwyższej rozrodczości. Zgodnie z ww. prognozą demograficzną liczba mieszkańców województwa łódzkiego do 2020 r. zmniejszy się o prawie 50 tys. osób (49 613) w porównaniu ze stanem faktycznym na 30.06.2016 r. (spadek z 2 488 417 do 2 434 078). W samej tylko Łodzi liczba mieszkańców do 2020 r. ma spaść o 30 282 (z 698 688 do 668 406). Według GUS do 2020 r. liczba ludności wzrośnie tylko w 3 powiatach: łódzkim wschodnim, piotrkowskim i zgierskim.

Mapa 3 Prognoza demograficzna na lata 2016-2020

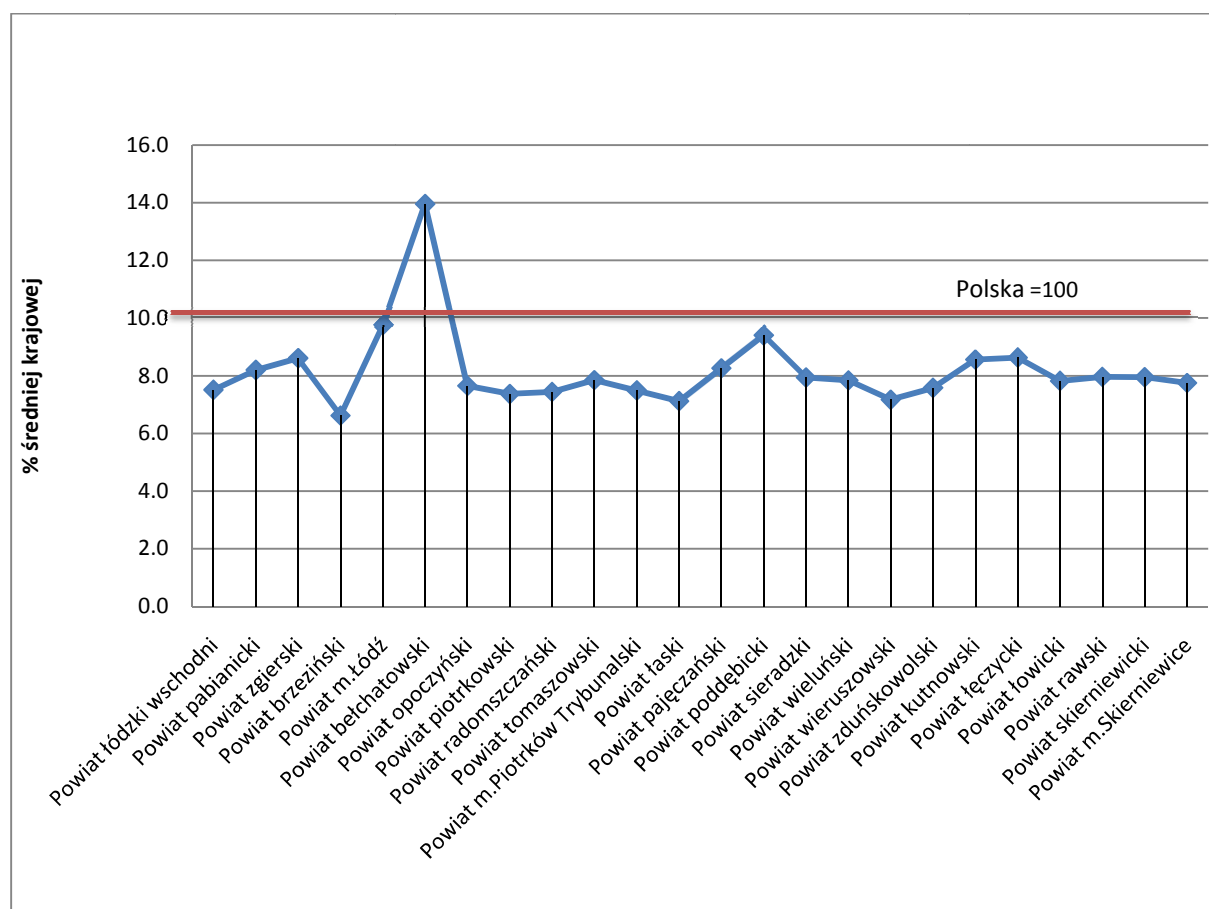
Reasumując, należy podkreślić, że **sytuacja demograficzna województwa łódzkiego jest bardzo trudna**. Przeważają bardzo niekorzystne procesy mające negatywny wpływ na wizerunek regionu jako województwa w którym jest: najwyższy w kraju naturalny ubytek ludności, najwyższy w Polsce i rosnący współczynnik zgonów, najwyższy w kraju odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym i najkrótsze przeciętne trwanie życia, najwyższy współczynnik feminizacji oraz najwyższa nadumieralność mężczyzn w wieku produkcyjnym. Znaczący spadek ludności w wieku produkcyjnym oraz związany z tym ubytek potencjalnych zasobów siły roboczej może wpłynąć na spowolnienie tempa rozwoju gospodarczego województwa. Bezprecedensowe jest też skrócenie oczekiwanego trwania życia, które miało miejsce w 2015 r. po raz pierwszy w ostatnim ćwierćwieczu. Dziewczynka urodzona w województwie łódzkim w 2015 r. może żyć krócej niż ta urodzona w 2014 r. o 0,4 roku, a chłopiec krócej o 0,3 roku. Jedynym pozytywnym zjawiskiem był przejściowy w latach 2008-2010 przyrost liczby urodzin. Prawdopodobnie ponowny wzrost liczby narodzin dzieci nastąpi począwszy od 2016 r., jako efekt Programu Rodzina 500+. Nie należy jednak oczekiwać, że może to znacząco ograniczyć proces depopulacji. Przemiany demograficzne niosą za sobą konsekwencje dla polityki społecznej. Spadek liczby dzieci i młodzieży do 18 roku życia oznacza dla samorządów

lokalnych obniżenie wysokości subwencji oświatowych i być może konieczność zamykania kolejnych placówek edukacyjnych. Już w 2015 r. odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym wyniósł 21,8% i był wyższy od odsetka ludności w wieku przedprodukcyjnym o 5,0%. W związku z powyższym będzie rosło w regionie zapotrzebowanie na instytucje nastawione na opiekę i wsparcie dla seniorów, a spadało zapotrzebowanie na placówki dla dzieci i młodzieży.

Na decyzję o posiadaniu dzieci wpływają m.in. **uwarunkowania ekonomiczne** takie jak: **wysokość dochodów uzyskiwanych przez rodziny, poziom bezrobocia, dostępność mieszkań**. Poza tym bardzo istotna jest **dostępność do żłobków i przedszkoli**, która umożliwia łączenie obowiązków rodzicielskich i zawodowych. Rozwój instytucjonalnych form opieki i wczesnej edukacji dzieci, uzależniona jest też od możliwości budżetowych gmin, do których obowiązków należy prowadzenie przedszkoli i żłobków.

Przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie łódzkim w 2015 r. osiągnęło wartość 3 790,8 zł (Polska – 4 150,9 zł), co stanowiło 91,3% średniej krajowej. Przeciętne wynagrodzenie w regionie systematycznie rośnie od 87,3% średniej dla Polski w 2005 r. do 89,3% w 2010 r. **W prawie wszystkich powiatach województwa łódzkiego przeciętne wynagrodzenie brutto jest jednak poniżej średniej krajowej**; jedynie w powiecie bełchatowskim znacznie przekracza tę średnią (139,5%) i wynosi 5 791,8 zł. W Łodzi przeciętna pensja była w 2015 r. bliska średniej krajowej i wyniosła 4 047,8 zł, czyli 97,5% tej średniej. Najniższe wynagrodzenie uzyskiwali mieszkańcy powiatu brzezińskiego – 2 748,4 zł (66,2% średniej krajowej), powiatu łaskiego – 2 954 zł (71,2%) oraz wieruszowskiego – 2 976 zł (71,7%).

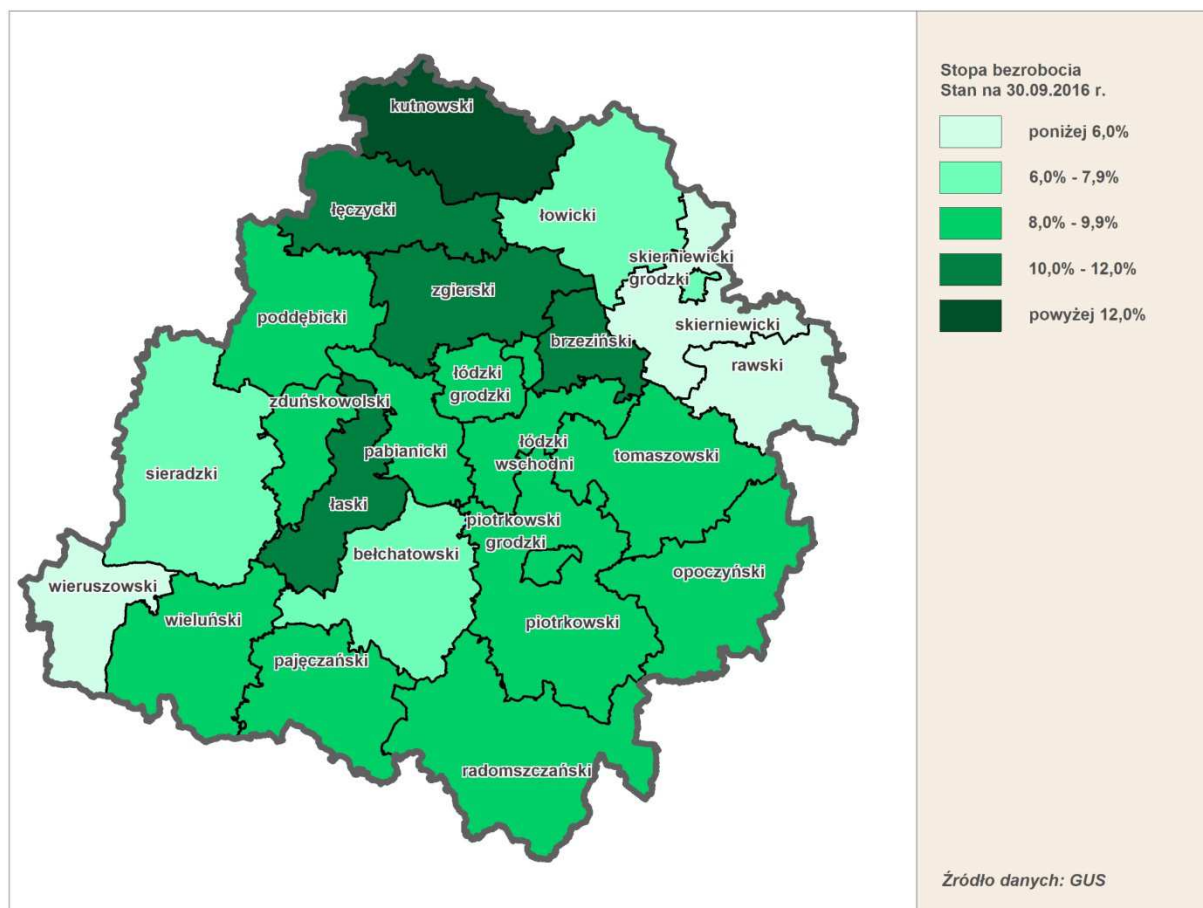
Wykres 3 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w stosunku do średniej krajowej w 2015 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Stopa rejestrowanego bezrobocia osiągnęła w Polsce w 2015 r. poziom nie przekraczający 10%, co jest najlepszym wynikiem od 1991 roku. W 2005 r. stopa bezrobocia wynosiła w województwie łódzkim 17,9% (Polska – 17,6%), w 2010 r. – 12,2% (Polska – 12,4%), a w 2015 r. – 10,3% (Polska – 9,7%).

Mapa 4 Stopa bezrobocia

W kolejnych miesiącach 2016 r. stopa bezrobocia rejestrowanego nadal spadała. **Według stanu na 30.09.2016 r. stopa bezrobocia wyniosła w województwie łódzkim 8,7%** (Polska – 8,3%). Na terenie województwa są jednak powiaty, w których bezrobocie nadal przekracza 10%. Na koniec września 2016 r. najwyższą stopą bezrobocia charakteryzował się powiat kutnowski (12,5%), a następnie powiaty: łaski (11,6%), zgierski (10,8%), brzeziński (10,4%) i łęczycki (10,4%). Najniższą w regionie stopą bezrobocia wyróżniały się powiaty: skierniewicki (5,2%), rawski (5,7%) oraz wieruszowski (5,9%). Warto zauważyć, że najniższy poziom bezrobocia jest w powiatach sąsiadujących bezpośrednio z województwem mazowieckim, bo mieszkańcy tych powiatów dojeżdżają do Warszawy, która jest ogromnym, chłonnym rynkiem pracy. Najwyższą stopę bezrobocia mają powiaty położone na północ od Łodzi oraz powiat łaski.

W 2015 r. województwo łódzkie zajmowało **13. miejsce w kraju pod względem liczby mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 ludności** z wartością 2,86 (Polska – 3,84). Gorsze od łódzkiego wskaźniki miały województwa: opolskie (1,72), śląskie (2,22) oraz świętokrzyskie (2,71). Relatywnie największą liczbę mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności oddano do użytku w województwach, w których rodziło się stosunkowo najwięcej dzieci i które przyciągały najwięcej migrantów, czyli w pomorskim (5,72) oraz mazowieckim (5,47). Na terenie województwa łódzkiego najwyższymi wskaźnikami w tym obszarze charakteryzowały się powiaty z dodatnim saldem migracji, na których koncentrował się ruch osiedleńczy, a więc powiat poddębicki (4,37), powiat brzeziński (4,41), powiat zgierski (4,08), powiat łódzki wschodni (3,74). Są to powiaty sąsiadujące z Łodzią, do których przenoszą się mieszkańcy stolicy województwa. Atrakcyjność powiatu poddębickiego dla

przyciągania nowych mieszkańców należy wiązać ze spektakularnym sukcesem Term Uniejów. W 2015 r. najmniej mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców oddano w powiatach: łęczyckim (1,11), mieście Skierniewice (1,24), pajęczańskim (1,80), łowickim (1,82) i tomaszowskim (1,82). Na przestrzeni lat 2005 – 2015 w regionie łódzkim rosła liczba oddawanych mieszkań. W 2005 r. liczba oddanych mieszkań na 1000 mieszkańców wyniosła – 1,77, w 2010 r. – 2,73, a 2015 r. – 2,86. Jednak te wskaźniki dla regionu łódzkiego są gorsze niż przeciętnie w Polsce.

Dochody własne gmin są dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego bardzo ważne, gdyż umożliwiają realizację planów inwestycyjnych m.in. tych związanych z tworzeniem żłobków i przedszkoli, czy zapewnieniu wkładów własnych przy realizacji projektów unijnych. Dochody własne gmin i miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły w województwie w 2015 r. 2 291,3 zł, co stanowiło 99,7% średniej krajowej (Polska – 2 297,4 zł). Największe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca uzyskały gminy powiatu bełchatowskiego (4 254,9 zł), a następnie miasto Łódź i (3 394,2 zł), miasto Piotrków Tryb. (2 561,3 zł), miasto Skierniewice (2 273,4 zł). Najniższe dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca uzyskały gminy w powiatach typowo rolniczych: powiat opoczyński (1 237,3 zł), powiat łęczycki (1 309,2 zł), powiat piotrkowski (1 379,8 zł).

W świetle najnowszych danych i wprowadzanych zmian ustawowych należy oczekiwać, że w najbliższym czasie **stopa bezrobocia będzie utrzymywać się na niskim poziomie. Potencjalne zasoby siły roboczej będą się zmniejszać** nie tylko w związku ze spadkiem liczby ludności w wieku produkcyjnym, ale także z uwagi na planowane obniżenie wieku emerytalnego od października 2017 r. **Rodzice dzieci w wieku przedszkolnym będą mogli łatwiej otrzymać pracę**, a zatem zainteresowanie rodziców umieszczeniem dziecka w przedszkolu, czy żłobku powinno się zwiększyć. Jednak obowiązujące już **rozwiązania prawne wspierające rodziny, w tym zwłaszcza program Rodzina 500 plus, mogą sprzyjać dezaktywizacji zawodowej kobiet i skłaniać je do skupienia się na wychowaniu dzieci**, zwłaszcza gdy alternatywą jest niskopłatna praca. Jak pokazuje Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) od marca do września 2016 r. liczba biernych zawodowo w Polsce zwiększyła się o 150 tys. osób, a były to głównie kobiety w wieku 25 – 44 lata, które jako powód niepodejmowania pracy podają „obowiązki rodzinne związane z prowadzeniem domu”¹². Poza stolicą regionu są rejony województwa, gdzie problemy ze znalezieniem dobrze płatnej pracy są nadal duże. Poza tym w województwie łódzkim znajdują się takie **gminy wiejskie**, m.in. w powiecie opoczyńskim, czy piotrkowskim, **które ze względu na bariery finansowe i niskie dochody własne, nie są skłonne do otwierania nowych placówek wychowania przedszkolnego**, czy tym bardziej żłobków.

¹² źródło: Dziennik Gazeta Prawna z dn. 7.12.2016 r. : „ Maja 500+, ale nie będą miały emerytur: 150 tysięcy kobiet odeszło z pracy przez rządowy program”

3. Analiza poziomu dostępności do ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim

3.1. Analiza dostępności placówek wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim na tle kraju

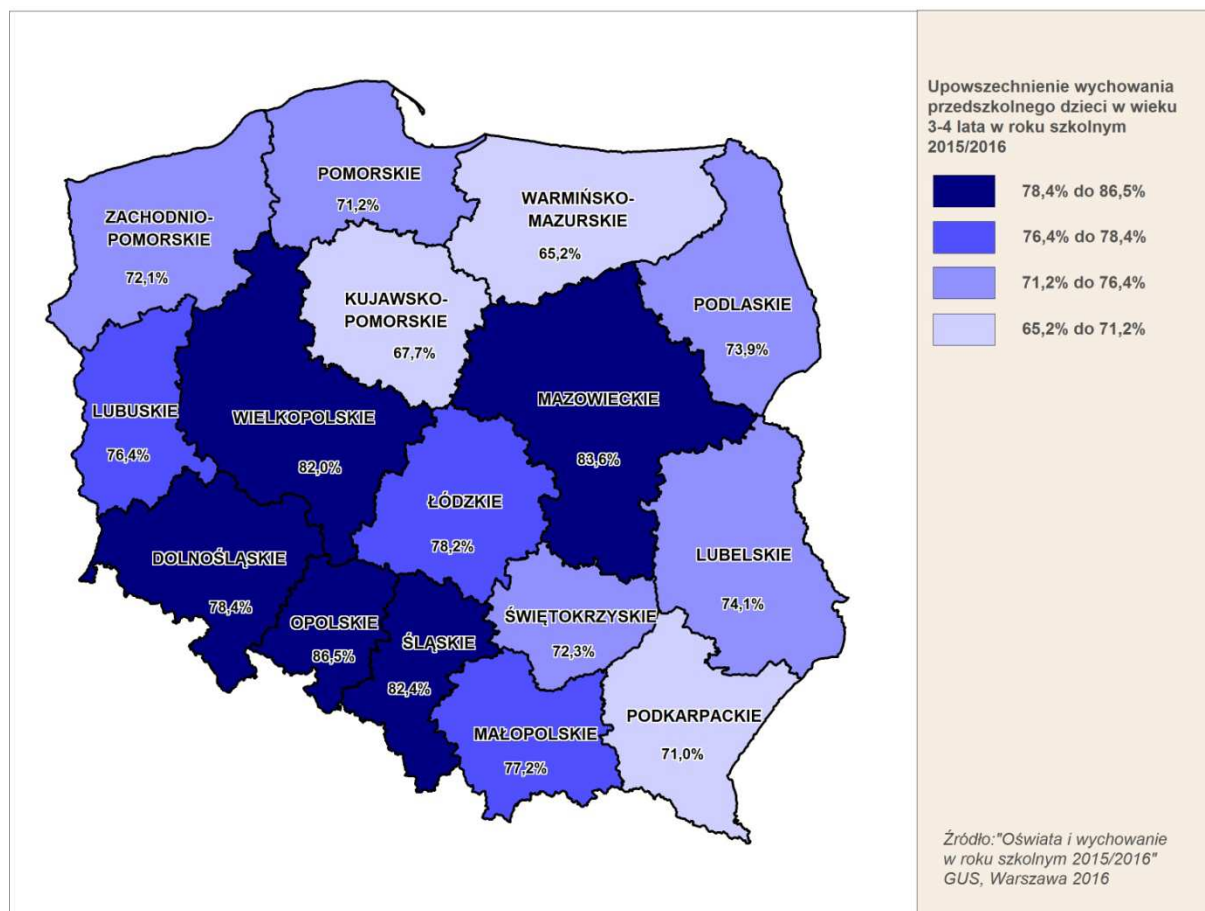
Dziecko intensywnie rozwija się w pierwszych latach swego życia. Jest to okres, podczas którego m.in. kształtuje się szereg zdolności fizycznych, intelektualnych i społecznych. Dlatego bardzo ważne jest aby dziecko jak najwcześniej miało umożliwiony dostęp do wychowania przedszkolnego. W Polsce wychowaniem przedszkolnym objęte są dzieci od trzeciego roku życia do momentu podjęcia nauki w szkole. Pobyt dziecka w przedszkolu **kształtuje dojrzałość emocjonalną i rozwija samodzielność**, przygotowuje do pójścia do szkoły. Dziecko uczy się **funkcjonowania w grupie rówieśniczej**, poszerza zasób słownictwa, uczy się formułowania własnych myśli, a w trakcie zabawy nabywa wielu nowych doświadczeń i umiejętności. Głównym celem wychowania przedszkolnego jest wszechstronny rozwój dziecka dostosowany do jego indywidualnych możliwości. **Każde dziecko ma obowiązek odbyć roczne przygotowanie przedszkolne przed rozpoczęciem nauki w szkole podstawowej.** Jeśli dziecko nie uczęszczało do przedszkola (lub innej tego typu placówki), rodzice mogą zapisać go do pierwszej klasy pod warunkiem, że uzyskają pozytywną opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej. W 2010 r. obowiązek przedszkolny dotyczył dzieci 6-letnich, a od 2011 r. objął również dzieci 5-letnie. Dzieci powinny uczestniczyć w zajęciach przedszkolnych do czasu rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej. Decyzję o postaniu dziecka do szkoły przed ukończeniem 7 lat podejmowali rodzice. We wrześniu 2014 r. nastąpiła zmiana i połowa rocznika sześciolatków obligatoryjnie poszła do pierwszych klas szkoły podstawowej. **W kolejnym roku szkolnym (2015/2016) wszystkie dzieci sześciolatki oraz druga połowa rocznika siedmiolatków obowiązkowo poszła do szkół. Znowelizowana w 2015 r. Ustawa o systemie oświaty podniosła z powrotem wiek obowiązku szkolnego z 6 na 7 lat.**

W Polsce w ostatnich latach obserwuje się szybko postępujący proces upowszechniania się wychowania przedszkolnego, szczególnie wśród młodszych dzieci – trzylatków i czterolatków, a także na obszarach wiejskich. W roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim objętych było wychowaniem przedszkolnym 78,2% dzieci w wieku 3-4 lata. Największy odsetek dzieci w tej grupie wiekowej uczęszczał do placówek wychowania przedszkolnego w województwie opolskim (86,5%), a najniższy w województwie warmińsko-mazurskim (65,2%).

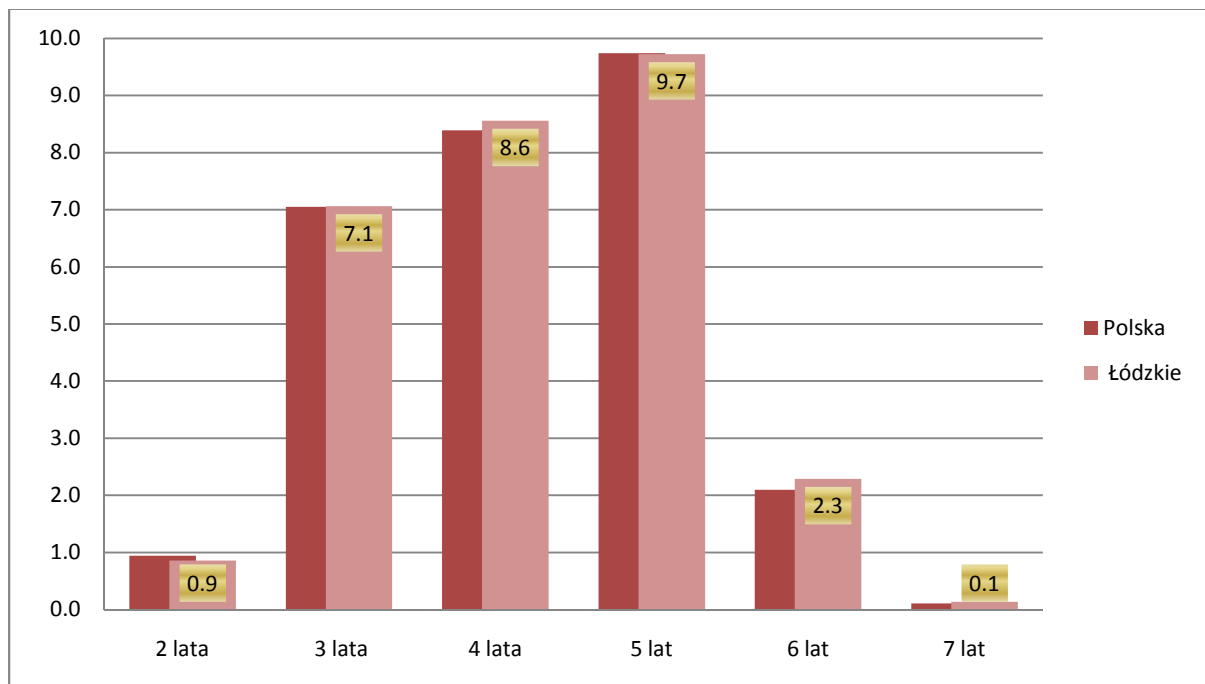
W roku szkolnym 2015/2016 do wszystkich typów ośrodków wychowania przedszkolnego uczęszczało w łódzkim ogółem 70 308 dzieci, z czego do przedszkoli 55 783, w tym jedynie 22,9% 6-latków (Polska – 21,0%). Większość dzieci z tego rocznika trafiła do szkół, ponieważ obowiązek szkolny objął wówczas wszystkich 6-latków. W ośrodkach wychowania przedszkolnego pozostały jedynie te dzieci w wieku 6 lat, którym odroczone obowiązek szkolny. W 2015 r. zmieniona została Ustawa o systemie oświaty, w wyniku której przywrócono poprzedni wiek szkolny, czyli 7 lat. W związku z tym należy przypuszczać, że w roku szkolnym 2016/2017 w placówkach wychowania przedszkolnego pozostało znaczna większość 6-latków, a jedynie mniejszość poszła do szkół podstawowych. W kolejnym roku szkolnym 2017/2018 do szkół podstawowych trafi zapewne jeszcze niższy odsetek dzieci w wieku 6 lat.

W roku szkolnym 2015/2016 wychowaniem przedszkolnym w województwie objętych było aż 97,2% 5-latków (Polska – 97,4%), 85,6% 4-latków (Polska – 83,9%) oraz 70,6% 3-latków (Polska – 70,5%). Poza tym w placówkach wychowania przedszkolnego przebywało jeszcze 8,6% 2-latków (Polska – 9,4%) oraz 1,3% dzieci w wieku 7 lat (Polska – 1,1%).

Mapa 5 Upowszechnienie wychowania przedszkolnego dzieci w wieku 3-4 lata w roku szkolnym 2015/2016

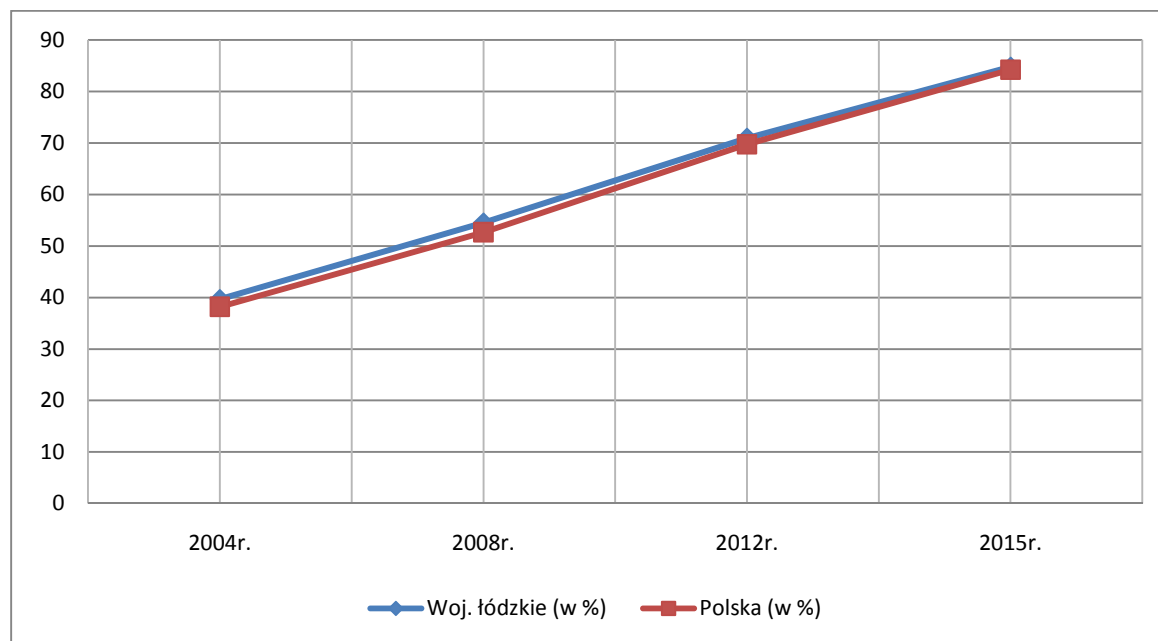

Wykres 4 Odsetek dzieci według pojedynczych roczników objętych wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2015/2016 (w %)

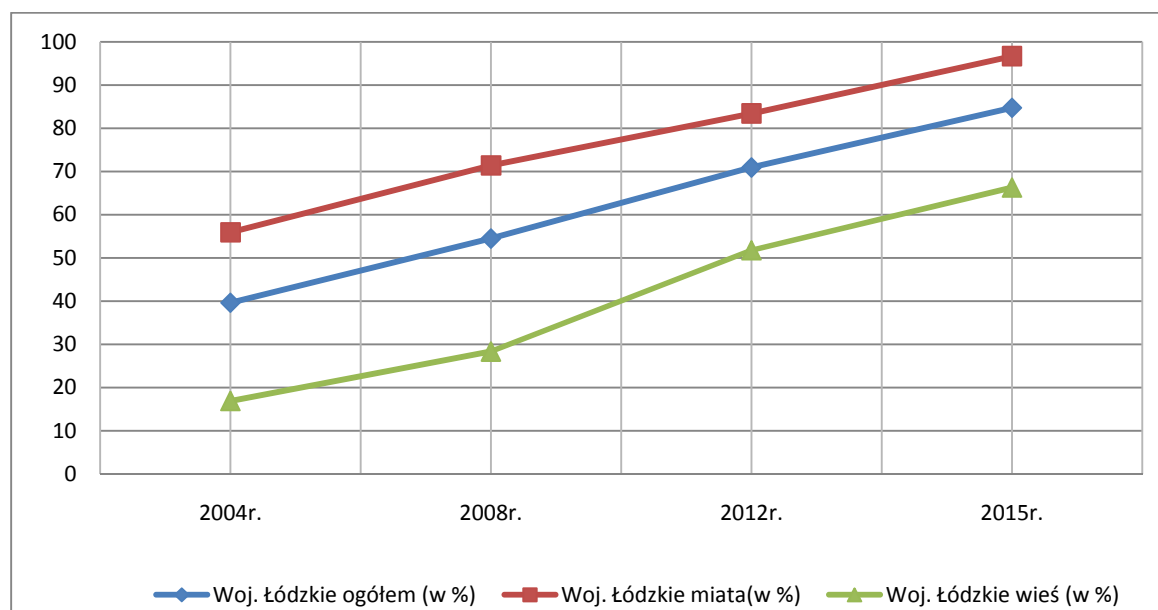

Na przestrzeni lat 2004-2015 dokonał się ogromny skok, jeśli chodzi o stopień upowszechnienia wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim. W roku 2004 jedynie 39,6% dzieci w wieku 3-5 lat w regionie objętych było wychowaniem przedszkolnym (Polska 38,2%). W 2015 r. w województwie wychowaniem przedszkolnym objętych było aż 84,7% w tej grupie wiekowej (Polska – 84,2%). W całym tym okresie stopień upowszechnienia wychowania przedszkolnego był w województwie łódzkim wyższy niż przeciętnie Polsce. Jednak w ostatnich latach tempo wzrostu tego wskaźnika w Łódzkiem maleje, co oznacza, że **popyt na miejsca wychowania przedszkolnego jest już w znacznym stopniu zaspokojony**. Jednak cofnięcie 6-latków do przedszkoli może generować większe potrzeby na miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego oraz ograniczyć dostępność dla najmłodszych dzieci, czyli 3-latków.

Wykres 5 Dzieci w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym ogółem w regionie i w Polsce latach 2004-2015

Wykres 6 Dzieci w woj. łódzkim w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym w latach 2004 -2015 w podziale na miasto i wieś

Na obszarach wiejskich, mimo znaczącego przyrostu odsetka dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego jest nadal niezadawalający i odbiega od analogicznego wskaźnika w miastach. W 2004 r. w łódzkim wychowaniem przedszkolnym objętych było w miastach 55,9% dzieci w wieku 3-5 lat, a na wsi zaledwie 16,9%. W 2015 r. do placówek wychowania przedszkolnego w miastach uczęszczało 96,7% dzieci w wieku 3-5 lat, a na obszarach wiejskich 66,3%. W latach 2004-2015 poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego wzrósł o 40,8 p.p. w miastach i 49,4 p.p. na wsi. Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego w miastach jest wysoki, na wsi ciągle wymaga poprawy.

3.2. Infrastruktura przedszkolna oraz poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim w roku szkolnym 2015/2016

W województwie łódzkim w roku szkolnym 2015/2016 funkcjonowało 1 257 placówek wychowania przedszkolnego, co stanowiło 5,9% wszystkich placówek występujących w kraju (w tym 987 to placówki publiczne a 270 niepubliczne). Wśród nich najwięcej było przedszkoli (655¹³) i oddziałów przedszkolnych mieszczących się w szkołach podstawowych (495). Przedszkola stanowiły 52,1% ogółu placówek, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych 39,4%, punkty przedszkolne (100) 7,9% natomiast zespoły wychowania przedszkolnego (7) jedynie 0,6%. Wszystkie placówki oferowały w 2015 r. łącznie 63 626¹⁴ miejsc. Placówki publiczne w omawianym okresie dysponowały 49 596 miejscami, natomiast niepubliczne 14 030 miejscami. Ze wszystkich ośrodków wychowania przedszkolnego najwięcej miejsc oferowano w przedszkolach publicznych – 48 683 oraz 12 339 miejsc w przedszkolach niepublicznych. Działające od 2008 r. na terenie województwa łódzkiego punkty przedszkolne dysponowały 835 miejscami w placówkach publicznych natomiast 1 621 miejsc było w placówkach niepublicznych. Najmniejszą liczbę miejsc oferowały zespoły wychowania przedszkolnego. W placówkach publicznych było to 78 miejsc i 70 w placówkach niepublicznych.

Tabela 2 Ośrodki wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim w roku szkolnym 2015/2016

Ośrodki wychowania przedszkolnego	Liczba placówek	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat	Liczba miejsc ogółem	w tym: w placówkach publicznych	w tym: w placówkach niepublicznych
przedszkola bez specjalnych	638	53 653	60 569	48 450	12 119
przedszkola specjalne	17	225	453	233	220
punkty przedszkolne bez specjalnych	100	1 691	2 456	835	1 621
zespoły wychowania przedszkolnego	7	121	148	78	70
oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	495	12 362	0*	0*	0*
Razem	1 257	68 052	63 626	49 596	14 030

Źródło: Obliczenia własne na podstawie BDL GUS

* Brak danych o miejscach w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych

¹³ Przedszkola razem ze specjalnymi

¹⁴ Bez miejsc w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych (brak danych GUS BDL)

Przeważająca (73,3%) liczba przedszkoli w łódzkim znajdowała się w miastach, natomiast pozostałe (26,7%) na terenach gmin wiejskich i obszarach wiejskich gmin miejsko-wiejskich. Jeśli chodzi o wszystkie ośrodki wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim to większość (51,9%) znajdowała się na terenach wiejskich a (48,1%) w miastach. Biorąc pod uwagę występowanie przedszkoli w miastach regionu łódzkiego największa ich liczba zlokalizowana była w Łodzi. Działo tam 212 przedszkoli w tym 4 specjalne. Kolejne miasta z największą liczbą przedszkoli to Piotrków Trybunalski (29 w tym 2 specjalne), Tomaszów Mazowiecki (22) oraz Pabianice i Skierniewice (po 16). W pozostałych miastach funkcjonowało od 2 do 13 przedszkoli, a po jednym przedszkolu w Rzgowie, Drzewicy, Kamieńsku, Uniejowie, Błaszach, Warcie, Złoczewie, Szadku, Krośniewicach i Białej Rawskiej. Bazę ośrodków wychowania przedszkolnego w miastach uzupełniały punkty przedszkolne (36) oraz oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych (89). Odwrotną sytuację odnotowano na obszarach wiejskich, aż 62,3% ogółu ośrodków wychowania przedszkolnego stanowiły oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych. Pozostałe to przedszkola (175), punkty przedszkolne (64) i zespoły wychowania przedszkolnego (7) mieszczące się jedynie w gminie: Kobbie Wielkie (1), Krzyżanów (3), Rawa Mazowiecka (1) i Kowiesy (2).

W roku szkolnym 2015/2016 wszystkie gminy położone w łódzkim zapewniały dzieciom edukację przedszkolną. Poza łodzią najwięcej przedszkoli znajdowało się w gminach położonych w południowo-zachodniej części województwa. Z kolei w południowo-wschodniej części województwa grupowały się gminy, w których edukację przedszkolną zapewniały oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych.

Brak przedszkoli odnotowano w 38 gminach i 16 obszarach wiejskich gmin miejsko-wiejskich (Tab. 3). Wychowanie przedszkolne zapewniały w tych gminach funkcjonujące punkty przedszkolne i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych.

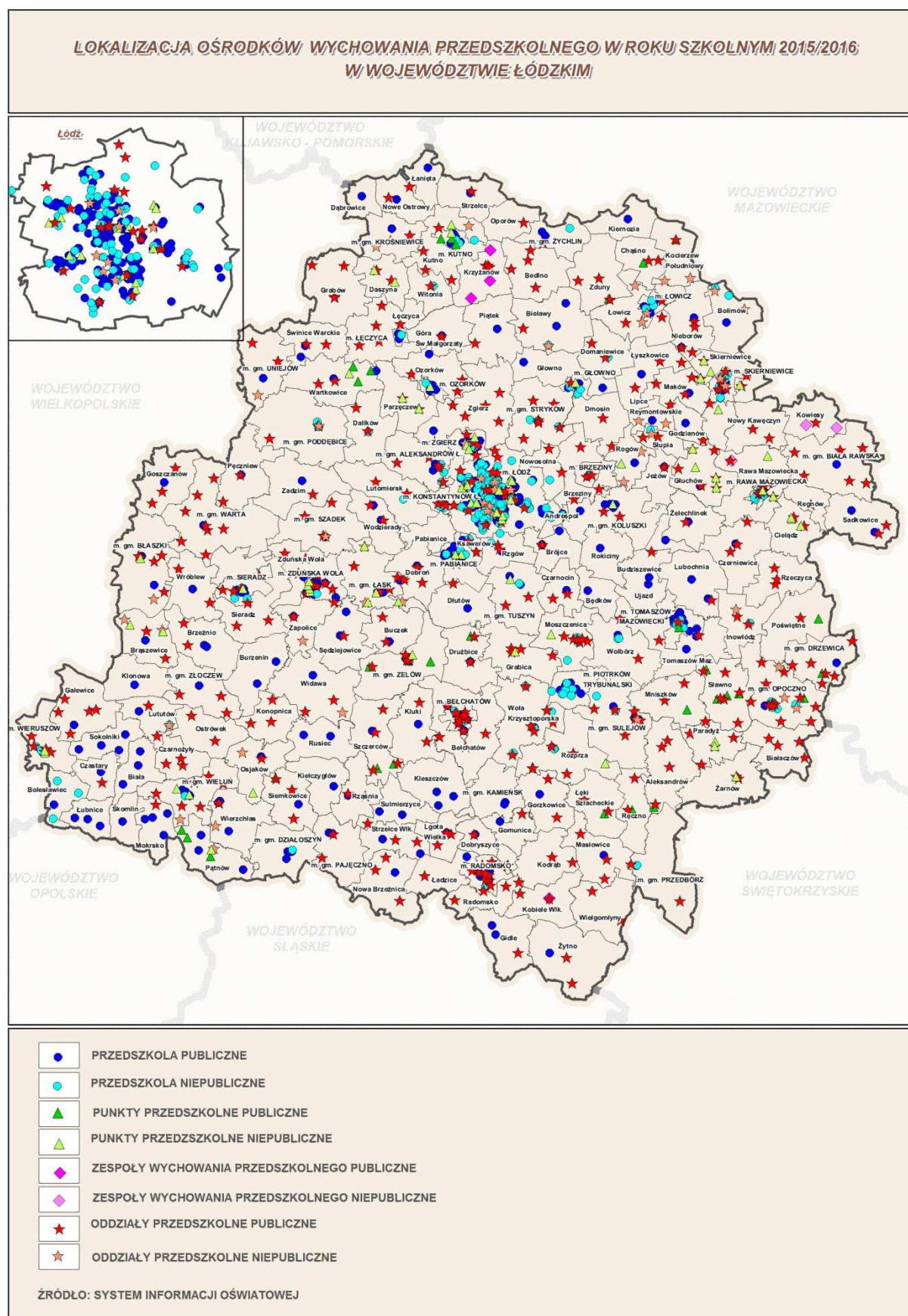
Tabela 3 Wykaz gmin bez przedszkoli* w województwie łódzkim w roku szkolnym 2015/2016

Lp.	Gminy wiejskie		Gminy miejsko-wiejskie
1.	Aleksandrów	Łowicz	Biała Rawska – obszar wiejski
2.	Bedlno	Mnisków	Drzewica – obszar wiejski
3.	Białaczów	Nowy Kawęczyn	Krośniewice – obszar wiejski
4.	Brzeziny	Oporów	Łask – obszar wiejski
5.	Chąsno	Pabianice	Pajęczno – obszar wiejski
6.	Cielądz	Paradyż	Poddębice – obszar wiejski
7.	Czarnożyły	Poświętne	Przedbórz – obszar wiejski
8.	Daszyna	Radomsko	Szadek – obszar wiejski
9.	Dmosin	Rawa Mazowiecka	Tuszyn – obszar wiejski
10.	Grabica	Regnów	Uniejów – obszar wiejski
11.	Grabów	Ręczno	Warta – obszar wiejski
12.	Kobbie Wielkie	Rzeczycza	Wieluń – obszar wiejski
13.	Kocierzew Południowy	Sieradz	Wieruszów – obszar wiejski
14.	Kodrąb	Skierniewice	Wolbórz – obszar wiejski
15.	Konopnica	Sławno	Zelów – obszar wiejski
16.	Kowiesy	Wielgomłyn	Złoczew – obszar wiejski
17.	Krzyżanów	Zduny	
18.	Łęczycza	Żarnów	
19.	Łęki Szlacheckie	Żelechlinek	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

* Przedszkola bez specjalnych

Mapa 6 Lokalizacja ośrodków wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim

Istotnym wskaźnikiem, świadczącym o zaspokojeniu potrzeb w zakresie edukacji przedszkolnej jest liczba dzieci w wieku przedszkolnym przypadająca na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego. Według ostatnich danych publikowanych przez GUS za rok 2015 ponad 50% gmin regionu łódzkiego odnotowuje niezadowalający stan rzeczy w tym zakresie. Najgorszą sytuację zaobserwowano w 19 gminach wiejskich i 12 gminach miejsko-wiejskich (na terenie wiejskim tych gmin), w których nie odnotowano żadnych miejsc w samodzielnych placówkach wychowania przedszkolnego. Są to gminy, w których brakuje przedszkoli a podstawowe potrzeby w zakresie edukacji przedszkolnej są zaspokajane w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych¹⁵. Do tej grupy zaliczono następujące gminy: Nowy Kawęczyn, Regnów, Zduny, Łowicz, Łęczyca, Grabów, Oporów, Konopnica, Czarnożyły, Sieradz, Żelechlinek, Rzeczyca, Wielgomłyny, Radomsko, Kodrąb, Białaczów, Dmosin, Brzeziny, Pabianice oraz w części wiejskiej gmin miejsko-wiejskich tj. Biała Rawska, Krośniewice, Szadek, Wieruszów, Złoczew, Warta, Uniejów, Poddębice, Pajęczno, Przedbórz, Wolbórz i Tuszyn

W gminach, które posiadają przedszkola najgorszą sytuację pod względem dostępności do wychowania przedszkolnego odnotowano w następujących gminach: Grabica (12,1 dziecka/1 miejsce), Mniszków (6,8) oraz na obszarach wiejskich gmin miejsko-wiejskich: Drzewica (20,9), Wieluń (11,5), Opoczno (10,1), Błaszki (6,2) i Kamieńsk (6,2).

Zdecydowanie najkorzystniej wypadają w tym względzie wszystkie miasta regionu łódzkiego, w których liczba dzieci przypadających na 1 miejsce w przedszkolu nie przekracza z reguły „1” co oznacza, że w ośrodkach wychowania przedszkolnego są zagwarantowane miejsca dla wszystkich zgłoszonych dzieci w wieku 3-5 lat. Jedynie w Zgierzu i Brzezinach wskaźnik nieznacznie przekraczał wartość 1 (odpowiednio 1,1 i 1,2). W największym mieście wojewódzkim Łodzi wskaźnik dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wynosił 0,9. Należy mieć jednak na względzie fakt, że gwarantowana liczba miejsc nie zawsze może odpowiadać na rzeczywiste potrzeby rodziców w zakresie np. dostępności terytorialnej.

Szczegółowe dane w tym zakresie obrazuje tabela umieszczona w Aneksie do opracowania.

W roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim wychowaniem przedszkolnym (dzieci w wieku 3-6 lat) objętych było w sumie 68 052 dzieci. Największy odsetek dzieci uczęszczał do przedszkoli – 79,1%. Do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych uczęszczało 18,2%, do punktów przedszkolnych – 2,5%, a do zespołów wychowania przedszkolnego zaledwie 0,2% ogółu dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (dzieci w wieku 3-6 lat). Spośród wszystkich dzieci w tej grupie wiekowej uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim najliczniejszą grupę stanowiły dzieci 5 letnie (24 467) czyli 35,9% oraz 4 letnie 30,5% (20 770). Grupa dzieci w wieku 6 lat (6 031) była najmniej liczna i wynosiła jedynie 8,9%. Warto zauważyć, iż w grupie 6-latków w roku szkolnym 2015/2016 żadne dziecko nie uczęszczało do zespołu wychowania przedszkolnego (Tab. 4). 24,7% dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym stanowiły 3-latki.

Analizując tabelę 5 można zauważyć, iż w województwie łódzkim występuje dysproporcja w zakresie upowszechnienia edukacji przedszkolnej między miastem a wsią. Ośrodki wychowania przedszkolnego dysponowały w miastach 50 585 miejscami a 13 041 na terenach wiejskich.

Udział dzieci w edukacji przedszkolnej (w wieku 3-6 lat) w 2015 r. na wsi wyniósł zaledwie 54,2%, tj. o 23,4 p.p. mniej niż w mieście. Pozytywnym zjawiskiem jest to, iż zróżnicowanie udziału dzieci ze wsi i miasta w edukacji przedszkolnej ulega zmniejszeniu. W roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim wychowaniem przedszkolnym objęte było 84,7% dzieci w wieku 3-5 lat z czego 96,7% w miastach oraz 66,3% na terenach wiejskich. Natomiast odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat stanowił 68,4% z czego 77,6% w miastach i 54,2% na wsiach.

¹⁵ GUS nie publikuje danych dotyczących liczby miejsc w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych

Tabela 4 Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim

Ośrodki wychowania przedszkolnego	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2015/2016	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3 lat	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 4 lat	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 5 lat	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 6 lat
przedszkola bez specjalnych	53 653	14 841	17 523	17 778	3 511
przedszkola specjalne	225	38	64	65	58
punkty przedszkolne bez specjalnych	1 691	645	743	237	66
zespoły wychowania przedszkolnego	121	54	59	8	0
oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	12 362	1 206	2 381	6 379	2 396
Razem	68 052	16 784	20 770	24 467	6 031

Źródło: Obliczenia własne na podstawie BDL GUS

Tabela 5 Lokalizacja ośrodków wychowania przedszkolnego w miastach i na terenach wiejskich w roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim

Ośrodki wychowania przedszkolnego	Lokalizacja	Liczba placówek	Liczba miejsc ogółem w 2015 r.
przedszkole	miasto	480	49 711
przedszkole	wieś	175	11 311
punkty przedszkolne bez specjalnych	miasto	36	874
punkty przedszkolne bez specjalnych	wieś	64	1 582
zespoły wychowania przedszkolnego	miasto	0	0
zespoły wychowania przedszkolnego	wieś	7	148
oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	miasto	89	0*
oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	wieś	406	0*
Razem	miasto	605	50 585
	wieś	652	13 041

Źródło: <https://cie.men.gov.pl/index.php/dane-statystyczne/138.html>

* Brak danych o miejscach w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych

Należy również zwrócić uwagę, iż w województwie łódzkim są miasta, gdzie liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym przekracza liczbę dzieci ogółem w wieku 3-6 lat. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat przekraczał 100% w 14 miastach regionu. W zakresie upowszechnienia edukacji przedszkolnej w miastach najlepsze wyniki odnotowały Szadek (198,6%), Wolbórz (152,5%) oraz Rzgów (148,4%). Kolejne miasta to Błaszki (146%), Uniejów (133,1%), Stryków (124,1%), Przedbórz (119,7%), Tuszyn (119,2%), Kamieńsk (111,2%), Łask (108,9%), Poddębice (107,3%), Warta 106,6%, Działoszyn 104,4% i Biała Rawska (116,5%). Spowodowano jest to zapewne tym, iż do przedszkoli zlokalizowanych w miastach uczęszczają również dzieci zamieszkałe na terenach wiejskich. Warto dodać, że spośród wszystkich miast najmniej dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (poniżej 70%) odnotowano w Radomsku (68,9%), Kutnie (68,5%) i Żychlinie (66,6%). Zatem różnica pomiędzy miastem o najwyższym i najniższym poziomie upowszechniania edukacji przedszkolnej wynosiła 132 p.p.

Na obszarze gmin wiejskich i miejsko-wiejskich stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie wychowania przedszkolnego jest niezadawalający. Na obszarach wiejskich dzieci często nie uczęszczają do przedszkoli, a jedynie do oddziałów przedszkolnych w szkołach. W niektórych gminach nie ma ani jednego przedszkola, a wychowanie przedszkolne dla dzieci w wieku 3-6 lat odbywa się w zespołach wychowania przedszkolnego w szkołach podstawowych.

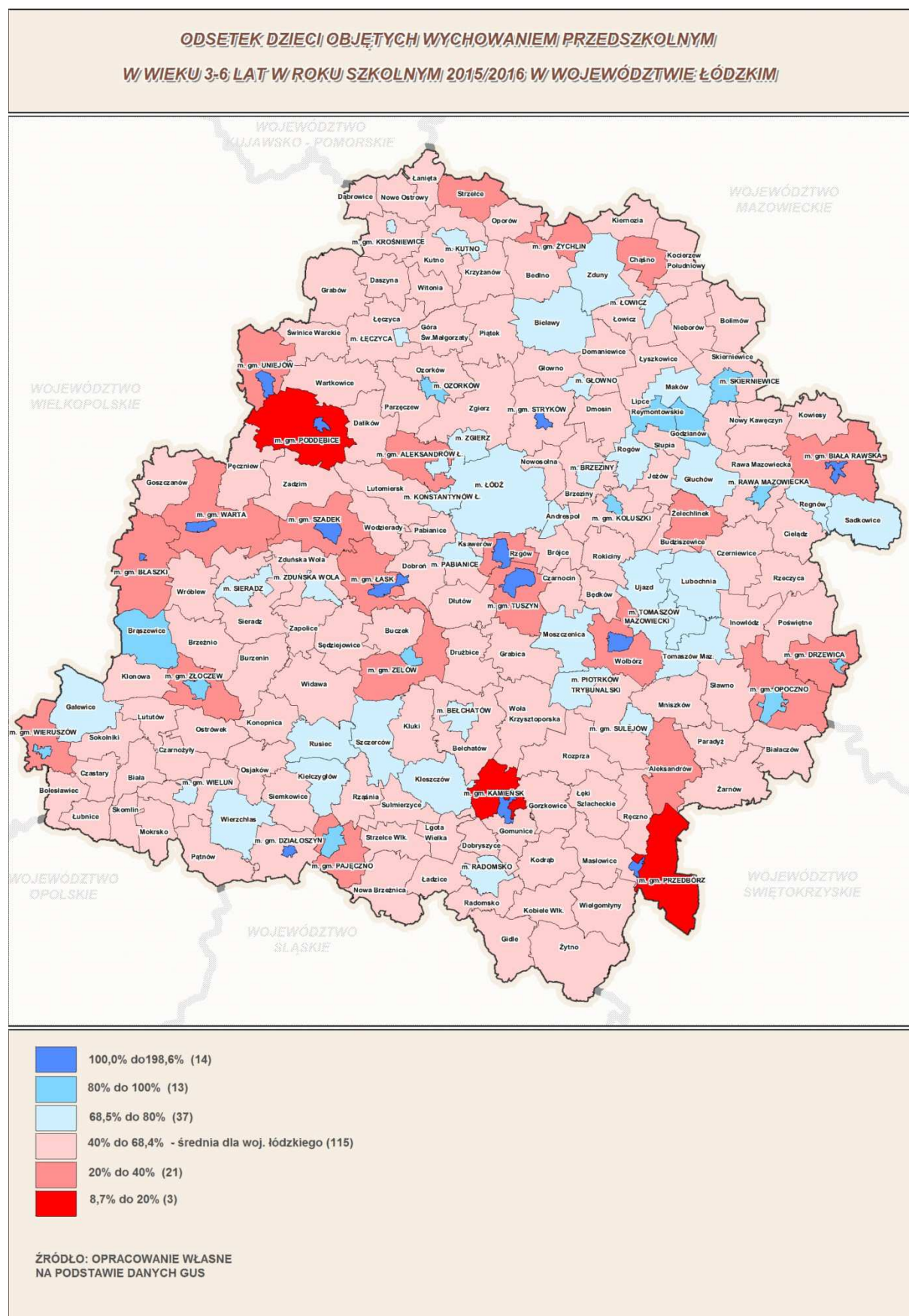
Większość gmin wiejskich i miejsko-wiejskich to gminy, w których odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat nie przekroczył 68,4%, czyli średniej dla województwa łódzkiego. Szczególnie wysokimi odsetkami liczby dzieci (powyżej 80%) objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat charakteryzowały się gminy: Brąszewice (84,9%) Lipce Reymontowskie (82,3%) i Godzianów (80,2%). Znacznie gorzej sytuacja przedstawiała się na obszarze wiejskim gmin miejsko-wiejskich gdzie wskaźnik ten wahał się od 65,6% w gminie Sulejów do (8,7%) w gminie Przedbórz (Mapa 7).

W roku szkolnym 2015/2016 w związku z tym, że dzieci 6 letnie objęte były obowiązkiem szkolnym, większość tych dzieci trafiła do szkół. W województwie łódzkim jedynie 22,9% dzieci w tym wieku uczęszczała do OWP. W ujęciu gminnym różnica między odsetkiem przedszkolaków uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego była niewielka. W miastach wskaźnik ten wynosił 24,2% i był wyższy od odsetka dzieci uczęszczających do ośrodków zlokalizowanych na terenach wiejskich o 3,3 p. p. i stanowił 20,9%.

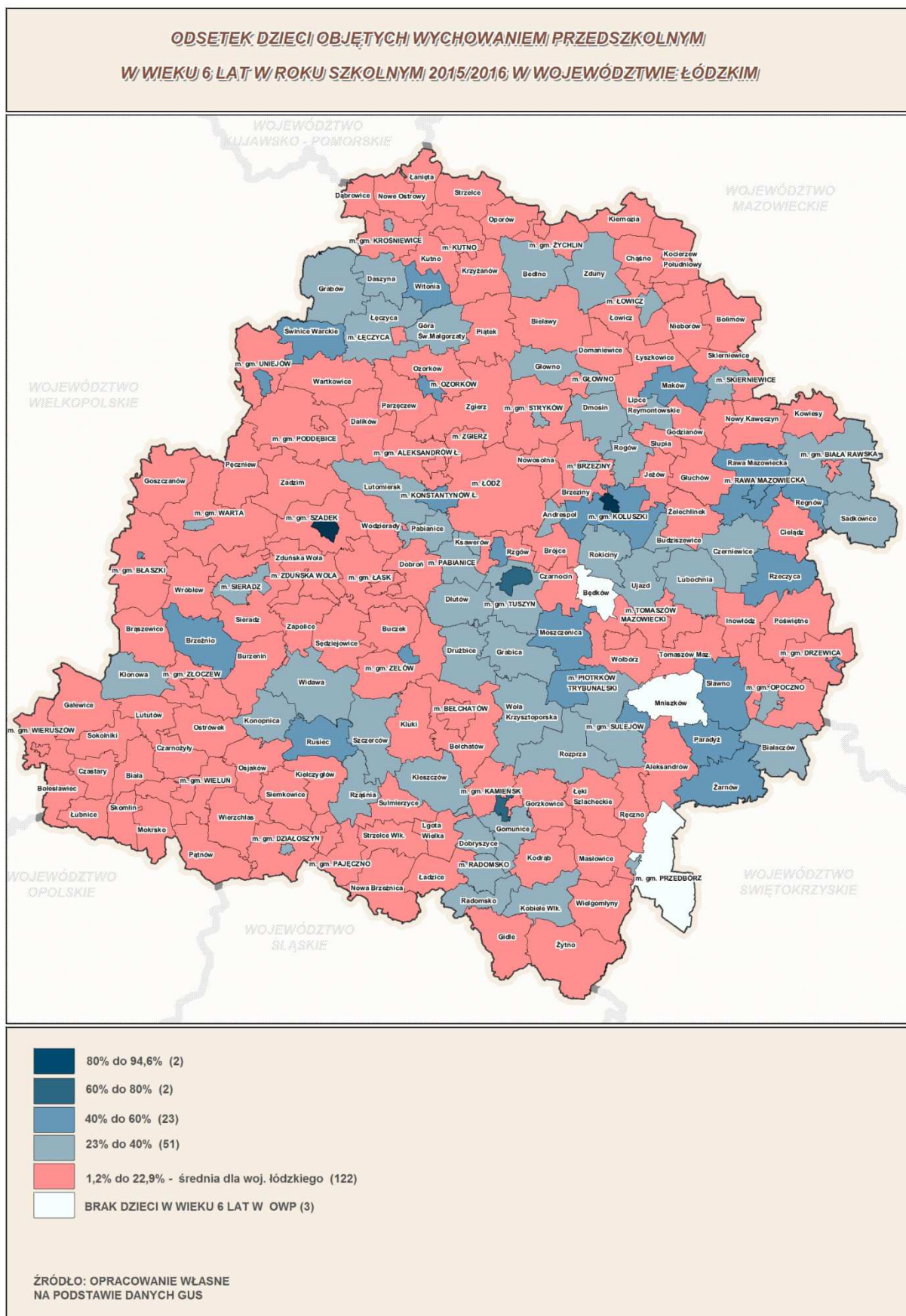
W miastach najwięcej 6-latków uczęszczało do placówek w Koluszkach (94,5%), Szadku (87,5%), Tuszynie (63,95) i Kamieńsku (60,0%). W Pajęcznie i Białej Rawskiej uczęszczało jedynie odpowiednio 2,7% i 3,7% dzieci w wieku 6 lat.

Na terenach wiejskich najwyższe wartości wskaźnik ten osiągnął w gminie Regnów (58,8%), Sławno (57,6%), Rusiec (57,1%) i gmina Paradyż (56,7%). Najniższy wskaźnik odsetka dzieci w ośrodkach występował w gminie Wodzierady i Skomlin (po 2,0%), Domaniewice (1,9%) i na obszarze wiejskim gminy miejsko-wiejskiej Wieruszowa wynoszącej 1,2%. W gminach takich jak Mniszków, Będków i obszarze wiejskim gminy miejsko-wiejskiej Przedborza do ośrodków wychowania przedszkolnego nie uczęszczało żadne dziecko 6-letnie.

Mapa 7 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim

Mapa 8 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 6 lat w roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim

3.3. Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2016/2017

W związku z **wejściem życie w roku szkolnym 2016/2017 reformy edukacji podwyższającej obowiązek szkolny z 6 do 7 lat**, sytuacja w zakresie zaspokojenia potrzeb wychowania przedszkolnego zasadniczo się zmieniła. Pogorszyła się dostępność do placówek wychowania przedszkolnego szczególnie dla najmłodszych dzieci, głównie trzylatków. W przedszkolach musiały się znaleźć miejsca przede wszystkim dla sześciolatków, z których większość nie poszła do szkół podstawowych, ale pozostała w ośrodkach wychowania przedszkolnego. W placówkach wychowania przedszkolnego zamiast trzech roczników dzieci, jak to było w roku szkolnym 2015/2016, trzeba było zapewnić miejsca dla czterech roczników (sześciolatki, pięciolatki, czterolatki, trzylatki). Na podstawie danych demograficznych GUS na dzień 30.06.2016 r. oraz danych z ankiet skierowanych do wszystkich gmin województwa należy zauważyć, że **odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w regionie obniżył się z 84,7% w 2015 r. do 79,1% w 2016 r.** (stan na 30.09.2016 r.). Według stanu na 30.09.2016 r. **na 71 718 dzieci w wieku 3 – 5 lat mieszkających w województwie do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 56 703 dzieci, co oznacza, że 15 015 dzieci w tym przedziale wiekowym nie było objętych wychowaniem przedszkolnym.**

W roku szkolnym 2015/2016 różnymi formami wychowania przedszkolnego objętych było w regionie zaledwie 22,9% sześciolatków, a w 2016/2017 aż 78,6%. W miastach w 2016 r. odsetek dzieci sześciolatków objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł 76%, a na wsi 82,6%. **W roku szkolnym 2016/2017 na ogólną liczbę sześciolatków – 25 749, do ośrodków wychowania przedszkolnego uczęszczało 20 239 dzieci, a do szkół podstawowych 5 510 dzieci (stan na 30.09.2016 r.)** W 2015 r. obowiązkiem szkolnym wynikającym z obowiązującej wówczas ustawy objęte były wszystkie sześciolatki, a w 2016 r. obowiązek szkolny dotyczył siedmiolatków, w związku z czym decyzja o posłaniu sześciolatków do szkół należała do rodziców. W niektórych gminach lokalne samorządy podjęły działania mające na celu skłonienie rodziców do posłania dzieci w wieku 6 lat do pierwszej klasy szkoły podstawowej. **W mieście Bełchatowie jedynie 29,8% sześciolatków pozostało w przedszkolach, co oznacza, że ponad 70% trafiło do szkół podstawowych.** Podobnie w gminie miejsko-wiejskiej Sulejów w ośrodkach wychowania przedszkolnego we wrześniu 2016 r. pozostało jedynie **29,3% sześciolatków.** Inne gminy, w których w placówkach wychowania przedszkolnego, pozostało mniej niż 50% wszystkich sześciolatków to gminy wiejskie: Chąsno, Daszyna, Głowno, Lgota Wielka, Łęki Szlacheckie, Nowosolna, Oporów, Skierniewice, Widawa. **W Łodzi w przedszkolach pozostało aż 68,7% sześciolatków, a jedynie 31,3% poszło do szkół podstawowych.** W niektórych gminach poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród sześciolatków przekroczył 100%, co oznacza, że do placówek tam położonych uczęszczały również dzieci sześciolatków z sąsiednich gmin. Należy oczekiwać, że w roku szkolnym 2017/2018 odsetek dzieci w wieku 6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym będzie wyższy niż obecnie. Jeszcze bowiem mniej niż w roku szkolnym 2015/2016 pięciolatków uczęszczających do przedszkoli, objętych jest dzisiaj rocznym programem przygotowawczym do podjęcia nauki szkolnej.

Obowiązujący obecnie wiek przedszkolny to 3-6 lat. W 2015 r. odsetek dzieci w wieku 3-6 lat w regionie objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł 68,4%. **Według stanu na 30.09.2016 r. poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci od 3 do 6 lat wyniósł w województwie łódzkim średnio 78,94%. Wśród 177 gmin województwa łódzkiego aż 119 gmin osiągnęło wynik poniżej średniej wojewódzkiej.** W miastach odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł **84,76%, a na obszarach wiejskich 70,03%.** Najniższy poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci w wieku 3-6 lat (poniżej 50%) odnotowano w gminach: Łęki Szlacheckie, Brzeziny, Łanięta, Ozorków, Żelechlinek, Aleksandrów, Świnice Warckie, Dmosin, Oporów. Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego przekraczający 100% w tej grupie wiekowej osiągnięto w: gminie Godzianów, gminie Kiełczygłów, gminie miejsko-wiejskiej Kamieńsk oraz w mieście Rawa Mazowiecka. W miastach na prawach powiatu odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł: w Łodzi –

85,07%, w Piotrkowie Tryb. – 84,64%, w Skierniewicach – 93,05%. Najwyższym poziomem upowszechnieniem wychowania przedszkolnego dzieci w wieku 3-6 lat, przekraczającym średnią wojewódzką, charakteryzują się gminy położone w powiatach w południowej części województwa: pajęczański, wieluński, wieruszowski. Poza tym wyższy od średniej wojewódzkiej poziom upowszechnienia przedszkolnego wśród dzieci w wieku 3-6 lat był w Łodzi i w grupie gmin położonych na wschód od stolicy województwa.

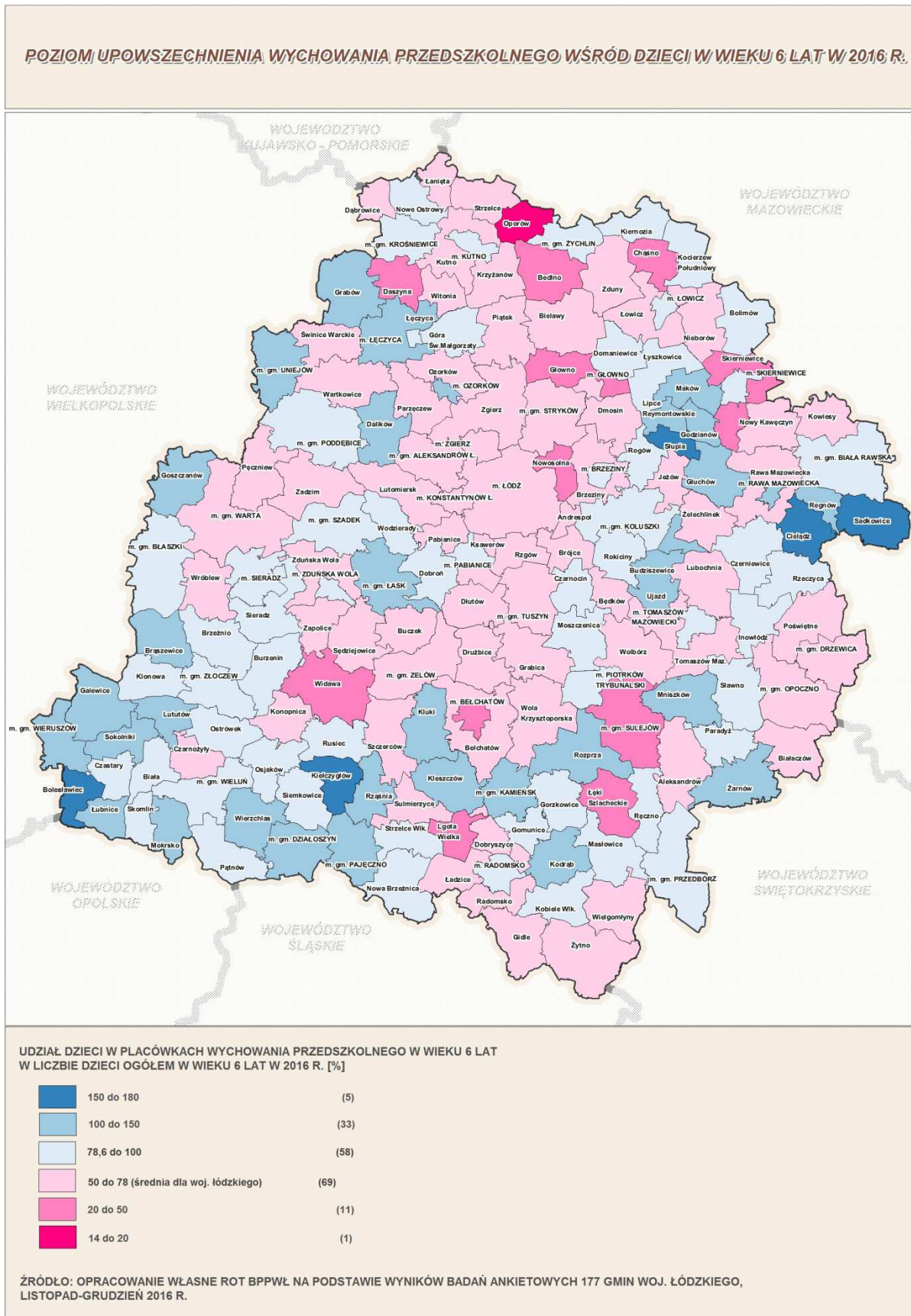
Przyjmując założenie, że gminy, w których obecnie poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego jest poniżej średniej wojewódzkiej należy stwierdzić, że są to potencjalne gminy o największym zapotrzebowaniu na edukację przedszkolną.

Szczegółowy wykaz gmin województwa łódzkiego, w których wskaźnik upowszechnienia wychowania przedszkolnego jest powyżej średniej wojewódzkiej obrazuje tabela 41 umieszczona w Aneksie.

Ponadto w tabeli 42 umieszczonej w Aneksie przedstawiono zróżnicowanie gmin pod względem poziomu upowszechnienia wychowania przedszkolnego w podziale na obszary miejskie i wiejskie.

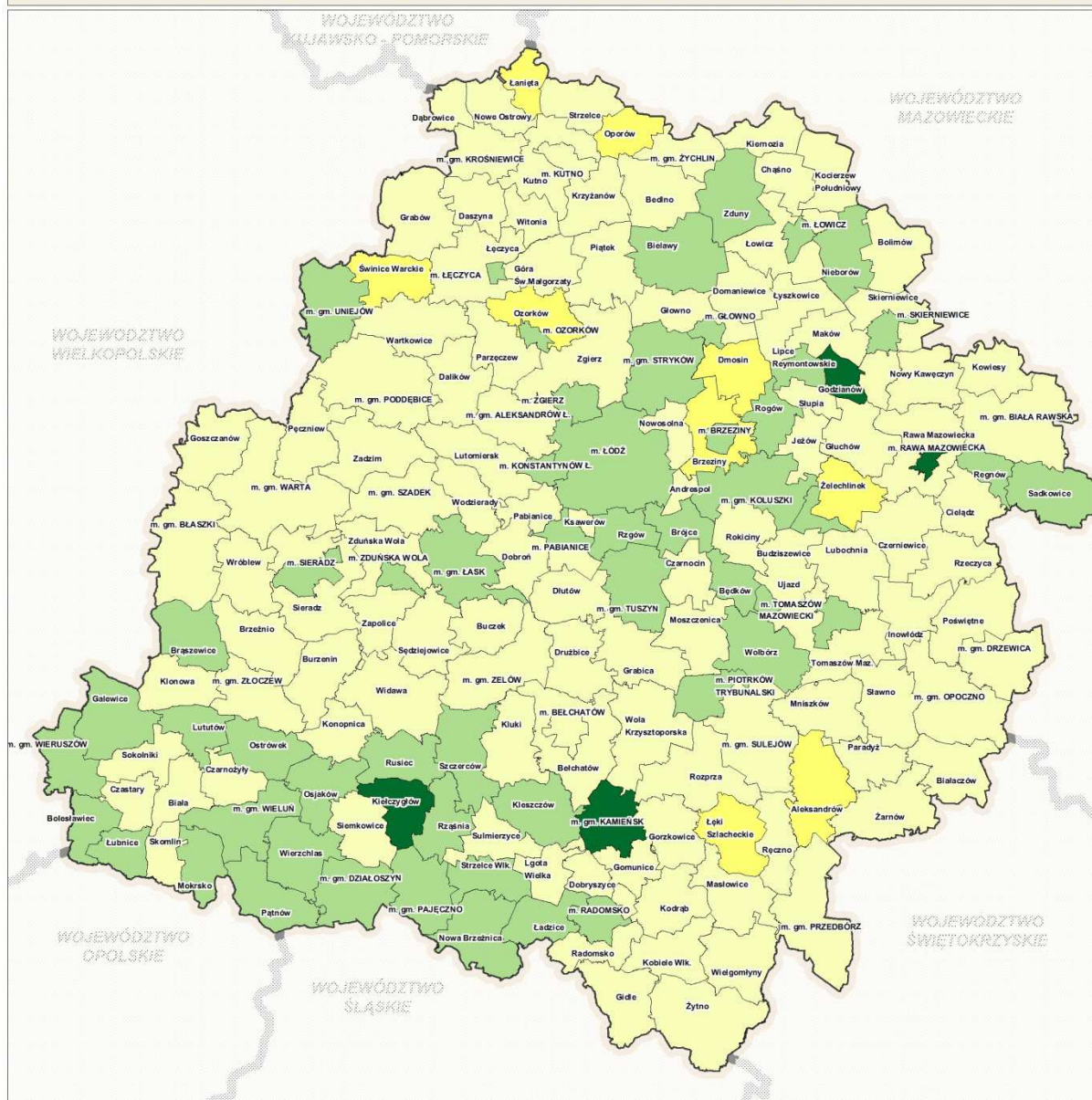
Należy zwrócić uwagę na fakt, że dane wykorzystane do wyliczeń bazują na danych GUS w zakresie liczby dzieci ogółem w wieku 3-6 lat oraz na danych pozyskanych z badań ankietowych w zakresie liczby dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego.

Mapa 9 Poziom upowszechniania wychowania przedszkolnego wśród dzieci w wieku 6 lat w 2016 r.

Mapa 10 Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci w wieku 3-6 lat w 2016 r.

POZIOM UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO WŚRÓD DZIECI W WIEKU 3-6 LAT W 2014 R.

UDZIAŁ DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO W WIEKU 3-6 LAT
W LICZBIE DZIECI OGÓŁEM W WIEKU 3-6 LAT W 2016 R. [%]

100 do 110	(4)
78,94 do 100	(53)
50 do 78,94 (średnia dla woj. łódzkiego)	(111)
40 do 50	(9)

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE ROT BPPWL NA PODSTAWIE WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH 177 GMIN WOJ. ŁÓDZKIEGO,
LISTOPAD-GRUDZIEŃ 2016 R.

Bazując na tych samych danych dotyczących liczby dzieci i wykorzystując dane ankietowe o liczbie miejsc we wszystkich typach ośrodków wychowania przedszkolnego określono wskaźnik dostępności do wychowania przedszkolnego (liczba dzieci w wieku 3-6 lat przypadająca na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego). W skali województwa wskaźnik ten kształtował się na poziomie 1,2 co oznacza, że na jedno miejsce w ośrodku wychowania przedszkolnego przypadało 1,2 dziecka. Biorąc pod uwagę miasta i obszary wiejskie liczba dzieci przypadających na jedno miejsce wynosiła odpowiednio dla miast 1,05 a dla obszarów wiejskich 1,36. Odnotowano duże zróżnicowanie w zakresie dostępności miejsc w poszczególnych gminach województwa. W skali całego województwa najgorzej wypadła gmina miejsko-wiejska Krośniewice, w której na 1 miejsce przypadało 3,3 dziecka.

Wśród 18 miast regionu łódzkiego wartość wskaźnika wahała się od 0,9 do 1,2. Najkorzystniejszą sytuację odnotowano w Bełchatowie, Rawie Mazowieckiej i Głownie, w których średnio na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypadało 0,9 dziecka. Miasto Łódź ze wskaźnikiem 1,1 plasowało się w środku stawki zaś w 5 miastach wskaźnik wynosił 1,2 i były to Kutno, Radomsko, Sieradz, Zgierz i Zduńska Wola.

Tabela 6 Dostępność wychowania przedszkolnego wg gmin (liczba dzieci przypadająca na 1 miejsce w placówce) w 2016 r.

Liczba dzieci na 1 miejsce	Wykaz gmin
Poniżej 1 (22 gminy)	Bełchatów m., Bolimów, Brójce, Głowno m., Godzianów, Grabów, Kiełczygłów, Kocierzew Południowy, Koluszki, Lipce Reymontowskie, Moszczenica, Nieborów, Piotrków Trybunalski, Rawa Mazowiecka m., Regnów, Rzgów, Sulejów, Szadek, Szczerców, Uniejów, Wierzchnas, Wolbórz
Od 1 do 1,5 (122 gminy)	Aleksandrów Łódzki, Andrespol, Bedlno, Bełchatów gm., Będków, Biała, Biała Rawska, Białaczów, Bielawy, Błaszki, Bolesławiec, Brąszewice, Brzeziny m., Brzeźnio, Budziszewice, Burzenin, Chąsno, Cielądz, Czarnocin, Czarnożyły, Czastary, Czerniewice, Dalików, Dąbrowice, Dmosin, Dobryszce, Domaniewice, Drzewica, Działoszyn, Galewice, Gidle, Głuchów, Gomunice, Gorzkowice, Góra Św. Małgorzaty, Grabica, Inowódz, Jeżów, Kamieńsk, Kleszczów, Klonowa, Kodrąb, Konopnica, Konstantynów Łódzki, Kowiesy, Krzyżanów, Ksawerów, Kutno gm., Kutno m., Lutomiersk, Lututów, Ładzice, Łask, Łęczycza gm., Łęczycza m., Łowicz gm., Łowicz m., Łódź, Łubnice, Łyszkowice, Maków, Masłowice, Mniszków, Mokrosko, Nowa Brzeźnica, Nowosolna, Nowy Kawęczyn, Opoczno, Oporów, Osjaków, Ostrówek, Ozorków m., Pabianice gm., Pabianice m., Pajęczno, Paradyż, Parzęczew, Pątnów, Pęczniew, Piątek, Poddębice, Przedbórz, Radomsko gm., Radomsko m., Ręczno, Rogów, Rokiciny, Rozprza, Rusiec, Rząśnia, Rzeczyca, Sadkowice, Sędziejowice, Siemkowice, Sieradz m., Skierniewice gm., Skierniewice m., Skomlin, Sokolniki, Stryków, Strzelce Wielkie, Sulmierzyce, Świnice Warckie, Tomaszów Mazowiecki gm., Tomaszów Mazowiecki m., Tuszyń, Warta, Wartkowice, Widawa, Wieluń, Wieruszów, Witonia, Wola Krzysztoporska, Wróblew, Zduny, Zduńska Wola gm., Zduńska Wola m., Żelów, Zgierz m., Złoczew, Żychlin, Żytno
Od 1,5 do 2 (26 gmin)	Aleksandrów g., Brzeziny g., Buczek, Daszyna, Dobroń, Drużbice, Głowno g., Goszczanów, Kiernoza, Kluki, Kobbie Wielkie, Lgota Wielka, Lubochnia, Nowe Ostrowy, Ozorków g., Poświętne, Rawa Mazowiecka g., Sieradz g., Sławno, Strzelce, Ujazd, Wielgomłyny, Wodzierady, Zapolice, Zgierz g., Żarnów
Powyżej 2 (7 gmin)	Dłutów, Krośniewice, Łanięta, Łęki Szlacheckie, Słupia, Zadzim, Żelechlinek

Na poziom dostępności do edukacji przedszkolnej niewątpliwie wpływ ma liczba placówek wychowania przedszkolnego. Wyniki badania ankietowego wskazują, że w 48 gminach województwa łódzkiego (wszystkie te jednostki to gminy wiejskie) nie ma publicznego przedszkola. W każdej z tych gmin funkcjonują jednak oddziały przedszkolne, a oprócz tego:

- w 15 gminach są także punkty przedszkolne;
- w 2 gminach są także zespoły wychowania przedszkolnego.

Ponadto:

- w 40 gminach, w których nie ma przedszkola publicznego, nie ma również przedszkola niepublicznego;
- przedszkola niepubliczne funkcjonują tylko w 8 gminach, w których nie ma przedszkola publicznego.

Tabela 7 Gminy, które nie mają przedszkola publicznego, ale mają inne formy ośrodków wychowania przedszkolnego lub przedszkole niepubliczne

L.p.	Gminy, które nie mają przedszkola PUBLICZNEGO , ale mają inne formy:	Oddziały przedszkolne – publiczne	Punkty przedszkolne – publiczne	Zespoły wychowania przedszkolnego – publiczne	Przedszkola NIEPUBLICZNE
1.	Aleksandrów Gmina	3 ¹⁶	1	-	-
2.	Bedlno	5	1	-	-
3.	Białaczów	4	-	-	-
4.	Brójce	4	7	-	-
5.	Brzeziny Gmina	3	-	-	-
6.	Budziszewice	1	1	-	-
7.	Chąśno	2	1	-	-
8.	Cielądz	2	-	-	-
9.	Czarnożyły	6	-	-	-
10.	Dalików	2	-	-	1
11.	Daszyna	2	-	-	-
12.	Dmosin	5	1	-	-
13.	Domaniewice	3	5	-	-
14.	Drużbice	3	2	-	-
15.	Grabica	5	-	-	-
16.	Grabów	9	-	-	-
17.	Inowłódz	2	-	-	1
18.	Kobiele Wielkie	2	-	1	-
19.	Kocierzew Południowy	3	1	-	-
20.	Kodrąb	5	-	-	-
21.	Konopnica	3	-	-	-
22.	Kowiesy	2	-	-	-
23.	Krzyżanów	3	-	3	-
24.	Kutno Gmina	7	-	-	1
25.	Lutomiersk	3	-	-	1
26.	Łęczyca Gmina	5	-	-	-
27.	Łęki Szlacheckie	2	1	-	-
28.	Łowicz Gmina	12	-	-	-
29.	Mniszków	6	1	-	-
30.	Moszczenica	5	-	-	4
31.	Nowosolna	2	-	-	1
32.	Nowy Kawęczyn	4	-	-	-
33.	Oporów	2	-	-	-
34.	Pabianice Gmina	4	-	-	-
35.	Paradyż	4	-	-	-
36.	Radomsko Gmina	6	-	-	-
37.	Rawa Mazowiecka Gmina	9	-	-	-
38.	Regnów	1	-	-	-
39.	Ręczno	2	1	-	-
40.	Rzeczyca	3	1	-	-
41.	Sieradz Gmina	5	-	-	-
42.	Skierniewice Gmina	6	-	-	-
43.	Sławno	6	4	-	-
44.	Słupia	2	-	-	1
45.	Wielgomłyn	3	-	-	-
46.	Witonia	1	-	-	1
47.	Żarnów	4	-	-	-
48.	Żelechlinek	2	1	-	-

¹⁶ Jeżeli na obszarze wymienionych gmin funkcjonują placówki danego typu, w tabeli podano ich liczbę

Wśród gmin, w których nie ma przedszkola publicznego, nie znalazła się żadna gmina miejsko-wiejska, aczkolwiek:

- publiczne przedszkola w gminach miejsko-wiejskich znajdują się z reguły na obszarach miejskich – tzn.:
 - we wszystkich miastach wchodzących w skład gmin miejsko-wiejskich funkcjonują przedszkola publiczne,
 - ale tylko w 4 gminach miejsko-wiejskich (Błaszki, Działoszyn, Koluszki, Sulejów) przedszkole publiczne znajduje się także na terenie wiejskim;
- odwrotna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do publicznych oddziałów przedszkolnych:
 - w prawie każdej gminie miejsko-wiejskiej¹⁷ na jej wiejskim obszarze funkcjonuje co najmniej 1 publiczny oddział przedszkolny,
 - bez publicznych oddziałów przedszkolnych na obszarze miejskim funkcjonuje natomiast większość, bo 15 gmin miejsko-wiejskich;
- punkty przedszkolne występują tylko na obszarach wiejskich 4 gmin miejsko-wiejskich (w Drzewicy, Opocznie, Wieruszowie i Żelowie);
- w żadnej gminie miejsko-wiejskiej nie funkcjonuje zespół wychowania przedszkolnego.

Tabela 8 Liczba PUBLICZNYCH ośrodków wychowania przedszkolnego w gminach miejsko-wiejskich wg typów placówek (oprócz zespołów wychowania przedszkolnego) w podziale na obszar miejski i wiejski gminy

L.p.	Nazwa gminy	Przedszkola – ob. miejski	Przedszkola – ob. wiejski	Oddziały przedszk. – ob. miejski	Oddziały przedszk. – ob. wiejski	Punkty przedszk. – ob. miejski	Punkty przedszk. – ob. wiejski	Liczba publicznych OWP
1.	Aleksandrów Łódzki	3	-	2	3	-	-	8
2.	Biała Rawska	1	-	1	6	-	-	8
3.	Błaszki	1	1	-	7	-	-	9
4.	Drzewica	1	-	-	6	-	1	8
5.	Działoszyn	2	3	-	-	-	-	5
6.	Kamieńsk	1	-	-	1	-	-	2
7.	Krośniewice	1	-	-	2	-	-	3
8.	Koluszki	3	2	-	2	-	-	7
9.	Łask	5	-	3	3	-	-	11
10.	Opoczno	5	-	3	9	-	1	18
11.	Pajęczno	2	-	1	1	-	-	4
12.	Poddębice	1	-	-	2	-	-	3
13.	Przedbórz	1	-	1	1	-	-	3
14.	Rzgów	1	-	-	2	-	-	3
15.	Stryków	1	-	2	4	-	-	7
16.	Sulejów	1	2	3	5	-	-	11
17.	Szadek	1	-	1	2	-	-	4
18.	Tuszyn	2	-	-	2	-	-	4
19.	Uniejów	1	-	-	3	-	-	4
20.	Warta	1	-	-	8	-	-	9
21.	Wieluń	4	-	-	9	-	-	13
22.	Wieruszów	2	-	2	3	-	2	9
23.	Wolbórz	1	-	-	3	-	-	4
24.	Żelów	2	-	2	3	-	3	10
25.	Złoczew	1	-	-	3	-	-	4
26.	Żychlin	2	-	-	1	-	-	3
Razem:		47	8	21	91	0	7	174

¹⁷ Wyjątek stanowi tu Działoszyn, w którym na obszarze wiejskim są publiczne przedszkola

3.4. Dostępność przestrzenna do placówek wychowania przedszkolnego

Dostępność do przedszkola, zwłaszcza w przypadku obszarów wiejskich ma także wymiar przestrzenny. Przedszkole powinno być zlokalizowane w pobliżu miejsca zamieszkania dziecka, a liczba miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego nie zawsze ma decydujący wpływ na faktyczną dostępność tych placówek.

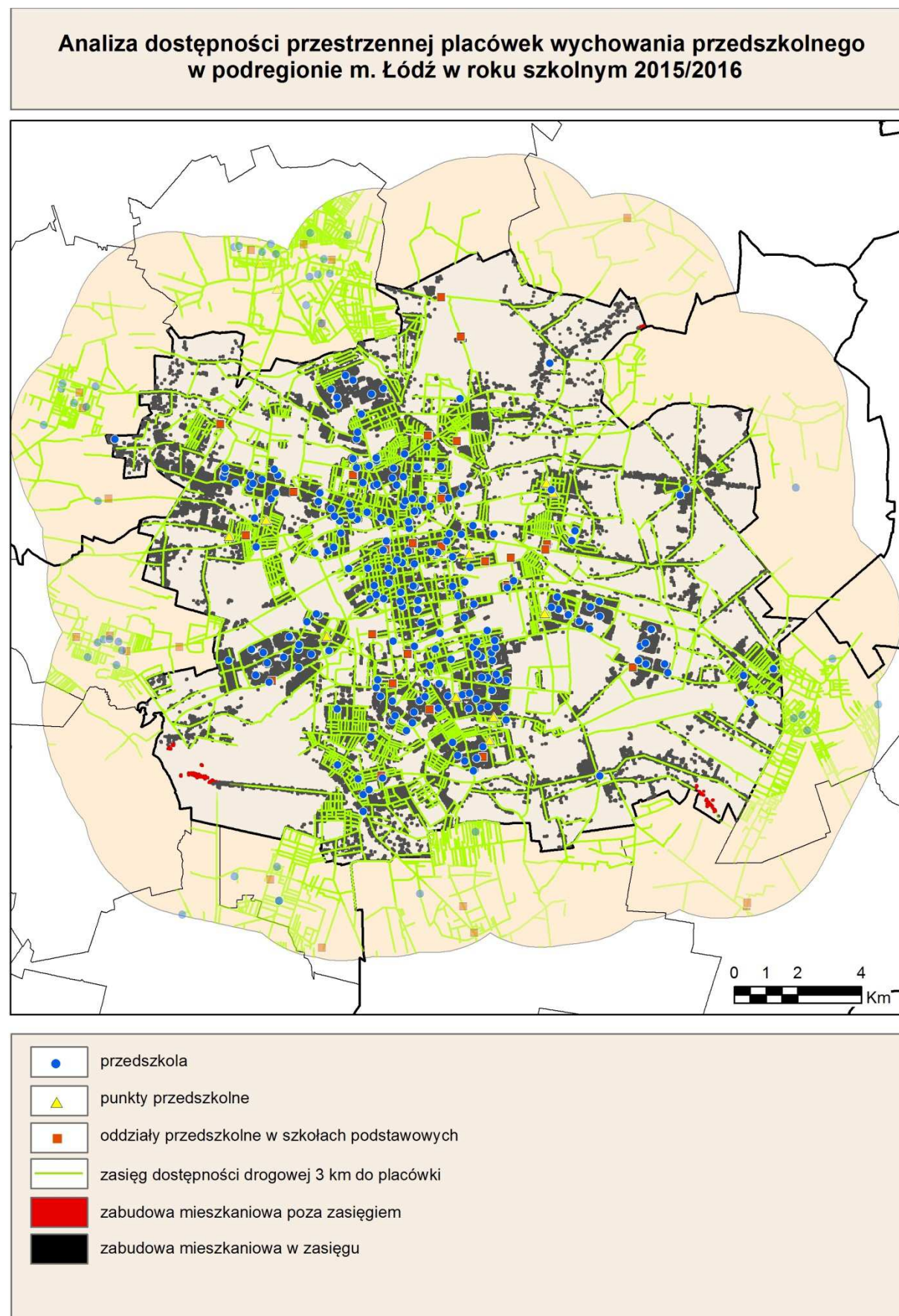
Zgodnie z Ustawą o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. droga dziecka z domu do publicznego przedszkola lub innego publicznego lub niepublicznego ośrodka wychowania przedszkolnego nie powinna przekraczać 3 km. Jeśli droga do placówki przedszkolnej przekracza 3 km gmina winna zapewnić bezpłatny transport dzieci do takiej placówki. W związku z tym, w ramach niniejszego opracowania sporządzono szczegółowe mapy wskazujące obszary zabudowy, które znajdują się w zasięgu i poza zasięgiem tak określonej dostępności. Mapki zostały sporządzone dla 5 podregionów województwa łódzkiego (NTS 3): podregion miasto Łódź, podregion łódzki, podregion piotrkowski, podregion sieradzki, podregion skierniewicki.

Do analizy wykorzystano dane Systemu informacji przestrzennej o terenie województwa łódzkiego, Bazy Danych o Obiektach Topograficznych oraz bazy danych o ośrodkach wychowania przedszkolnego.

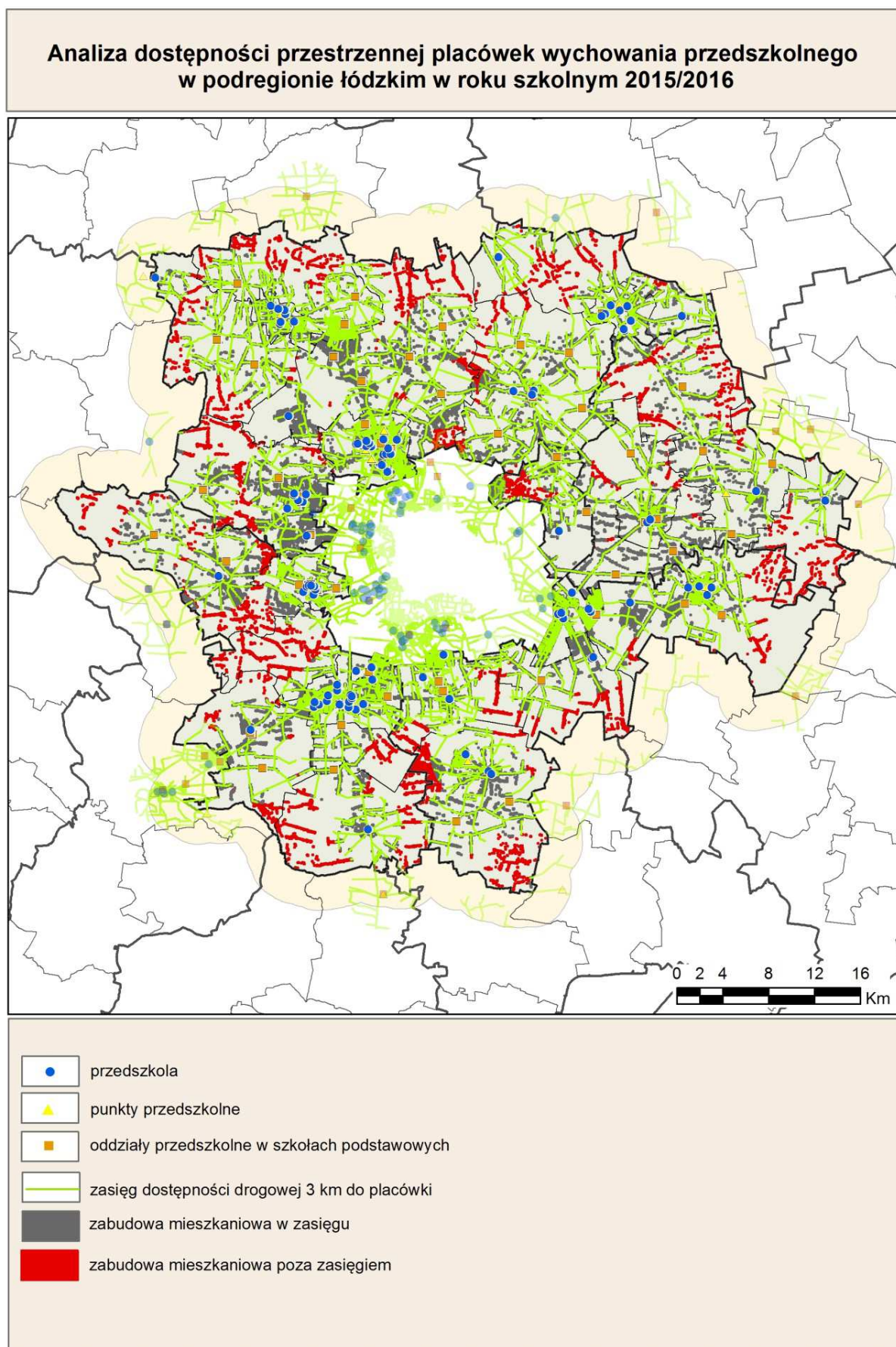
Pod względem dostępności przestrzennej do placówek wychowania przedszkolnego zdecydowanie najkorzystniej wypada podregion miasto Łódź a w następnej kolejności podregion łódzki czyli obszar Aglomeracji Łódzkiej. Większość zabudowy znajduje się w zasięgu 3 km od placówek wychowania przedszkolnego. Gęsta sieć placówek przedszkolnych jest cechą charakterystyczną dla obszarów miejskich. Wynika to po części ze specyfiki miast, które generują różnego rodzaju usługi, w tym usługi edukacyjne.

Zdecydowanie gorzej wypadają pod tym względem pozostałe podregiony, aczkolwiek udział zabudowy pozostającej poza zasięgiem oddziaływania placówek wychowania przedszkolnego jest w nich zróżnicowany.

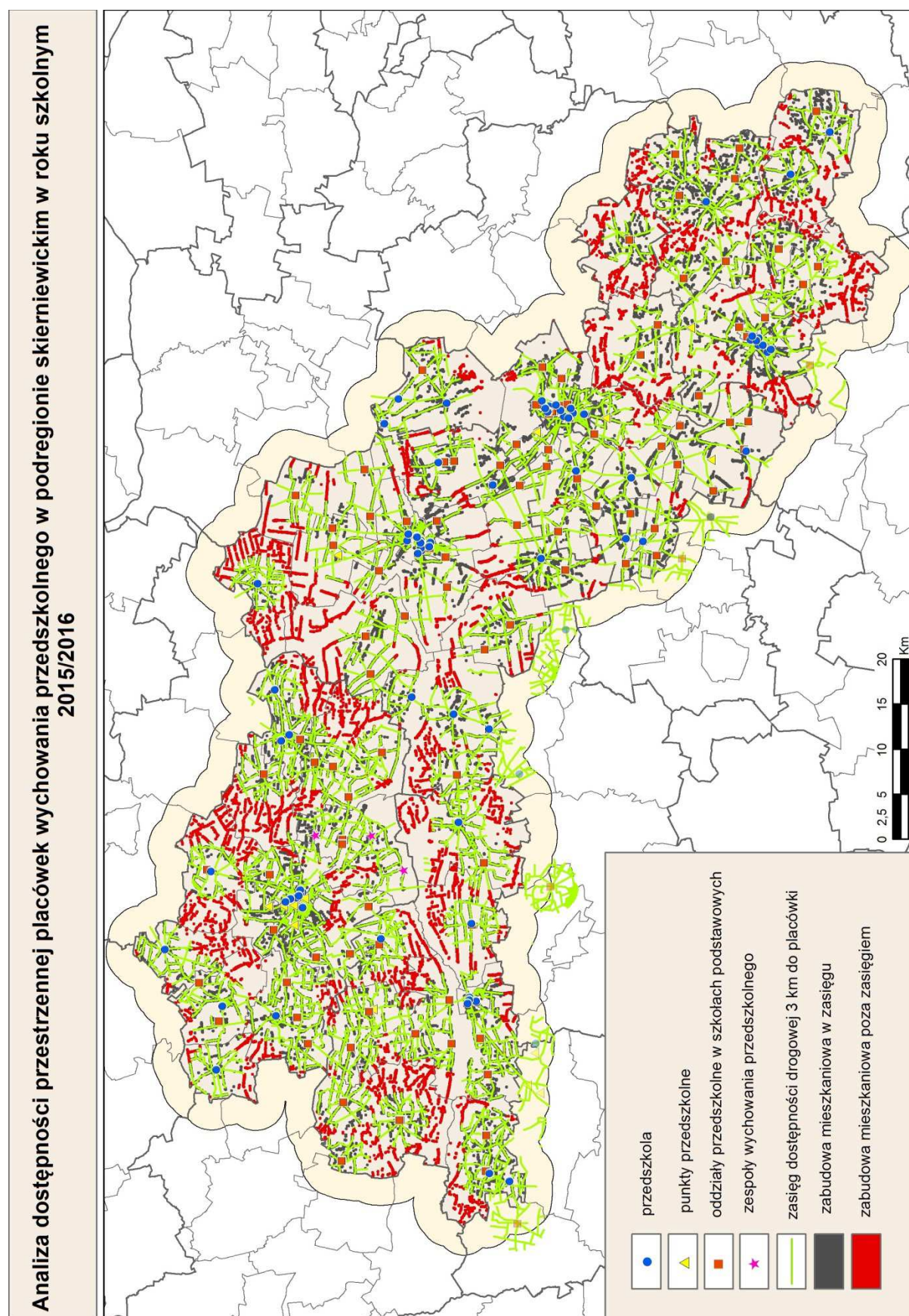
Mapa 11 Analiza dostępności przestrzennej placówek wychowania przedszkolnego w podregionie m. Łódź w roku szkolnym 2015/2016

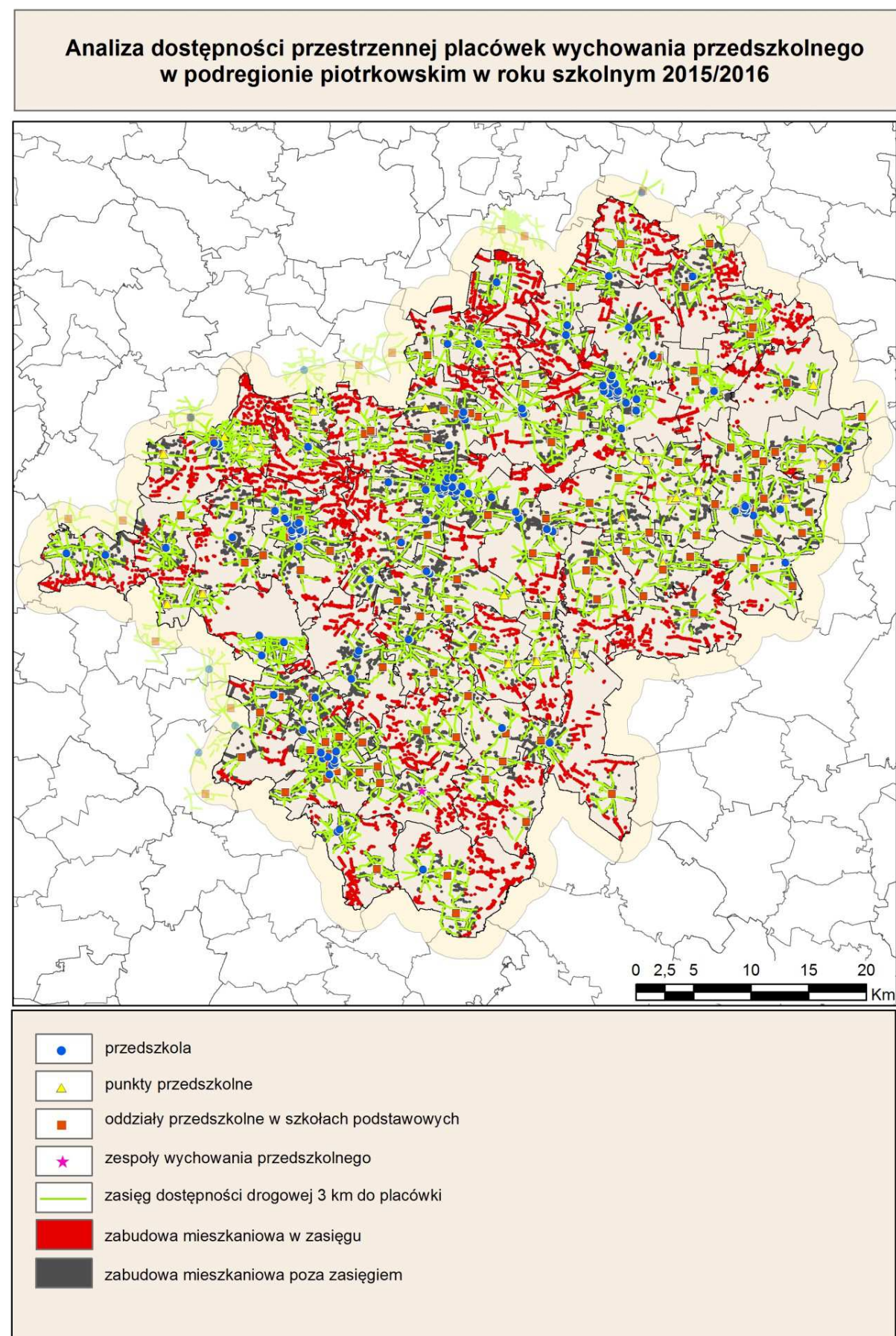
Mapa 12 Analiza dostępności przestrzennej placówek wychowania przedszkolnego w podregionie łódzkim w roku szkolnym 2015/2016

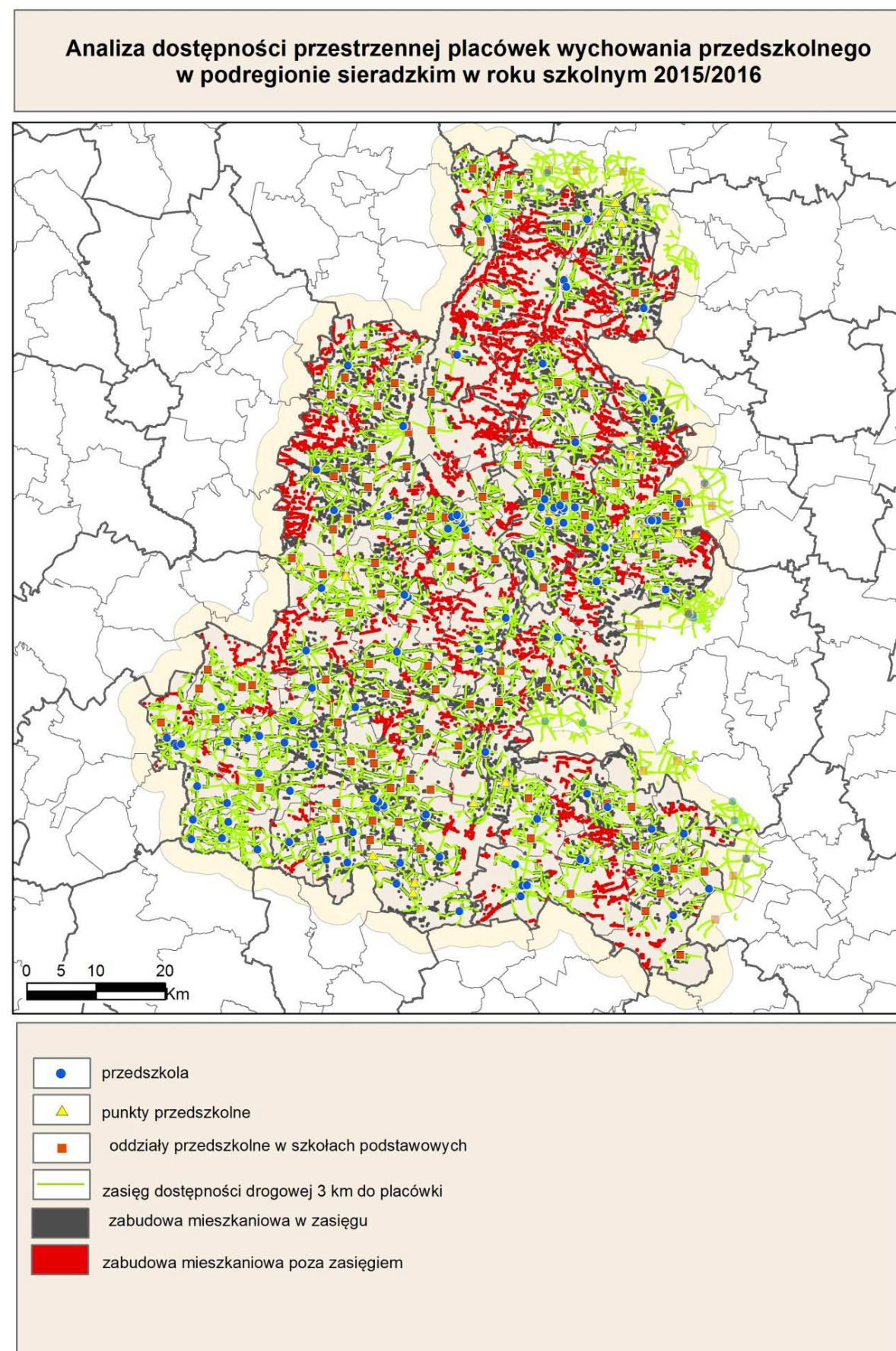
Mapa 13 Analiza dostępności przestrzennej placówek wychowania przedszkolnego w podregionie skierniewickim w roku szkolnym 2015/2016

Mapa 14 Analiza dostępności przestrzennej placówek wychowania przedszkolnego w podregionie piotrkowskim w roku szkolnym 2015/2016

Mapa 15 Analiza dostępności przestrzennej placówek wychowania przedszkolnego w podregionie sieradzkim w roku szkolnym 2015/2016

4. Analiza badań ankietowych

Ośrodki wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim Prezentacja wyników ankiet

Omawiane poniżej dane pochodzą z badań własnych zrealizowanych w listopadzie i grudniu 2016 roku. Ankieta skierowana została do wszystkich urzędów miast i gmin w województwie łódzkim, a prośba o dane dotyczyła informacji na dzień 30 września 2016 roku, a zatem stanowią one opis sytuacji w ośrodkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2016/17.

I Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego

Podstawową informacją pozyskaną podczas badania ankietowego była liczba ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim z podziałem na placówki publiczne, czyli prowadzone przez gminę oraz niepubliczne, czyli prowadzone przez osoby prawne inne niż samorządy, np. firmy, spółki, stowarzyszenia, fundacje, organizacje religijne, osoby fizyczne. Inwentaryzacja ośrodków wychowania przedszkolnego uwzględniała także podział na typy placówek, czyli policzono liczbę przedszkoli, oddziałów wychowania przedszkolnego w przy szkołach podstawowych, punktów przedszkolnych oraz zespołów wychowania przedszkolnego.

Łącznie w województwie łódzkim funkcjonują 1383 ośrodki wychowania przedszkolnego, z czego 1071 (77,4%) to placówki publiczne, a 312 (22,6%) – placówki niepubliczne. Okazuje się zatem, iż 3/4 ośrodków wychowania przedszkolnego, to placówki publiczne.

Dokładna liczba poszczególnych typów ośrodków wychowania przedszkolnego, zarówno publicznych, jak i niepublicznych przedstawiona jest w Tabeli 9.

Tabela 9 Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim

Typ ośrodka wychowania przedszkolnego	Liczba placówek publicznych	Liczba placówek niepublicznych
Przedszkole	453	202
Oddział wychowania przedszkolnego przy szkole podstawowej	556	42
Punkt przedszkolny	56	65
Zespół wychowania przedszkolnego	6	3
łącznie:	1071	312

Kolejna – Tabela 10 – prezentuje liczbę placówek poszczególnych typów z podziałem na rodzaje gmin, czyli gminy miejskie, których w województwie łódzkim jest 18, gminy wiejskie w liczbie 133 i 26 gmin miejsko-wiejskich. Ponadto w ankietach skierowanych do gmin miejsko-wiejskich znajdowało się rozróżnienie na obszar miejski i wiejski gmin, co również wyszczególniono w tabeli poniżej.

Tabela 10 Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego w podziale na rodzaje gmin

Rodzaj gminy	Liczba placówek publicznych		Liczba placówek niepublicznych	
Miasta (18)	349		173	
Gminy wiejskie (133)	548		81	
Gminy miejsko-wiejskie (26)	Obszar miejski 68	Obszar wiejski 106	Obszar miejski 31	Obszar wiejski 27
	174		58	
łącznie:	1 071		312	

Takie rozróżnienie pozwala obliczyć liczbę placówek w miastach województwa łódzkiego oraz na obszarach wiejskich. Okazuje się, że w miastach znajduje się 621 (44,9%) ośrodków wychowania przedszkolnego, na obszarach wiejskich natomiast 762 (55,1%). Dane te – uwzględniające podział na placówki publiczne i niepubliczne – zamieszczone zostały w Tabeli 11.

Tabela 11 Liczba OWP w miastach i na obszarach wiejskich województwa łódzkiego

Rodzaj gminy	Placówki publiczne		Placówki niepubliczne		Wszystkie placówki	
	Liczba	Procent	Liczba	Procent	Liczba	Procent
Miasta i obszary miejskie w gminach miejsko-wiejskich	417	38,9%	204	65,4%	621	44,9%
Gminy wiejskie i obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich	654	61,1%	108	34,6%	762	55,1%
łącznie:	1 071	100%	312	100%	1 383	100%

Warto również prześledzić powyższe dane w podziale na poszczególne typy ośrodków wychowania przedszkolnego, co ma miejsce w Tabeli 12. Wyraźnie widać liczebną przewagę przedszkoli nad innymi typami ośrodków wychowania przedszkolnego w miastach, a także przewagę oddziałów wychowania przedszkolnego na obszarach wiejskich.

Tabela 12 Liczba publicznych i niepublicznych OWP w podziale na typy, w miastach i na wsiach

Typ ośrodka wychowania przedszkolnego	Placówki publiczne		Placówki niepubliczne		Wszystkie placówki	
	Miasto	Gminy wiejskie	Miasto	Gminy wiejskie	Miasto	Gminy wiejskie
Przedszkole	317	136	162	40	479	176
Oddział wychowania przedszkolnego przy SP	97	459	12	30	109	489
Punkt przedszkolny	3	53	30	35	33	88
Zespół wychowania przedszkolnego	0	6	0	3	0	9
łącznie:	417	654	204	108	621	762

II Liczba miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego

Obok informacji o liczbę ośrodków wychowania przedszkolnego, urzędy miast i gmin zostały poproszone także o podanie liczby miejsc w tych placówkach. Uzyskano w ten sposób informację, iż w ośrodkach wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim funkcjonuje 84 588 miejsc. W tym w publicznych placówkach znajdują się 70 003 miejsca (czyli 82,8%), natomiast w niepublicznych placówkach udostępniono 14 585 miejsc (17,2%). Zsumowaną liczbę miejsc w poszczególnych typach ośrodków wychowania przedszkolnego wraz z rozróżnieniem na placówki publiczne i niepubliczne prezentuje Tabela 13.

Tabela 13 Liczba miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim

Typ ośrodka wychowania przedszkolnego	Liczba miejsc w placówkach publicznych	Liczba miejsc w placówkach niepublicznych
Przedszkole	51 628	12 320
Oddział wychowania przedszkolnego przy szkole podstawowej	16 500	824
Punkt przedszkolny	1 571	1 376
Zespół wychowania przedszkolnego	107	65
łącznie:	70 003¹⁸	14 585
Suma	84 588	

¹⁸ Suma z wartości przedstawionych w tabeli wynosi 69 806 miejsc. Tym niemniej w tym miejscu prezentowana jest wartość obliczona na podstawie sum przedstawionych przez gminy, czyli 70 003 miejsca. Tabelka w ankiecie zawierała zarówno wersy, w których respondenci podawali liczbę miejsc w poszczególnych typach OWP, jak również wiersz podsumowania, w którym zliczali liczbę miejsc we wszystkich placówkach publicznych w swojej gminie. Gmina Bielawy – pomimo iż wpisała, że na jej terenie znajdują się 3 przedszkola i 3 oddziały przedszkolne, nie podała liczby miejsc w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych osobno, a jedynie sumę dla całej gminy (wynoszącą 197 miejsc). Stąd różnica w wynikach wynosząca 197.

Podobnie jak liczbę placówek, tak również liczbę miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego można przedstawić w podziale na rodzaje gmin, czyli ile z nich funkcjonuje w gminach miejskich, ile w wiejskich, a ile w miejsko-wiejskich. W Tabeli 14 zamieszczono te dane.

Tabela 14 Liczba miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w podziale na rodzaje gmin

Rodzaj gminy	Liczba miejsc w placówkach publicznych		Liczba miejsc w placówkach niepublicznych	
Miasta (18)	37 080		9 680	
Gminy wiejskie (133)	21 664		2 400	
Gminy miejsko-wiejskie (26)	Obszar miejski 7 989	Obszar wiejski 3 270	Obszar miejski 1 543	Obszar wiejski 962
	11 259		2 505	
łącznie:	70 003		14 585	
Suma	84 588			

Kolejne obliczenia, zamieszczona w Tabeli 15, pozwalają stwierdzić, że pomimo, iż liczba placówek jest większa na obszarach wiejskich (762) w stosunku do miast (621), liczba miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w miastach przewyższa liczbę miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego na obszarach wiejskich w proporcjach 2/3 do 1/3 (66,5% w na obszarach miejskich do 33,5% na obszarach wiejskich).

Tabela 15 Liczba miejsc w OWP w miastach i na obszarach wiejskich województwa łódzkiego

Rodzaj gminy	Placówki publiczne		Placówki niepubliczne		Wszystkie placówki	
	Liczba	Procent	Liczba	Procent	Liczba	Procent
Miasta i obszary miejskie w gminach miejsko-wiejskich	45 069	64,4 %	11 223	76,9%	56 292	66,5%
Gminy wiejskie i obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich	24 934	35,6%	3 362	23,1%	28 296	33,5%
łącznie:	70 003 – 100%		14 585 – 100%		84 588 – 100%	

Dodatkowo – na podstawie wartości zaprezentowanych w Tabeli 16 – prześledzić można rozkład odpowiedzi w zakresie liczby miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego – publicznych oraz niepublicznych – w podziale na typ placówki oraz rodzaj gminy.

Tabela 16 Liczba miejsc w publicznych i niepublicznych OWP w podziale na typy placówek, w miastach i na obszarach wiejskich

Typ ośrodka wychowania przedszkolnego	Placówki publiczne		Placówki niepubliczne		Wszystkie placówki	
	Miasto	Gminy wiejskie	Miasto	Gminy wiejskie	Miasto	Gminy wiejskie
Przedszkole	34 555	9 265	9 094	1 236	52 172	11 776
Oddział wychowania przedszkolnego przy SP	2 375	10 810	172	348	3 400	13 924
Punkt przedszkolny	150	1 285	414	751	720	2 227
Zespół wychowania przedszkolnego	0	107	0	65	0	172
łącznie:	37 080	21 664¹⁹	9680	2 400	56 292	28 296²⁰

¹⁹ Suma różni się o 197 od sumy wartości zaprezentowanych w kolumnie (wynosi ona 21 467) ze względu na brak danych szczegółowych dla gminy wiejskiej Bielawy

²⁰ Suma różni się o 197 od sumy wartości zaprezentowanych w kolumnie (wynosi ona 28 099) ze względu na brak danych szczegółowych dla gminy wiejskiej Bielawy

III Liczba dzieci w ośrodkach wychowania przedszkolnego oraz zapisanych w pierwszym naborze

Pytanie o liczbę dzieci w ośrodkach wychowania przedszkolnego, z podziałem na ośrodki publiczne i niepubliczne zadano wyróżniając trzy kategorie wiekowe: 3-5 lat (czyli przedszkolaki urodzone w latach 2013, 2012 i 2011), 6 lat (czyli dzieci urodzone w 2010 roku), a także dzieci poniżej 3. roku życia (urodzone w 2014 roku) oraz dzieci powyżej 6. roku życia (czyli dzieci urodzone w 2009 roku lub wcześniej). Uzyskane informacje prezentuje Tabela 17.

Tabela 17 Liczba dzieci w ośrodkach wychowania przedszkolnego wg kategorii wiekowych, z uwzględnieniem podziału na OWP publiczne i niepubliczne

Kategoria wiekowa	Placówki publiczne	Placówki niepubliczne	Wszystkie placówki	
	Liczba dzieci	Liczba dzieci	Liczba dzieci	Procent
3-5 lat	46 571	10 132	56 703	72,1%
6 lat	18 594	1 645	20 239	25,8%
<3 lub >6	883	798	1 681	2,1%
Razem:	66 048 – 84%	12 575 – 16%	78 623 – 100%	

Wśród przedszkolaków korzystających z oferty ośrodków wychowania przedszkolnego, 84% znajduje się w placówkach publicznych, pozostałe 16% – w placówkach niepublicznych. Największy udział w tej grupie mają oczywiście dzieci w wieku 3-5 lat – jest ich aktualnie w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim 56 703, co stanowi 72,1% wszystkich dzieci w ośrodkach wychowania przedszkolnego. Sześcioletków jest ¼, a dzieci poniżej 3. roku życia lub powyżej 6. roku życia jest 2,1%.

Liczba dzieci uczęszczających do publicznych ośrodków wychowania przedszkolnego, czyli 66 048 wraz z 12 575 kilkulatorkami wykazanymi w placówkach niepublicznych daje łącznie liczbę 78 623 przedszkolaków w województwie łódzkim. W porównaniu do 84 588 miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego, okazuje się, że wolnych miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim jest bardzo dużo, bo niemal 6 tysięcy (dokładnie: 5 965). Przy czym większa nadwyżka miejsc (3 955) występuje w placówkach publicznych w porównaniu do placówek niepublicznych, gdzie – zgodnie z wpisami respondentów – jest 2 010 wolnych miejsc.

Zestawiając liczbę miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego wraz z liczbą dzieci w publicznych placówkach w każdej gminie z osobna, okazuje się, że największa nadwyżka miejsc nad liczbą dzieci występuje w:

- Mieście Bełchatowie (576 miejsc),
- Łodzi (274 miejsca),
- Sulejowie (216 miejsc),
- Szczercowie (102 miejsca), co łącznie daje 1 168 miejsc.

Pozostałe gminy, które wykazały przewagę liczby miejsc nad liczbą dzieci uczęszczających do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego można podzielić na 2 grupy:

- gminy, w których liczba wolnych miejsc liczy od 50 do 100 (są to gminy: Miasto Radomsko, Miasto Skierniewice, Miasto Tomaszów Mazowiecki, Gmina Bełchatów, Gmina Brzeziny, Dmosin, Grabów, Kocierzew Południowy, Moszczenica, Nieborów, Paradyż, Parzęczew, Rozprza, Gmina Skierniewice, Widawa, Wola Krzysztoporska, Gmina Zgierz, Żytno, Błaszki, Biała Rawska, Drzewica, Wolbórz – 22 gminy).
- gminy, w których liczba wolnych miejsc wynosi nie więcej niż 50 (są to gminy: Miasto Brzeziny, Miasto Głowno, Miasto Pabianice, Piotrków Trybunalski, Miasto Zduńska Wola, Miasto Zgierz, Aleksandrów Gmina, Andrespol, Bedlno, Bielawy, Bolimów, Brójce, Brzeźnio, Budziszewice, Burzenin, Chańsko, Cielądz, Czarnożyły, Czastary, Czerniewice,

Daszyna Dąbrowice, Dobryszce, Gidle, Gmina Głowno, Głuchów, Godzianów, Gorzkowice, Góra Św. Małgorzaty, Grabica, Inowłódz, Kiełczygłów, Kleszczów, Klonowa, Kluki, Kodrąb, Konopnica, Krzyżanów, Gmina Kutno, Lgota Wielka, Gmina Łowicz, Łyszkowice, Maków, Mniszków, Nowa Brzeźnica, Nowe Ostrowy, Nowosolna, Nowy Kawęczyn, Oporów, Gmina Ozorków, Pątnów, Piątek, Poświętne, Gmina Radomsko, Regnów, Ręczno, Rusiec, Rząśnia, Rzeczyca, Sadkowice, Sędziejowice, Skomlin, Sokolniki, Strzelce, Strzelce Wielkie, Sulmierzyce, Świnice Warckie, Gmina Tomaszów Mazowiecki, Wartkowice, Wierzchlas, Wróblew, Zduny, Gmina Zduńska Wola, Krośniewice, Koluszki, Łask, Pajęczno, Poddębice, Przedbórz, Rzgów, Szadek, Tuszyn, Uniejów, Warta, Żelów, Złoczew, Żychlin – 87 gmin)

W województwie łódzkim są też gminy, które – zgodnie z informacjami z ankiet – mają dokładnie taką samą liczbę miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego, jak i dzieci do nich uczęszczających. Takich gmin jest 46 i są one następujące: Konstantynów Łódzki, Miasto Łęczyca, Miasto Łowicz, Miasto Rawa Mazowiecka, Będków, Białaczów, Bolesławiec, Buczek, Czarnocin, Dalików, Dobroń, Domaniewice, Drużbice, Gomunice, Goszczanów, Jeżów, Kiernozia, Kobbiele Wielkie, Kowiesy, Ksawerów, Lipce Reymontowskie, Lubochnia, Lutomiersk, Ładzice, Łanięta, Gmina Łęczyca, Łęki Szlacheckie, Łubnice, Masłowice, Mokrsko, Gmina Pabianice, Pęczniew, Gmina Rawa Mazowiecka, Siemkowice, Gmina Sieradz, Wielgomłyny, Witonia, Wodzierady, Zapolice, Żarnów, Żelechlinek, Aleksandrów Łódzki, Działoszyn, Opoczno, Stryków, Wieluń. Tu należy także doliczyć gminę Rokiciny, gdzie jest jedynie 3 dzieci więcej niż miejsc, a na kwestionariuszu ankiety zamieszczono adnotację: „troje dzieci nauczanych indywidualnie”.

Natomiast tylko 17 gmin wykazało wyższą liczbę dzieci niż miejsc w przedszkolach i innych publicznych placówkach wychowania przedszkolnego. W poniższej Tabeli 18 znajduje się lista tych gmin wraz z sumą liczby miejsc w publicznych placówkach, sumą liczby dzieci uczęszczających do publicznych ośrodków oraz wynikającą z tych wartości różnicą w podaży miejsc nad przedszkolami. Kolejność gmin wynika z liczby brakujących miejsc – najwyższą jest gmina z największą wartością.

Tabela 18 Gminy, w których liczba dzieci jest większa od liczby miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego

L.p.	Gmina	Liczba miejsc	Liczba dzieci	Różnica
1.	Kamieński	178	321	143
2.	Miasto Sieradz	1 043	1 100	57
3.	Ujazd	225	273	48
4.	Słupia	50	83	33
5.	Galewice	187	214	27
6.	Dłutów	60	84	24
7.	Osjałów	123	144	21
8.	Zadziw	88	108	20
9.	Rogów	85	104	19
10.	Lututów	168	182	14
11.	Brąszewice	146	159	13
12.	Wieruszów	500	513	13
13.	Biała	183	190	7
14.	Miasto Ozorków	670	677	7
15.	Sławno	250	257	7
16.	Miasto Kutno	1 160	1 165	5
17.	Ostrówek	150	151	1
Razem:				459 miejsc

Interpretacja powyższych danych jest kłopotliwa. Jednoznaczne wyjaśnienie tej sytuacji wymagałoby przeprowadzenia badań pogłębionych. Tym niemniej wyższa liczba dzieci niż miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego może świadczyć o tym, iż część placówek pracuje w trybie dwuzmianowym. A wówczas można domniemywać, że w powyższej tabeli wymienione zostały gminy, w których jest deficyt miejsc w placówkach publicznych. Jeżeli przedszkola pracują w trybie zmianowym udostępniają miejsca wychowania przedszkolnego większej liczbie dzieci, ale najprawdopodobniej w krótszym wymiarze godzinowym. A to z kolei jest dużym utrudnieniem w zapewnieniu opieki dzieciom dla rodziców aktywnych zawodowo.

Informacją uzupełniającą dla liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego jest liczba dzieci zapisanych w pierwszym naborze do publicznych i niepublicznych ośrodków wychowania przedszkolnego. W tej kwestii informacje są jednak niepełne, ponieważ 9 gmin (Cielądz, Domaniewice, Galewice, Kiełczygłów, Siemkowice, Świnice Warckie, Wodzierady, Żelów) nie wpisało tej informacji, jeżeli chodzi o placówki publiczne, a 7 gmin (miasto Głowno, Cielądz, Dłutów, Domaniewice, Kiełczygłów, Moszczenica, Żelów) – odnośnie placówek niepublicznych. Zsumowanie pozostałych wartości wpisanych do ankiet daje wynik 61 426 dzieci zapisanych w pierwszym naborze do publicznych ośrodków wychowania przedszkolnego (podczas, gdy uczęszczających jest 66 048) oraz 11 662 dzieci zapisanych do niepublicznych ośrodków wychowania przedszkolnego (uczęszczających jest 12 575). Różnica między liczbą dzieci zapisanych a uczęszczających do przedszkoli publicznych wynosi zatem 4 622 dzieci, a do placówek niepublicznych: 913. Tym niemniej wspomniane braki danych uniemożliwiają interpretację uzyskanych informacji.

IV Plany urzędów miast i gmin w zakresie rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego

Kwestia planów urzędów miast i gmin w zakresie rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego ujęta została w ankiecie w ramach jednego pytania i dotyczyła takich zagadnień jak:

1. Adaptacja pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego i utworzenie tam nowej placówki;
2. Rozbudowa lub modernizacja budynków placówek celem zwiększenia liczby miejsc w istniejącej placówce;
3. Budowa nowego obiektu przeznaczonego na ośrodek wychowania przedszkolnego i utworzenie nowej placówki;
4. Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu utworzenia nowych miejsc;
5. Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu poprawy standardu obiektu;
6. Zorganizowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych;
7. Budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw;
8. Wydłużenie dziennego czasu pracy placówki.

IV.1 Utworzenie nowej placówki

Dwa zagadnienia odnosiły się zatem do utworzenia nowej placówki (nr 1. i 3.), również dwa: zwiększenia liczby miejsc w istniejących placówkach (nr 2. i 4.), a pozostałe cztery (nr 5.-8.) uatrakcyjnienia oferty edukacyjnej placówki i poprawy standardu wyposażenia.

Pytanie to, poprzedzone zostało pytaniem o charakterze filtrującym: „Czy Państwa Miasto/Gmina planuje – do 2020 roku – rozszerzyć ofertę ośrodków wychowania przedszkolnego (zarówno poprzez zwiększenie liczby miejsc, jak i w zakresie jakości usług)?”. I na pytanie to

twierdząco odpowiedziało 112 gmin, odpowiedź „nie” wskazały 64 jednostki samorządu terytorialnego, 1 gmina (Cielądz) nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Wśród 112 gmin, które potwierdziły zamiar rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego, rozkład odpowiedzi o plany powołania nowych placówek prezentuje Tabela 19.

Tabela 19 Plany gmin w zakresie utworzenia nowego ośrodka wychowania przedszkolnego

Gmina planuje rozszerzyć ofertę poprzez:	Liczba gmin	Liczba placówek	Liczba miejsc
Adaptację pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego i utworzenie tam nowej placówki	20	27	1 634
Budowę nowego obiektu przeznaczonego na ośrodek wychowania przedszkolnego i utworzenie nowej placówki	21	24	2 795
Razem:	41	51	4 429

20 gmin zadeklarowało chęć utworzenia nowej placówki poprzez adaptację pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego, dzięki czemu powstać ma 27 placówek, a w nich 1 634 miejsca. 21 jednostek samorządu terytorialnego odpowiedziało, iż mają zamiar wybudować nowy obiekt na cele wychowania przedszkolnego, co zwiększy liczbę placówek w województwie łódzkim o 24, a liczbę miejsc o 2 795. W Tabeli 20 przedstawione zostały dokładne informacje, które gminy planują powołać nowe placówki poprzez adaptację pomieszczeń, natomiast w Tabeli 22, które samorządy planują rozszerzyć ofertę wychowania przedszkolnego poprzez budowę nowego obiektu i jakiej wielkości (liczonej liczbą miejsc) będą planowane ośrodki wychowania przedszkolnego.

Tabela 20 Gminy, które planują utworzyć nową placówkę poprzez adaptację pomieszczeń

L.p.	Gmina:	Liczba placówek	Liczba miejsc	Suma wg rodzaju gminy
1.	Bełchatów Miasto	1	200	Gminy miejskie: 7 placówek 650 miejsc
2.	Kutno Miasto	2	50	
3.	Zduńska Wola Miasto	1	250	
4.	Zgierz Miasto	3	150	
5.	Aleksandrów Gmina	1	25	Gminy wiejskie: 10 placówek 530 miejsc
6.	Dąbrowice	1	15	
7.	Domaniewice	1	150	
8.	Drużbice	1	20	
9.	Grabica	1	70	
10.	Lgota Wielka	1	25	
11.	Moszczenica	1	100	
12.	Osjaków	1	25	
13.	Siemkowice	1	50	
14.	Szczerców	1	50	
15.	Biała Rawska	1	34	Gminy miejsko-wiejskie: 10 placówek 454 miejsca
16.	Drzewica	4	70	
17.	Opoczno	1	25	
18.	Pajęczno	1	150	
19.	Tuszyn	1	125	
20.	Warta	2	50	
Razem:		27	1 634	27 / 1634

Poniżej, w Tabeli 21 doprecyzowana została informacja na temat planowanej liczby nowych placówek oraz nowych miejsc utworzonych przed adaptacją pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego przez gminy o charakterze miejsko-wiejskim – wskazano, czy plany samorządu dotyczą obszaru miejskiego, czy wiejskiego danej gminy.

Tabela 21 Liczba placówek i liczba miejsc planowanych do utworzenia poprzez adaptację pomieszczeń przez gminy miejsko-wiejskie z podziałem na obszar miejski i wiejski gminy

L.p.	Gmina miejsko-wiejska	Liczba placówek/ liczba miejsc	Obszar miejski		Obszar wiejski	
			Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.	Biała Rawska	1/34	0	0	1	34
2.	Drzewica	4/70	1	20	3	50
3.	Opoczno	1/25	0	0	1	25
4.	Pajęczno	1/150	1	150	0	0
5.	Tuszyn	1/125	1	125	0	0
6.	Warta	2/50	1	25	1	25
Razem:		10/454	4	320	6	134

Jak wspomniano już powyżej, Tabela 22 przedstawia listę gmin, które wykazały w ankiecie, iż planują budowę nowego obiektu przeznaczonego na ośrodki wychowania przedszkolnego i utworzenie tam nowej placówki wraz z doprecyzowaniem ile placówek powstanie w wyniku realizacji tego planu, a także ile miejsc wychowania przedszkolnego przybędzie tym sposobem w gminie. Tabela 22 prezentuje także sumę planowanych nowych placówek w obiektach wybudowanych na ten cel oraz sumę liczby miejsc w podziale na miasta, gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie.

Tabela 22 Gminy, które planują utworzyć nową placówkę poprzez budowę nowego obiektu

L.p.	Gmina:	Liczba placówek	Liczba miejsc	Suma wg rodzaju gminy
1.	Tomaszów Mazowiecki Miasto	1	125	Gminy miejskie: 1 placówka 125 miejsc
2.	Czerniewice	1	200	Gminy wiejskie: 18 placówek 2 170 miejsc
3.	Dłutów	1	125	
4.	Dobroń	1	50	
5.	Gomunice	1	150	
6.	Kleszczów	1	150	
7.	Lubochnia	1	225	
8.	Lutomiersk	1	150	
9.	Nowosolna	1	100	
10.	Rawa Mazowiecka Gmina	2	100	
11.	Rogów	1	150	
12.	Sędziejowice	1	120	
13.	Sławno	1	50	
14.	Sulmierzyce	1	125	
15.	Tomaszów Maz. Gmina	1	75	
16.	Ujazd	1	175	
17.	Widawa	1	125	
18.	Zapolice	1	100	
19.	Aleksandrów Łódzki	2	200	Gminy miejsko-wiejskie: 5 placówek 500 miejsc
20.	Koluszki	1	150	
21.	Rzgów	2	150	
Razem:		24	2 795	24/ 2 795

Analogicznie do Tabeli 21, poniższa Tabela 23 stanowi doprecyzowanie informacji o podział na obszar miejski i wiejski gmin miejsko-wiejskich dla planów budowy nowych obiektów na cele wychowania przedszkolnego.

Tabela 23 Liczba placówek i liczba miejsc planowanych do utworzenia poprzez adaptację pomieszczeń przez gminy miejsko-wiejskie z podziałem na obszar miejski i wiejski gminy

L.p.	Gmina miejsko-wiejska	Liczba placówek/ liczba miejsc	Obszar miejski		Obszar wiejski	
			Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.	Aleksandrów Łódzki	2/200	1	125	1	75
2.	Koluszki	1/150	1	150	0	0
3.	Rzgów	2/150	0	0	2	150
Razem:		5/500	2	275	3	225

IV.2 Utworzenie nowych miejsc

Utworzenie nowych miejsc w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego, jednostki samorządu terytorialnego deklarowały poprzez wskazanie w ankiecie dwóch stwierdzeń: „rozbudowa lub modernizacja budynków placówek celem zwiększenia liczby miejsc w istniejącej placówce” lub „zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu utworzenia nowych miejsc”.

Wśród 112 gmin, które potwierdziły zamiar rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego w pytaniu filtrującym, rozkład odpowiedzi o plany utworzenia nowych miejsc w placówkach istniejących prezentuje Tabela 24.

Tabela 24 Plany gmin w zakresie utworzenia nowych miejsc w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego

Gmina planuje rozszerzyć ofertę poprzez:	Liczba gmin	Liczba placówek	Liczba miejsc
Rozbudowę lub modernizację budynków placówek celem zwiększenia liczby miejsc w istniejącej placówce	48	72 ²¹	2 584 ²²
Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu utworzenia nowych miejsc	38	57 ²³	2 074 ²⁴
Razem:	86	129	4 658

Poniżej, w Tabeli 25 wylistowane zostały gminy, które zadeklarowały chęć zwiększenia liczby miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego poprzez rozbudowę lub modernizację budynków istniejących placówek. Wskazano także szczegółowo, w ilu przedszkolach lub innych formach wychowania przedszkolnego nastąpią zmiany i o ile miejsc. Dzięki takiej prezentacji możliwe jest także zsumowanie podanych w ankietach wartości dla określonych rodzajów gmin.

²¹ Gmina Kodrąb zaznaczyła tę odpowiedź i podała, iż utworzy w ten sposób 50 miejsc, nie podała jednak w ilu istniejących placówkach nastąpi zwiększenie liczby miejsc, a gminy Łęki Szlacheckie i Paradyż zaznaczyły jedynie odpowiedź, nie podając liczby placówek, jak również liczby miejsc

²² Gmina Kiernozia zaznaczyła tę odpowiedź, podała, iż liczba miejsc nastąpi w 1 placówce, nie wpisała jednak liczby miejsc utworzonych w wyniku realizacji deklarowanych planów

²³ Gmina Kodrąb, choć podała liczbę nowych miejsc, nie wpisała w ilu instytucjach planowana jest zmiana, natomiast gminy Kiernozia i Paradyż nie podały zarówno liczby planowanych do utworzenia miejsc, jak i liczby placówek, w których będą te zmiany miały miejsce

²⁴ Gminy Grabica, Słupia i Żarnów podały liczbę placówek, w których nastąpi zwiększenie liczby miejsc, nie podały natomiast liczby miejsc, które samorząd planuje utworzyć w ośrodkach wychowania przedszkolnego

Tabela 25 Gminy, które planują utworzyć nowe miejsca w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego poprzez rozbudowę lub modernizację budynków placówek

L.p.	Gmina:	Liczba placówek	Liczba miejsc	Suma wg rodzaju gminy
1.	Brzeziny Miasto	1	75	Gminy miejskie: 14 placówek 620 miejsc
2.	Konstantynów Łódzki	1	55	
3.	Łódź	11	250	
4.	Pabianice Miasto	1	200	
5.	Piotrków Trybunalski	1	40	
6.	Andrespol	1	50	Gminy wiejskie: 42 placówki 1 254 miejsca
7.	Bełchatów Gmina	1	25	
8.	Brzeziny Gmina	3	60	
9.	Czarnocin	1	80	
10.	Dalików	1	50	
11.	Daszyna	1	25	
12.	Dobryszyc	1	25	
13.	Galewice	3	45	
14.	Jeżów	1	15	
15.	Kiernoza	1	Brak danych	
16.	Kodrąb	Brak danych	50	
17.	Kowiesy	1	25	
18.	Ksawerów	1	75	
19.	Lgota Wielka	4	50	
20.	Łanięta	1	20	
21.	Łęki Szlacheckie	Brak danych	Brak danych	
22.	Łyszkowice	2	50	
23.	Masłowice	1	40	
24.	Moszczenica	2	20	
25.	Ozorków Gmina	1	25	
26.	Paradyż	Brak danych	Brak danych	
27.	Parzęczew	1	75	
28.	Piątek	1	30	
29.	Poświętne	2	59	
30.	Sędziejowice	1	25	
31.	Strzelce Wielkie	1	25	
32.	Tomaszów Maz. Gmina	1	75	
33.	Wartkowice	1	15	
34.	Witonia	1	75	
35.	Wodzierady	2	40	
36.	Wola Krzysztoporska	1	10	
37.	Zadzim	1	50	
38.	Zduńska Wola Gmina	1	25	
39.	Zgierz Gmina	1	20	
40.	Drzewica	2	40	Gminy miejsko-wiejskie: 15 placówek 710 miejsc
41.	Pajęczno	2	250	
42.	Poddębice	1	150	
43.	Stryków	1	25	
44.	Szadek	1	50	
45.	Wieluń	3	75	
46.	Wieruszów	1	20	
47.	Wolbórz	1	25	
48.	Złoczew	3	75	
Razem:		72	2 584	72 / 2 584

Podobnie, jak w przypadku planów utworzenia nowych placówek, także dla zamiaru zwiększenia liczby miejsc dokonano doprecyzowania dla gmin miejsko-wiejskich wykazując, czy placówki modernizowane znajdują się na terenie miejskim, czy wiejskim gminy i o ile miejsc zwiększy się ich oferty. Dane te przedstawia Tabela 26.

Tabela 26 Liczba miejsc, które zostaną utworzone poprzez rozbudowę lub modernizację budynków placówek (wraz z liczbą placówek, w których nastąpi zwiększenie liczby miejsc) przez gminy miejsko-wiejskie z podziałem na obszar miejski i wiejski gminy

L.p.	Gmina miejsko-wiejska	Liczba placówek/ liczba miejsc	Obszar miejski		Obszar wiejski	
			Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.	Drzewica	2/40	0	0	2	40
2.	Pajęczno	2/250	1	150	1	100
3.	Poddębice	1/150	1	150	0	0
4.	Stryków	1/25	0	0	1	25
5.	Szadek	1/50	1	50	0	0
6.	Wieluń	3/75	0	0	3	75
7.	Wieruszów	1/20	1	20	0	0
8.	Wolbórz	1/25	1	25	0	0
9.	Złoczew	3/75	0	0	3	75
Razem:		15/710	5	395	10	315

Drugie stwierdzenie, które pozwoliło jednostkom samorządu terytorialnego na przedstawienie swoich planów odnośnie zwiększenia liczby miejsc w placówkach już funkcjonujących na ich terenie, brzmiało „zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu utworzenia nowych miejsc”. Tabela 27 zawiera listę gmin, które zaznaczyły ten wariant odpowiedzi wraz z informacjami szczegółowymi o liczbę placówek objętych zmianami i planowaną liczbę miejsc.

Tabela 27 Gminy, które planują utworzyć nowe miejsca w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego poprzez zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych

L.p.	Gmina:	Liczba placówek	Liczba miejsc	Suma wg rodzaju gminy
1.	Brzeziny Miasto	1	75	Gminy miejskie: 6 placówek 530 miejsc
2.	Konstantynów Łódzki	1	55	
3.	Zduńska Wola Miasto	1	250	
4.	Zgierz Miasto	3	150	
5.	Brzeziny Gmina	3	60	Gminy wiejskie: 42 placówki 995 miejsc
6.	Czerniewice	1	20	
7.	Dalików	2	20	
8.	Daszyna	1	25	
9.	Gorzkowice	1	50	
10.	Grabica	1	Brak danych	
11.	Jeżów	1	15	
12.	Kiernoza	Brak danych	Brak danych	
13.	Kodrąb	Brak danych	50	
14.	Ksawerów	1	75	
15.	Lgota Wielka	4	50	
16.	Łanięta	1	20	
17.	Łyszkowice	2	50	
18.	Masłowice	1	40	
19.	Mniszków	3	20	

20.	Moszczenica	2	20	
21.	Osjaków	1	25	
22.	Ozorków Gmina	1	25	
23.	Paradyż	Brak danych	Brak danych	
24.	Rawa Maz. Gmina	3	15	
25.	Rzeczyca	1	25	
26.	Słupia	2	Brak danych	
27.	Sokolniki	4	150	
28.	Strzelce Wielkie	1	80	
29.	Sulmierzyce	1	75	
30.	Wola Krzysztoporska	1	10	
31.	Zadzim	1	50	
32.	Zduńska Wola Gmina	1	25	
33.	Żarnów	1	Brak danych	
34.	Biała Rawska	1	34	Gminy miejsko-wiejskie: 9 placówek 549 miejsc
35.	Drzewica	5	90	
36.	Pajęczno	1	150	
37.	Poddębice	1	150	
38.	Tuszyn	1	125	
Razem:		57	2 074	57 / 2 074

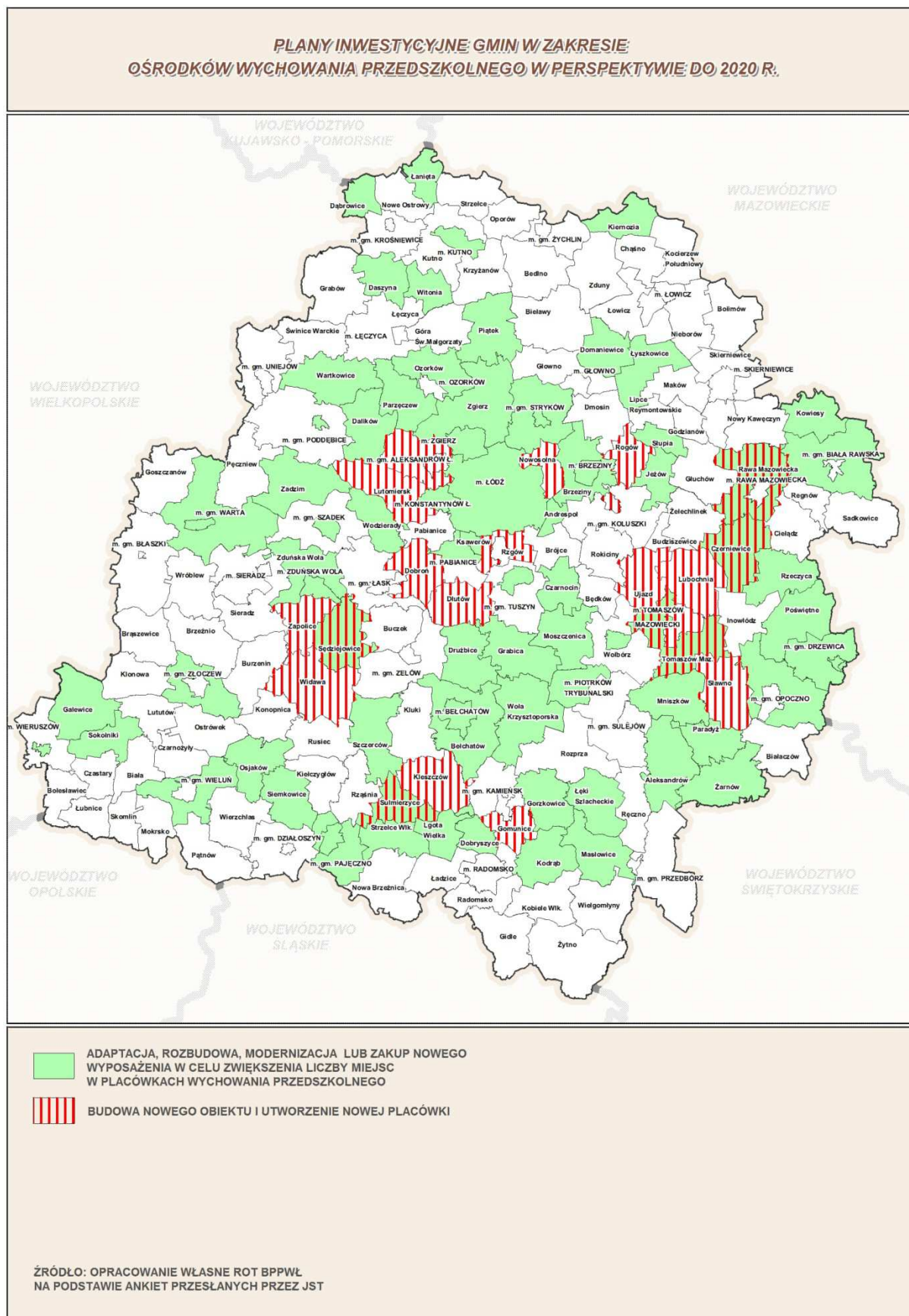
Poniższa Tabela 28 uszczegóławia informacje o planach gmin miejsko-wiejskich w zakresie terytorialnego podziału nowych miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego, czyli wykazuje, ile placówek na obszarach miejskich, a ile na obszarach wiejskich gmin ulegnie zwiększeniu i o ile miejsc.

Tabela 28 Liczba miejsc, które zostaną utworzone poprzez zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych (wraz z liczbą placówek, w których nastąpi zwiększenie liczby miejsc) przez gminy miejsko-wiejskie z podziałem na obszar miejski i wiejski gminy

L.p.	Gmina miejsko-wiejska	Liczba placówek/ liczba miejsc	Obszar miejski		Obszar wiejski	
			Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.	Biała Rawska	1/34	0	0	1	34
2.	Drzewica	5/90	1	20	4	70
3.	Pajęczno	1/150	1	150	0	0
4.	Poddębice	1/150	1	150	0	0
5.	Tuszyn	1/125	1	125	0	0
Razem:		9 / 549	4	445	5	104

Mapa 16 prezentuje zbiorczo plany inwestycyjne (zarówno zamiar utworzenia nowych placówek, jak również zwiększenia liczby miejsc w istniejących placówkach) gmin w zakresie rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim.

Mapa 16 Plany inwestycyjne gmin w zakresie ośrodków wychowania przedszkolnego w perspektywie do 2020 r.

IV.3 Plany w zakresie poprawy jakości funkcjonowania ośrodków wychowania przedszkolnego

Ostatnia grupa stwierdzeń dotycząca planów gmin w zakresie rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego odnosi się do zmian mających na celu poprawę jakości oferty edukacyjnej lub standardu budynku przedszkolnego. W Tabeli 29 przedstawiono liczbę gmin, które zadeklarowały gotowość do: zakupu wyposażenia i pomocy dydaktycznych, zorganizowania dodatkowych zajęć edukacyjnych, budowy placu zabaw, czy też wydłużenia dziennego czasu pracy placówki wraz z liczbą placówek, w których owe zmiany będą wprowadzane.

Tabela 29 Liczba gmin, które planują wprowadzić zmiany na rzecz poprawy jakości usług edukacyjnych lub standardu obiektu oraz liczba placówek, w których deklarowane zmiany będą wprowadzane

Plany	Liczba gmin	Liczba placówek
Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych – w celu poprawy standardu obiektu	63	204
Zorganizowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych	50	139
Budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw	47	96
Wydłużenie dziennego czasu pracy placówki	29	79
Razem:	189	518

IV.4 Podsumowanie planów gmin w zakresie zwiększania liczby miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego

Respondentom pozostawiono także możliwość wpisania odpowiedzi w kategorii „Inne, jakie?”. Wpisy pojawiły się w 6 ankietach:

- gmina Buczek wpisała, iż zamierza w 1 placówce podwyższyć liczbę miejsc o 25 poprzez „zwiększenie liczby oddziałów przedszkolnych w szkole”;
- gmina Pabianice wpisała, iż ma w planach „rozbudowę istniejących oddziałów przedszkolnych i przekształcenie ich w przedszkola”, co dotyczyć będzie 2 placówek i 90 miejsc;
- gmina Rozprza wpisała „budowa przedszkola w miejscu istniejącym – zwiększona liczba miejsc” deklarując 1 placówkę na 125 miejsc;
- gmina Uniejów wpisała „budowa nowoczesnego, nowego, większego obiektu w miejscu istniejącego” – będzie to 1 placówka na 200 miejsc na miejskim obszarze gminy;
- gmina Zduńska Wola wpisała „dofinansowanie placówek niepublicznych”, jako liczbę placówek wpisując „1”, a liczbę miejsc „25”;
- gmina Rzgów zadeklarowała w 1 placówce na 25 osób z obszaru miejskiego gminy „utworzenie grupy integracyjnej”.

Plany 4 gmin (Buczek, Pabianice, Rozprza, Uniejów) – wykazane w kategorii „Inne” wskazują zatem na zamiar zwiększenia liczby miejsc w istniejących placówkach.

V Źródła finansowania planów rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego

Gminy, które zadeklarowały plany rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego (takich gmin było 112), proszone były także o odpowiedź na pytanie „Czy Państwa Miasto/Gmina planuje pozyskać dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 na utworzenie nowego ośrodka wychowania przedszkolnego / utworzenie miejsc w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego?”. Twierdząco odpowiedziały 84 gminy, 24 gminy wybrały odpowiedź „Nie”, 4 gminy nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie. Rozkład odpowiedzi

gmin, które zadeklarowały chęć skorzystania z dofinansowania prezentuje Tabela 31. Należy jednak zaznaczyć, że było to pytanie tzw. wielokrotnego wyboru, czyli respondenci mogli wskazać 1 lub 2 odpowiedzi – w zależności od rozległości planów rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego. Dlatego też suma gmin deklarujących gotowość ubiegania się o fundusze przekroczy 84, czyli liczbę wszystkich gmin, które (po przejściu pytań filtrujących) udzielały odpowiedzi w tym pytaniu. Można natomiast skonstatować, iż suma obliczona w Tabeli 30 stanowi potencjalną liczbę wniosków o dofinansowanie – gdyby była możliwość ubiegania się o wsparcie finansowe na zadania wskazane w pytaniu.

Tabela 30 Liczba gmin, która planuje pozyskać dofinansowanie z RPO WŁ na lata 2014-2020 w podziale na rodzaj działań, jakie gminy planują zrealizować na rzecz rozszerzenia oferty placówek

Plany:	Liczba gmin
Na rozbudowę i wyposażenie istniejącego ośrodka wychowania przedszkolnego	65
Na budowę nowego ośrodka wychowania przedszkolnego	22
Suma	87

Jak wynika z wartości przedstawionych w powyższej tabeli, zdecydowanie częściej gminy wskazują na plany pozyskania dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 w celu rozbudowy i wyposażenia istniejących ośrodków wychowania przedszkolnego (65 gmin), niż na budowę nowego ośrodka (21 gmin). Ponieważ suma wskazań dla tego pytania wynosi 87 gmin, 3 gminy wskazały więc oba warianty odpowiedzi i były to gminy wiejskie:

- Czerniewice
(gmina zadeklarowała chęć utworzenia nowej placówki na 200 miejsc poprzez budowę obiektu przeznaczonego na ośrodek wychowania przedszkolnego – por. Tabela 20, a także zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu utworzenia nowych miejsc w 1 placówce zwiększając liczbę jej miejsc o 20 – por. Tabela 27);
- Sędziejowice
(gmina zadeklarowała chęć budowy nowego budynku przeznaczonego na ośrodek wychowania przedszkolnego z 120 miejscami – por. Tabela 20, a także rozbudowę lub modernizację budynku jednej placówki celem zwiększenia w niej liczby miejsc o 25 – por. Tabela 25);
- Gmina Tomaszów Mazowiecki
(gmina zadeklarowała zamiar budowy nowego obiektu na cele wychowania przedszkolnego tworząc tym sposobem nową placówkę na 75 miejsc – por. Tabela 20, a także chęć rozbudowy lub modernizacji istniejącej placówki wychowania przedszkolnego celem zwiększenia w niej liczby miejsc o 75 – por. Tabela 25).

W Tabeli 31 – wymienione zostały pozostałe gminy²⁵, które zaznaczyły w ankiecie stwierdzenia potwierdzające ich plany w zakresie skorzystania z dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 – w podziale na cel, na jaki gminy mają zamiar aplikować o wsparcie finansowe.

²⁵ Oprócz opisanych powyżej 3 gmin: Czerniewic, Sędziejowic oraz gminy Tomaszów Mazowiecki – dlatego suma w pierwszej kolumnie wynosi 62, bo 65 – 3, a w drugiej kolumnie 19, bo 22-3

Tabela 31 Gminy, które planują pozyskać dofinansowanie z RPO Wł na lata 2014-2020 albo na rozbudowę i wyposażenie istniejącego ośrodka wychowania przedszkolnego budowę nowego ośrodka wychowania przedszkolnego

Gminy, które planują pozyskać dofinansowanie na rozbudowę i wyposażenie istniejącego ośrodka wychowania przedszkolnego w celu utworzenia nowych miejsc				Gminy, które planują pozyskać dofinansowanie na budowę nowego ośrodka wychowania przedszkolnego	
L.p.		L.p.		L.p.	
1.	Miasto Brzeziny	32.	Nowa Brzeźnica	1.	Miasto Tomaszów Maz.
2.	Konstantynów Łódzki	33.	Osjałów	2.	Miasto Zduńska Wola
3.	Miasto Kutno	34.	Gmina Ozorków	3.	Gmina Aleksandrów
4.	Miasto Łowicz	35.	Gmina Pabianice	4.	Dłutów
5.	Łódź	36.	Paradyż	5.	Gomunice
6.	Miasto Pabianice	37.	Parzęczew	6.	Lubochnia
7.	Anderspol	38.	Piątek	7.	Lutomiersk
8.	Gmina Bełchatów	39.	Poświętne	8.	Nowosolna
9.	Brójce	40.	Rozprza	9.	Gmina Rawa Maz.
10.	Gmina Brzeziny	41.	Rzeczyca	10.	Rogów
11.	Czarnocin	42.	Siemkowice	11.	Sławno
12.	Dalików	43.	Słupia	12.	Sulmierzyce
13.	Daszyna	44.	Sokolniki	13.	Ujazd
14.	Dąbrowice	45.	Strzelce Wielkie	14.	Widawa
15.	Dobryszyc	46.	Szczerców	15.	Zapolice
16.	Domaniewice	47.	Wartkowice	16.	Aleksandrów Łódzki
17.	Galewice	48.	Witonia	17.	Koluszki
18.	Gmina Głowno	49.	Wola Krzysztoporska	18.	Rzgów
19.	Gorzkowice	50.	Zadzim	19.	Uniejów
20.	Kiernoza	51.	Gmina Zduńska Wola		
21.	Kodrąb	52.	Gmina Zgierz		
22.	Kowiesy	53.	Żarnów		
23.	Krzyżanów	54.	Biała Rawska		
24.	Ksawerów	55.	Drzewica		
25.	Lgota Wielka	56.	Pajęczno		
26.	Lututów	57.	Poddębice		
27.	Gmina Łęczyca	58.	Szadek		
28.	Łęki Szlacheckie	59.	Warta		
29.	Masłowice	60.	Wieluń		
30.	Mniszków	61.	Wolbórz		
31.	Moszczenica	62.	Złoczew		

Natomiast pozostałe ze 112 gmin, które w ankiecie wskazały na zamiar rozszerzania oferty ośrodków wychowania przedszkolnego, ale jednocześnie odpowiedziały, że nie planują pozyskać dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 na utworzenie nowego ośrodka wychowania przedszkolnego, czy też utworzenie nowych miejsc w istniejących placówkach poprzez ich rozbudowę i wyposażenie, wymienione są w Tabeli 32. Takich gmin, o czym wspomniano już na początku rozdziału V, było 24. Gminy te, poproszone zostały w ankiecie o wyjaśnienie przyczyn, dla których nie planują ubiegać się o wsparcie finansowe. W kafeterii pytania zaproponowano następujące 3 stwierdzenia:

- Ze względu na skomplikowane procedury aplikowania i nadzorowania realizacji inwestycji;

- Ze względu na zamiar aplikowania o środki z innego źródła;
- Ze względu na możliwość samodzielnego sfinansowania inwestycji.

Respondenci mogli także wpisać własne uzasadnienie w kategorii „Inne, jakie?”. Poniższa Tabela 32 podaje zatem również powód nieubiegania się o dofinansowanie wskazany przez każdą gminę.

Tabela 32 Gminy, które nie planują pozyskać dofinansowania z RPO WŁ na lata 2014-2020 i uzasadnienia takiej decyzji

L.p.	Gmina	Uzasadnienie
1.	Miasto Bełchatów	Ze względu na skomplikowane procedury aplikowania i nadzorowania realizacji inwestycji
2.	Miasto Głowno	Inne – „aktualnie brak potrzeb w tym zakresie”
3.	Piotrków Trybunalski	Inne – „obecne kryteria nie pozwalają na złożenie wniosku”
4.	Miasto Zgierz	Ze względu na skomplikowane procedury aplikowania i nadzorowania realizacji inwestycji
5.	Bolesławiec	Ze względu na możliwość samodzielnego sfinansowania inwestycji
6.	Buczek	Inne – „mała gmina”
7.	Burzenin	Ze względu na zamiar aplikowania o środki z innego źródła
8.	Czarnożyły	Inne – „mała liczba dzieci uczęszczających do oddziałów przedszkolnych”
9.	Drużbice	Inne – „wystarczająca liczba miejsc”
10.	Gidle	Inne – „niski przyrost demograficzny”
11.	Głuchów	Ze względu na skomplikowane procedury aplikowania i nadzorowania realizacji inwestycji
12.	Grabica	Inne – „gmina koncentruje się na adaptacji pomieszczeń”
13.	Jeżów	Inne – „modernizacja istniejących pomieszczeń”
14.	Kiełczygłów	Inne – „istniejąca placówka zapewnia wystarczającą liczbę miejsc dla dzieci”
15.	Kleszczów	Ze względu na możliwość samodzielnego sfinansowania inwestycji
16.	Klonowa	Inne – „nie zamierzamy budować nowego ośrodka ani nie zwiększamy liczby miejsc”
17.	Łyszkowice	Ze względu na skomplikowane procedury aplikowania i nadzorowania realizacji inwestycji
18.	Gmina Sieradz	Inne – „nie planujemy nowego ośrodka”
19.	Wodzierady	Inne – brak wpisu
20.	Wróblew	Inne – „nie ma takiego zapotrzebowania”
21.	Opoczno	Inne – „obecna liczba miejsc w przedszkolach zaspokaja potrzeby”
22.	Stryków	Ze względu na zamiar aplikowania o środki z innego źródła
23.	Tuszyn	Inne – „kryteria dostępne dla beneficjentów”
24.	Wieruszów	Inne – „W najbliższych latach na podstawie demografii zmniejszy się ilość dzieci w przedszkolach. Obecna ilość ośrodków wychowania przedszkolnego (publicznych i niepublicznych) zaspokoi w pełni potrzeby Gminy”

Reasumując, jako przyczyny braku zainteresowania finansowaniem inwestycji z RPO WŁ na lata 2014-2020 4 gminy (Miasto Bełchatów, Miasto Zgierz, Głuchów i Łyszkowice) wskazały skomplikowane procedury aplikowania i nadzorowania realizacji inwestycji, jedynie 2 gminy (Burzenin i Stryków) zamiar aplikowania o środki z innego źródła i również tylko 2 gminy (Bolesławiec, Kleszczów) możliwość samodzielnego sfinansowania inwestycji. Pozostałe 16 odpowiedzi wpisanych zostało do kategorii „Inne, jakie?” – gdzie najczęściej wskazywano na brak zamiaru budowania nowych obiektów na cele wychowania przedszkolnego, czy też tworzenia nowych miejsc w placówkach istniejących – głównie z uwagi na uwarunkowania demograficzne – obecna liczba miejsc w placówkach zaspokaja potrzeby mieszkańców w zakresie wychowania przedszkolnego. Uzasadnienia takiego udzielały gminy, które w swoich planach rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego wskazywały na działania zmierzające do poprawy jakości oferty

edukacyjnej lub standardu obiektu – a zatem nie zwiększania oferty poprzez tworzenie nowych placówek lub nowych miejsc w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego.

2 gminy – Piotrków Trybunalski oraz Tuszyn wskazały na brak możliwości aplikowania o środki z RPO WŁ na lata 2014-2020 ze względu na „kryteria dostępowe dla beneficjentów”. Warto w tym miejscu uzupełnić, iż Piotrków Trybunalski wpisał w ankiecie zamiar rozbudowy lub modernizacji budynku 1 istniejącej placówki celem zwiększenia w niej liczby miejsc o 40 (por. Tabela 25), natomiast Tuszyn zadeklarował chęć dokonania adaptacji pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego i utworzenia tam 1 placówki na 125 miejsc (por. Tabela 19) oraz zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla 1 istniejącej placówki – w celu utworzenia w niej 125 nowych miejsc (por. Tabela 27) – w obu przypadkach chodzi o placówki na obszarze miejskim gminy.

4 gminy w ogóle nie udzieliły odpowiedzi na pytanie o zamiar aplikowania o dofinansowanie z RPO WŁ na lata 2014-2020, w tym jedna z gmin, która wcześniej zadeklarowała chęć rozbudowy lub modernizacji jednej placówki celem zwiększenia liczby miejsc.

VI Planowana liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku

Na podstawie udzielonych przez gminy odpowiedzi o planowaną liczbę miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku dokonać można obliczeń, zgodnie z którymi w całym województwie łódzkim spodziewać się można w 2020 roku 70 464 miejsc (jeżeli w gminie Parzęczew zlikwidowane zostanie Przedszkole Wojskowe prowadzone przez Ministerstwo Obrony Narodowej) lub 70 539 miejsc (jeżeli w gminie Parzęczew pozostawione zostanie w strukturach Ministerstwa Obrony Narodowej Przedszkole Wojskowe²⁶). Należy jednak podkreślić, że szacunek jest niepełny, 7 gmin nie udzieliło bowiem odpowiedzi na to pytanie (są to gminy: Miasto Ozorków, Miasto Skierniewice, Buczek, Cielądz, Gorzkowice, Wodzierady i Zduny).

Aktualna liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim wynosi 70 003 miejsca (por. Tabela 15), stąd wniosek, iż planowana tu liczba miejsc do roku 2020 wzrośnie minimum o 461 lub 536 (podawane są wartości alternatywne z uwagi na niejednoznaczną sytuację w gminie Parzęczew) – minimum, ponieważ jest wysoce prawdopodobne, że gminy, które nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie, podwyższyłyby tę wartość swoimi wpisami – zwłaszcza, iż znalazły się wśród nich 2 miasta: Ozorków i Skierniewice.

W Tabeli 33 przedstawiono planowaną liczbę miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku w podziale na miasta i obszary miejskie oraz wsie i obszary wiejskie. Prezentowane dwie wartości (dla gmin wiejskich oraz w sumie wszystkich miejsc) wynikają oczywiście z zapisów ankiety od gminy Parzęczew).

²⁶ Adnotacja przepisana z ankiety od gminy Parzęczew

Tabela 33 Liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku w podziale na obszary miejskie i wiejskie

Planowana liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku	Miasta i obszary miejskie		Gminy wiejskie i obszary wiejskie	
	Miasta	Obszary miejskie gmin miejsko-wiejskich	Obszary wiejskie gmin miejsko-wiejskich	Gminy wiejskie
	36 385	8 306	3 558	22 215/
		11 864		22 290
Suma na obszarów miejskich i wiejskich:	44 691		25 773 / 25 848	
Suma wszystkich miejsc:	70 464 / 70 539			

Planowana liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego jest istotnie większa w miastach i na obszarach miejskich w porównaniu do gmin wiejskich i obszarów wiejskich gmin miejsko-wiejskich (63,4% do 36,6%). Takiej prawidłowości należało się spodziewać, zważywszy na aktualną liczbę miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego (por. Tabela 14). By sprawdzić jednak, czy przyrost planowanych miejsc będzie większy w miastach, czy gminach wiejskich, należy porównać dane cząstkowe, co zostało wykonane w Tabeli 34. Usunięta została jednak z poniższej tabeli liczba aktualnych miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w gminach, które nie podały planowanej liczby miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku – dla zachowania porównywalności danych²⁷.

Tabela 34 Porównanie aktualnej liczby miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego z planowaną liczbą miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku

Rodzaj gminy		Aktualna liczba miejsc		Planowana liczba miejsc		Zmiana liczby miejsc	
Miasta		34 811	42 800	36 385	44 691	1 574, czyli 4,5%	1 891, czyli 4,4%
Gminy miejsko-wiejskie	Obszar miejski gmin miejsko-wiejskich	7 989		8 306		317, czyli 4%	
	Cała gmina miejsko-wiejska:	11 259		Cała gmina miejsko-wiejska:		605, czyli 5,4%	
	Obszar wiejski gmin miejsko-wiejskich	3 270	24 147	3 558	25 773 / 25 848	288, czyli 8,8%	1 626, czyli 6,7% / 1 701, czyli 7%
	Gminy wiejskie	20 877		22 215 / 22 290		1 338, czyli 6,4% / 1 413, czyli 6,8%	
Razem:		70 003		70 464 / 70 539		461, czyli 0,7% / 536, czyli 0,8%	

Ogólny przyrost miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego będzie zatem niewielki, bo zaledwie o 0,7 lub 0,8%. Przy czym wyraźnie większy wzrost odnotują obszary wiejskie – łącznie dla gmin wiejskich oraz obszarów wiejskich gmin miejsko-wiejskich będzie on wynosił 6,7 lub 7%, podczas, gdy dla miast i miejskich obszarów gmin miejsko-wiejskich tylko 4,4%. Gminy miejsko-wiejskie przedstawiają ciekawy obraz, jako, że zbiorczo dla miast w gminach miejsko-wiejskich nastąpi najmniejszy przyrost miejsc (o 4%), a dla obszarów wiejskich – największy (o 8,8%). Także porównanie samych gmin miejskich do gmin wiejskich pokazuje tę samą prawidłowość – liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego wzrośnie bardziej we wsiach, bo o 6,4 lub 6,8%, natomiast w miastach o 4,5%. A zatem – choć w liczbach bezwzględnych najwięcej miejsc, bo

²⁷ Miasto Skierniewice: 1 599 miejsc i miasto Ozorków: 670 miejsc - łącznie: 2 269 miejsc. Aktualna suma miejsc publicznych w miastach to 37 080 – 2 269 = 34 811 miejsc
Gmina Buczek: 125 miejsc, Cielądz: 100 miejsc, Gorzkowice: 280 miejsc, Wodzierady: 82 miejsca, Zduny: 200 miejsc – łącznie: 787 miejsc. Aktualna liczba miejsc publicznych w gminach wiejskich to: 21 664 – 787 = 20 877 miejsc

1 574 przybędzie w miastach województwa łódzkiego, to jednak udział nowych miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku będzie większy na obszarach wiejskich.

VII Szacowana liczba brakujących miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2017/18

Oprócz informacji o plany w dalszej perspektywie czasowej, bo w 2020 roku, urzędy miast i gmin zostały także poproszone o oszacowanie brakującej liczby miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w najbliższym roku szkolnym, czyli 2017/18. 5 gmin (Łódź, Miasto Ozorków, Cielądz, Paradyż, Rogów) nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. Wśród 172 urzędów miast i gmin, które odpowiedziały na pytanie, 132 jednostki samorządu terytorialnego wpisały, iż w przyszłym roku szkolnym 2017/18 nie będzie na ich obszarze brakowało miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego. Listę pozostałych 40 gmin, wraz z szacowaną liczbą brakujących miejsc zamieszczono w Tabeli 35.

Tabela 35 Szacowana liczba brakujących miejsc w roku szkolnym 2017/18 w gminach

L.p.	Gmina	Szacowana liczba brakujących miejsc		Planowana liczba budowanych/rozbudowywanych placówek	Planowana liczba nowych miejsc
1.	Miasto Pabianice	150-200	Miasta: 500-750	1 istniejąca placówka	200 miejsc
2.	Miasto Zduńska Wola	200		1 nowa placówka	250 miejsc
3.	Miasto Zgierz	150-350		3 nowe placówki	150 miejsc
4.	Andrespol	50	Gminy wiejskie: 1 246-1 284	1 istniejąca placówka	50 miejsc
5.	Gmina Brzeziny	20		3 istniejące placówki	60 miejsc
6.	Buczek	25		1 istniejąca placówka	25 miejsc
7.	Czarnocin	50		1 istniejąca placówka	80 miejsc
8.	Czerniewice	20		1 nowa placówka	200 miejsc
9.	Dalików	20		1 istniejąca placówka i 2 istniejące placówki	50 miejsc i 20 miejsc
10.	Dobroń	35		1 nowa placówka	50 miejsc
11.	Galewice	30		3 istniejące placówki	45 miejsc
12.	Gomunice	15		1 nowa placówka	150 miejsc
13.	Kleszczów	25		1 nowa placówka	150 miejsc
14.	Kodrąb	50		1 istniejąca placówka	50 miejsc
15.	Ksawerów	75		1 istniejąca placówka	75 miejsc
16.	Lgota Wielka	45		1 nowa placówka i 4 istniejące placówki	25 miejsc i 50 miejsc
17.	Lubochnia	51		1 nowa placówka	225 miejsc
18.	Osjałów	21		1 nowa placówka	25 miejsc
19.	Parzęczew	75		1 istniejąca placówka	75 miejsc
20.	Gmina Rawa Maz.	80		2 nowe placówki i 3 istniejące placówki	100 miejsc i 15 miejsc
21.	Rozprza	225		1 istniejąca placówka	125 miejsc
22.	Rusiec	20		Brak danych	Brak danych
23.	Siemkowice	50		1 nowa placówka	50 miejsc
24.	Sokolniki	10		4 istniejące placówki	150 miejsc
25.	Sulmierzyce	50		1 nowa placówka i 1 istniejąca placówka	125 miejsc i 75 miejsc
26.	Ujazd	45		1 nowa placówka	175 miejsc
27.	Zadzim	52/90		1 istniejąca placówka	50 miejsc
28.	Zapolice	50		1 nowa placówka	100 miejsc

29.	Gmina Zduńska Wola	50	Gminy miejsko-wiejskie: 679	1 istniejąca placówka	25 miejsc
30.	Żelechlinek	7		Brak planów	Brak planów
31.	Aleksandrów Łódzki	200, bo 125 na obszarze miejski i 75 na obszarze wiejskim		1 nowa placówka (obszar miejski) i 1 nowa placówka (obszar wiejski)	125 miejsc (obszar miejski) i 75 miejsc (obszar wiejski)
32.	Biała Rawska	75 na obszarze wiejskim		1 nowa placówka na obszarze wiejskim	34 miejsca
33.	Koluszki	74 na obszarze miejskim		1 nowa placówka na obszarze miejskim	150 miejsc na obszarze miejskim
34.	Pajęczno	40, bo 30 miejsc na obszarze miejskim i 10 miejsc na obszarze wiejskim		1 nowa placówka na obszarze miejskim i 1 istniejąca placówka na obszarze wiejskim	150 miejsc na obszarze miejskim i 100 miejsc na obszarze wiejskim
35.	Stryków	40, bo 20 miejsc na obszarze miejskim i 20 miejsc na obszarze wiejskim		1 istniejąca placówka na obszarze wiejskim	25 miejsc na obszarze wiejskim
36.	Tuszyn	100 na obszarze miejskim		1 nowa placówka na obszarze miejskim	125 miejsc na obszarze miejskim
37.	Warta	50, bo 25 miejsc na obszarze miejskim i 25 miejsc na obszarze wiejskim		1 nowa placówka na obszarze miejskim i 1 nowa placówka na obszarze wiejskim	25 miejsc na obszarze miejskim i 25 miejsc na obszarze wiejskim
38.	Wieluń	50 na obszarze wiejskim		3 istniejące placówki na obszarze wiejskim	75 miejsc na obszarze wiejskim
39.	Wolbórz	25 na obszarze miejskim		1 istniejąca placówka na obszarze miejskim	25 miejsc na obszarze miejskim
40.	Złoczew	25 miejsc na obszarze miejskim		3 istniejące placówki na obszarze wiejskim	75 miejsc na obszarze wiejskim
Brakujących łącznie:		2 425 – 2 713		Planowanych łącznie:	4 004

W Tabeli 35 dokonano także zestawienia szacunkowej liczby brakujących miejsc z planami gmin w zakresie rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego o nowe placówki lub nowe miejsca w placówkach istniejących. Okazuje się, że niemal wszystkie gminy, w których – zgodnie z szacunkową oceną – braknie miejsc w przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego, planują działania zmierzające do zaopatrzenia gminy w potrzebne placówki i miejsca. Często można również zaobserwować prawidłowość, zgodnie z którą samorządy planują znacznie więcej miejsc niż wynika to z potrzeby na najbliższy rok szkolny. Udowadniają to sumy miejsc brakujących (2 425 – 2 713) oraz miejsc planowanych do utworzenia (4 004) – różnica pomiędzy nimi wynosi 1 579 – 1 291. Jedynie gmina Rusiec i gmina Żelechlinek wyłamują się z tego schematu. Gmina Rusiec nie wpisała planów rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego (pomimo wskazania, iż w gminie braknie 20 miejsc), podobnie gmina Żelechlinek – w pytaniu o plany zaznaczyła odpowiedź przeczącą, oszacowała natomiast, że w roku szkolnym będzie brakować 7 miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego na jej obszarze. Zapewne tak niewielki niedostatek

miejs, nie motywuje gminy do starań w zakresie rozszerzenia oferty przedszkoli i innych placówek wychowania przedszkolnego. Z kolei w gminie Złoczew przewiduje się zwiększenie o 75 liczby miejsc na obszarze wiejskim podczas, gdy braki miejsc wykazano na obszarze miejskim gminy.

VIII Informacje uzupełniające

W ankietach zapytano także o to, czy gminy dofinansowują wychowanie przedszkolnego w innych gminach – w sytuacji, gdy dziecko mieszkające na terenie danej gminy uczęszcza do ośrodka wychowania przedszkolnego znajdującego się na obszarze innej gminy. A jeśli tak, to jaka jest liczba dzieci, dla których takie dofinansowanie jest przekazywane do innych jednostek samorządu terytorialnego. Wśród 177 gmin województwa łódzkiego, jedynie 13 (Miasto Głowno, Będków, Domaniewice, Godzianów, Kietczygłów, Kiernoż, Maków, Słupia, Wierzchnas, Żytno, Przedbórz, Uniejów, Wieluń) nie dofinansowuje wychowania przedszkolnego w innych gminach. Wśród pozostałych 164 gmin, które dofinansowuje wychowanie przedszkolne, najwięcej dotacji przekazuje Miasto Łódź (dla 1 315 dzieci), a następnie: Miasto Łowicz (dla 256 dzieci), Miasto Rawa Mazowiecka (dla 152 dzieci), Miasto Tomaszów Mazowiecki (dla 143 dzieci), Gmina Pabianice (dla 104 dzieci) oraz Aleksandrów Łódzki (dla 101 dzieci).

Ostatnią informacją, jaką pozyskano dzięki badaniu ankietowemu było rozstrzygnięcie, w których gminach ustalona została sieć przedszkoli (i ile placówek się w nich znajduje), czyli sieć, o której mowa w Artykule 14a Ustawy o systemie oświaty: „1. Rada gminy ustala sieć prowadzonych przez gminę publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. 1a. W przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi rada gminy może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego. Inne formy wychowania przedszkolnego organizuje się dla dzieci w miejscu zamieszkania lub w innym możliwie najbliższym miejscu.” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, 1954, 1985 i 2169 oraz z 2017 r. poz. 60)²⁸. Ponadto „Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020” w Rozdziale 3 Wsparcie udzielane w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 10(i), Podrozdział 3.1 Wychowanie przedszkolne określają, iż „Przedsięwzięcia realizowane w ramach RPO koncentrują się na obszarach, na których istnieją rzeczywiste deficyty w zakresie dostępności miejsc wychowania przedszkolnego. IZ RPO definiuje obszary kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w oparciu o analizę uwarunkowań wewnątrzregionalnych (lokalnych i ponadlokalnych), przeprowadzoną na postawie m.in.: stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego, zróżnicowań przestrzennych w dostępie do wychowania przedszkolnego, popytu na miejsca w OWP, potencjału i prognoz demograficznych, uwarunkowań ekonomiczno-społecznych, ustalonej przez samorząd gminny sieci przedszkolnej (o ile została ustalona)”²⁹. A zatem rozpoznanie w zakresie funkcjonowania sieci przedszkolnych w gminach, jest jednym z elementów pozwalających na zdiagnozowanie sytuacji w zakresie dostępności wychowania przedszkolnego w regionach i dlatego pytanie o sieć przedszkoli włączone zostało do prezentowanego tu badania ankietowego.

4 gminy nie odpowiedziały na to pytanie. Wśród pozostałych 173 jednostek samorządu terytorialnego, 131 gmin ma ustaloną sieć przedszkoli, 42 gminy – nie.

²⁸ Źródło: <http://www.prawo.vulcan.edu.pl/przegdok.asp?qdatprz=akt&qplikid=1> [data dostępu: 27.01.2017 r.]

²⁹ Źródło: <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/projekt-wytycznych-w-zakresie-realizacji-przedsiwziec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>, s. 14 [data dostępu: 23.01.2017 r.]

IX Ośrodki wychowania przedszkolnego w Łodzi

Wyniki ankiety skierowanej do Urzędu Miasta Łodzi omówione zostaną szerzej – m.in. z uwagi na fakt, iż dla Łodzi przygotowana została odrębna wersja kwestionariusza ankiety, w którym prośba o informacje na temat planów gminy w zakresie ośrodków wychowania przedszkolnego została podzielona na dwa specyficzne obszary, wynikające z Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Łodzi 2026+, czyli obszar rewitalizacji oraz strefę w promieniu 3 km od granic obszaru rewitalizacji (por. Mapa 17). Ale Łódź – jako stolica regionu i największe miasto w województwie – jest także nieporównywalna w swych odpowiedziach do pozostałych gmin i stanowi przez to wyjątek, który zasługuje na osobną analizę.

Obszar rewitalizacji

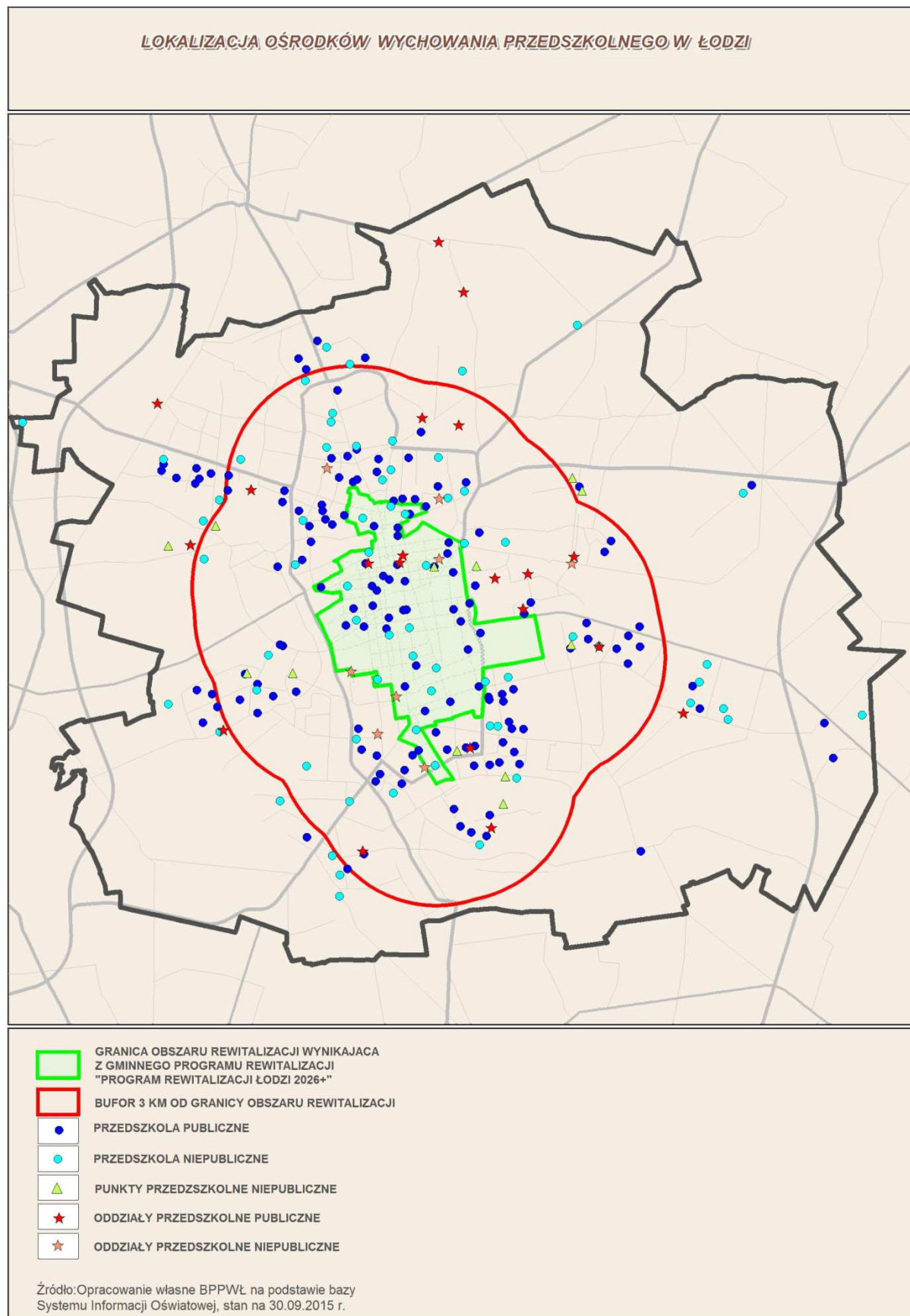
Wskazany w Gminnym Programie Rewitalizacji obszar rewitalizacji objął strefę śródmiejską o powierzchni 1 783 ha. Bazując na danych Systemu Informacji Oświatowej dokonano analizy rozmieszczenia ośrodków wychowania przedszkolnego w granicach obszaru rewitalizacji i w strefie buforowej (3 km od granicy obszaru rewitalizacji). W obszarze rewitalizacji zlokalizowanych było 57 OWP, w tym 50 przedszkoli (35 publicznych i 15 niepublicznych), 1 punkt przedszkolny (niepubliczny) oraz 6 oddziałów przedszkolnych (3 publiczne i 3 niepubliczne). Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 29 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, art. 14 ust. 1 zakłada się, iż droga dzieci do OWP spełniających obowiązek przedszkolny nie powinna przekraczać 3 km, dlatego też od obszaru rewitalizacji wyrysowano 3 km bufor, w obrębie którego znalazło się 140 ośrodków w tym 116 przedszkoli (85 publicznych i 31 niepublicznych), 8 punktów przedszkolnych niepublicznych oraz 16 oddziałów przedszkolnych (11 publicznych i 5 niepublicznych).

Wyniki badań ankietowych dotyczące Łodzi, w tym liczby placówek, liczby miejsc, liczby dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego oraz liczby dzieci zapisanych do ośrodków wychowania przedszkolnego w pierwszym naborze w 2016 roku przedstawione zostały w jednej wspólnej Tabeli 36.

Tabela 36 Liczba placówek, miejsc i dzieci w ośrodkach wychowania przedszkolnego oraz zapisanych w pierwszym naborze w 2016 roku do ośrodków wychowania przedszkolnego w Łodzi

Rodzaj OWP	Placówki publiczne		Placówki niepubliczne		Wszystkie placówki		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc	
Przedszkole	146	17 449	63	3 393	209	20 842	97%
Oddział wychowania przedszkolnego przy szkole podstawowej	16	385	9	81	25	466	2,2%
Punkt przedszkolny	0	0	11	165	11	165	0,8%
Zespół wychowania przedszkolnego	0	0	0	0	0	0	-
łącznie:	162	17 834	83	3 639	686	21 473	
Dzieci w wieku:	Liczba dzieci w ośrodkach wychowania przedszkolnego						
3-5 lat	13 456		2 886		16 342		77,1%
6 lat	3 879		529		4 408		20,8%
<3 i >6	225		224		449		2,1%
Liczba dzieci łącznie:	17 560		3 639		21 199		
	82,8%		17,2%				
Liczba dzieci zapisanych w pierwszym naborze w 2016 roku							
	17 836		3 639		21 475		

Mapa 17 Ośrodki wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2015/2016 w Łodzi

W Łodzi nie funkcjonuje żaden zespół wychowania przedszkolnego, a punktów przedszkolnych jest tylko 11 i wszystkie są niepubliczne. Nieliczne są także oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, których w mieście działa 25. Zdecydowanie najpopularniejszym rodzajem ośrodka wychowania przedszkolnego są przedszkola – w 209 łódzkich placówkach znajdują się aktualnie 20 842 miejsca, co stanowi 97% wszystkich miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w Łodzi. Wśród 209 przedszkoli proporcje placówek publicznych do niepublicznych utrzymuje się na poziomie 70% do 30% (146 do 63).

Zestawiając liczbę miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w Łodzi z liczbą dzieci uczęszczających do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego okazuje się, że w publicznych placówkach jest o 274 miejsca więcej, niż dzieci, natomiast w placówkach niepublicznych miejsc i dzieci wskazano tyle samo (3 639). Podobnie zresztą, jak liczbę dzieci zapisanych do niepublicznych ośrodków wychowania przedszkolnego w pierwszym naborze w 2016 roku (również 3 639). Natomiast do publicznych placówek zapisano w pierwszym naborze w 2016 roku 2 dzieci więcej niż jest miejsc i 276 dzieci więcej, niż aktualnie uczęszcza do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego.

Plany Miasta Łodzi w zakresie rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego do 2020 roku – jak wspomniano na początku tego podrozdziału – rozpatrywane były w trzech zakresach przestrzennych: na całym obszarze miasta, na obszarze rewitalizacji oraz w promieniu 3 km od granic obszaru rewitalizacji. Deklaracje Urzędu Miasta Łodzi w tym aspekcie są następujące:

- Cały obszar Miasta Łodzi:
 - Planowana jest rozbudowa lub modernizacja budynków placówek celem zwiększenia liczby miejsc w 11 istniejących placówkach o 250 miejsc
 - Liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku: 18 809, czyli wzrośnie o 975 miejsc (obecnie jest 17 834 miejsc)
- Obszar rewitalizacji:
 - Nie są planowane żadne działania na rzecz rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego w tym obszarze.
 - Liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku: wynosi 3 612
- Strefa w promieniu 3 km od granic obszaru rewitalizacji:
 - Planowana jest rozbudowa lub modernizacja budynków placówek celem zwiększenia liczby miejsc w 9 istniejących placówkach o 210 miejsc
 - Liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku: 10 443

Urząd Miasta Łodzi planuje pozyskać dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020, wskazując, iż wsparcie będzie miało na celu rozbudowę i wyposażenie istniejącego ośrodka wychowania przedszkolnego.

Pytanie o szacowaną przez Miasto Łódź liczbę brakujących miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2017/18 – także z uwzględnieniem powyższego podziału terytorialnego, pozostało bez odpowiedzi. Wpisana została jedynie adnotacja: „Przedszkola nie posiadają obwodów, w związku z tym trudno oszacować liczbę brakujących miejsc”.

W zakresie informacji uzupełniających, zgodnie z zapisami w ankiecie:

- Łódź dofinansuje wychowanie przedszkolnego w ośrodkach wychowania przedszkolnego w innych gminach dla 1 315 dzieci (o czym była już mowa w punkcie VIII Informacje uzupełniające), przy czym w kwestionariuszu wyszczególniono, iż 1 297 dzieci uczęszcza do placówek niepublicznych, a 18 – do placówek publicznych;
- W Łodzi nie została ustalona sieć przedszkoli, o której mowa w Artykule 14a Ustawy o systemie oświaty (por. punkt VIII Informacje uzupełniające).

5. Potencjał demograficzny i prognoza demograficzna do 2020 r.

Prognoza demograficzna dla gmin województwa łódzkiego do 2020 r. opracowana została przez Pracownię Naukowo-Edukacyjną „PRIMUS” we wrześniu 2016 r. Punktem wyjścia do przygotowania tego opracowania była Prognoza demograficzna GUS do 2050 w podziale na powiaty i funkcjonalne grupy wieku. Prognozy ludności dla poszczególnych powiatów do 2020 r. zostały rozszacowane na gminy. Prognozy dla gmin sporządzono korzystając z danych statystycznych za lata 2003-2015. Oprócz szeregów danych historycznych, do wykonania prognoz gminnych wykorzystano zatem dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) dotyczące predykcji ludności w powiatach województwa łódzkiego na lata 2014-2050. Dane dla powiatów z lat 2014-2015 z Prognozy demograficznej GUS zostały zaaktualizowane, z uwagi na dostępność rzeczywistych danych dla tych lat.

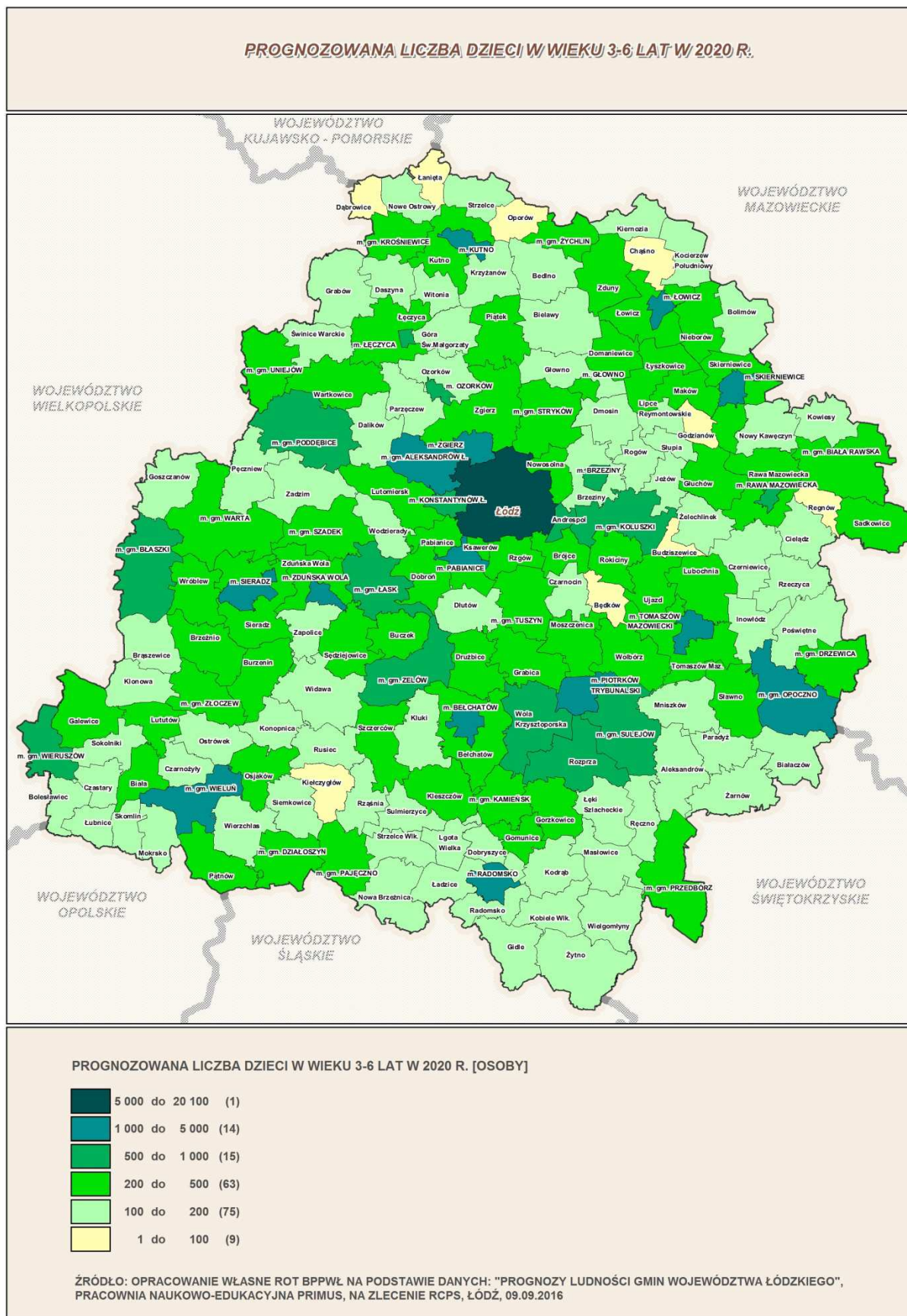
W roku 2015 r. faktyczna i prognozowana przez GUS liczba dzieci w wieku 3-6 lat w województwie łódzkim pokrywały się (99 556). Zgodnie z prognozą w latach 2015 – 2020 liczba dzieci w wieku 3-6 lat spadnie w regionie łódzkim z 99 556 do 84 292, tj. o 12 264 osoby, czyli 15,3%. W tym okresie największy bezwzględny ubytek dzieci w wieku przedszkolnym odnotuje Łódź (4 852), a następnie: Tomaszów Mazowiecki (676), Piotrków Tryb. (611), Skierniewice (467), Pabianice (417) i Zgierz (405). Jedynie w 3 gminach regionu liczba dzieci w wieku 3-6 lat wzrośnie: w gminie Kleszczów (pow. bełchatowski) o 6 dzieci, w gminie Kowiesy (pow. rawski) o 1 oraz w gminie Skierniewice o 21.

Spośród 177 gmin województwa łódzkiego największy względny ubytek dzieci w wieku przedszkolnym odczują gminy: Główno (spadek o 35,5%), Łanięta (o 32,4%) oraz Rzeczyca (o 31%). Spośród gmin miejskich największy ubytek dzieci w wieku 3-6 lat dotknie miasta: Tomaszów Maz. (spadek o 26,4%), Główno (22,6%), Skierniewice (20,9%), Piotrków Tryb. (19,7%) oraz Łódź (19,5%). Wśród miast najmniejszy spadek liczby dzieci do 2020 r. będzie miał miejsce w: Rawie Mazowieckiej (o 2,8%), Łęczycy (o 4,8%) oraz Łowiczu (o 5,5%). W gminie Skierniewice liczba dzieci w wieku 3-6 lat wzrośnie o 6,4%, w gminie Kleszczów o 1,7%, a w gminie Kowiesy o 0,4%.

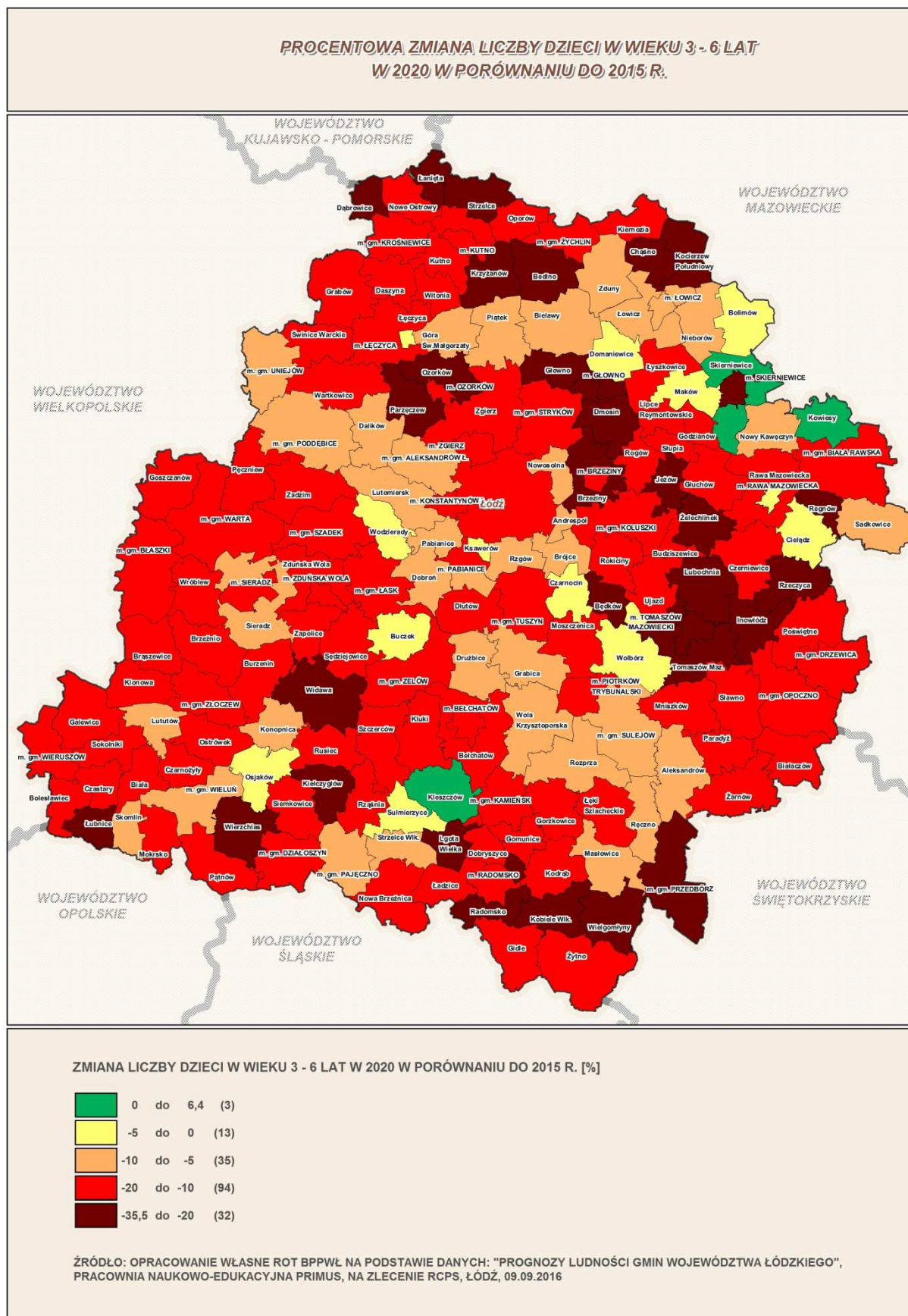
Prognozowane do 2020r. zmiany liczby dzieci w wieku 3 - 6 lat będą tak mało znaczące, że nie będą rzutowały na potrzebę zwiększania liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego ze względu na uwarunkowania demograficzne.

Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że dane rzeczywiste dotyczące liczby dzieci w wieku poniżej 3. roku życia z lat 2014 – 2015 różniły się od tych zakładanych w Prognozie demograficznej. Rzeczywisty spadek liczby dzieci w wieku poniżej 3 lat był w województwie łódzkim w tym okresie niższy, aniżeli to zakładano w Prognozie demograficznej. W Prognozie demograficznej GUS zakładano, że liczba dzieci w wieku poniżej 3 lat zamieszkujących region łódzki wyniesie w 2015r. 64 716, a faktycznie wyniosła 66 505. Biorąc powyższe pod uwagę oraz fakt, że w 2016r. w Polsce odnotowano wzrost liczby urodzin, m.in. dzięki Programowi Rodzina 500 plus, można przypuszczać, że po 2020r. faktyczna liczba dzieci w wieku przedszkolnym może być większa niż zakładana w Prognozie demograficznej.

Mapa 18 Prognozowana liczba dzieci w wieku 3-6 lat w 2020 r.

Mapa 19 Procentowa zmiana liczby dzieci w wieku 3-6 lat w 2020 r. w porównaniu do 2015 r.

6. Wnioski i rekomendacje

1. Edukacja przedszkolna jest ważnym czynnikiem rozwoju, który przygotowuje dzieci do podjęcia nauki szkolnej, pomaga przeciwdziałać powstawaniu i skutkom nierówności społecznych, a także sprzyja zwiększeniu aktywności zawodowej kobiet. Pomimo odnotowanego w ostatnich latach znaczącego postępu w edukacji przedszkolnej konieczne jest podejmowanie dalszych działań mających na celu zwiększanie dostępności do przedszkoli, zwłaszcza dla dzieci na terenach wiejskich i do objęcia edukacją przedszkolną jak największej liczby dzieci w wieku 3-5 lat.
2. Sytuacja w obszarze wychowania przedszkolnego zmieniła się zasadniczo w związku z nowelizacją Ustawy o systemie oświaty, która cofnęła sześciolatków ze szkół podstawowych do placówek wychowania przedszkolnego, w związku z czym placówki te powinny zapewnić obecnie miejsca nie trzem, ale czterem rocznikom przedszkolaków. W roku szkolnym 2015/2016 w ośrodkach wychowania przedszkolnego w województwie przebywało jedynie 22,9% wszystkich sześciolatków, a w roku szkolnym 2016/2017 aż 78,6% spośród 25 749 wszystkich dzieci w wieku 6 lat. Zmniejszenie dostępności do przedszkoli młodszych dzieci przyczyniło się do spadku upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci w wieku 3-5 lat z 84,7% w roku szkolnym 2015/2016 do 79,1% w roku szkolnym 2016/2017. Według stanu na 30.09.2016 r. na 71 718 dzieci w wieku 3-5 lat mieszkających w województwie, do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 56 703 dzieci, co oznacza, że 15 015 dzieci w tym przedziale wiekowym nie było objętych wychowaniem przedszkolnym.
3. Wśród ośrodków wychowania przedszkolnego zdecydowanie przeważały ośrodki publiczne, w których w roku szkolnym 2016/2017 przebywało aż 84% dzieci korzystających z oferty ośrodków wychowania przedszkolnego, pozostałe 16% korzystało z placówek niepublicznych. Największy udział w tej grupie (72,1%) miały dzieci w wieku 3-5 lat, sześciolatki stanowiły 25,8% a dzieci poniżej 3. roku życia lub powyżej 6. roku życia 2,1% wszystkich dzieci w ośrodkach wychowania przedszkolnego.
4. Jak wskazują wyniki badania ankietowego, aż w 48 gminach wiejskich nie ma żadnego publicznego przedszkola. Potrzeby w zakresie edukacji przedszkolnej są w tych gminach zaspokajane poprzez działalność innych typów placówek wychowania przedszkolnego, przede wszystkim publicznych oddziałów przedszkolnych. Brak publicznych przedszkoli charakteryzuje również obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich. Spośród 26 gmin miejsko-wiejskich aż w 22 odnotowuje się brak publicznych przedszkoli na obszarach wiejskich tych gmin. Przedszkola publiczne występują za to we wszystkich miastach wchodzących w skład gmin miejsko-wiejskich.
5. Mimo znaczącego postępu w dostępności do placówek wychowania przedszkolnego na wsi, istnieją nadal dysproporcje w poziomie upowszechnienia wychowania przedszkolnego między miastami, a obszarami wiejskimi. W roku szkolnym 2016/2017 odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł w miastach 87,92%, a na wsi 65,51%. Należy przy tym podkreślić, że na obszarach wiejskich przeważają oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz punkty przedszkolne, które m.in. ze względu na niższy wymiar godzin, nie realizują tak bogatego programu wychowania i edukacji przedszkolnej, jaki realizują przedszkola, które przeważają w miastach. Na tym tle wyróżniają się gminy wiejskie z powiatów pajęczańskiego i wieluńskiego a szczególnie wieruszowskiego, gdzie przedszkoli jest zdecydowanie więcej niż na innych obszarach wiejskich regionu łódzkiego. Inaczej jest w powiecie opoczyńskim, w którym poza miastami nie ma przedszkoli, a jedynie oddziały przedszkolne i punkty przedszkolne.
6. Analiza dostępności przestrzennej placówek wychowania przedszkolnego wskazuje na wciąż znaczący udział zabudowy pozostającej poza zasięgiem oddziaływania tych placówek tj. poza 3 km buforem od każdej z placówek. Dla zapewnienia lepszej dostępności przestrzennej niezbędne jest rozważenie budowy nowych obiektów lub zapewnienie odpowiedniego transportu w przypadku gdy zabudowa jest znacznie rozproszona i inwestycje w budowę nowych placówek

są nieopłacalne ekonomicznie. Inwestycje w infrastrukturę przedszkolną muszą być rozważane w kontekście dynamicznie zmieniających się uwarunkowań demograficznych. Wyludnianie się miast i silne procesy suburbanizacyjne w Aglomeracji Łódzkiej wymagają pogłębionych analiz w zakresie faktycznego zapotrzebowania rodziców na nowe placówki. W gminach charakteryzujących się słabą dostępnością do placówek wychowania przedszkolnego i dużą depopulacją należy niezwykle rozważnie planować działania infrastrukturalne.

7. Niezadawalający wciąż postęp w poprawie dostępu do ośrodków wychowania przedszkolnego na obszarze wielu gmin wiejskich regionu łódzkiego powinien wpłynąć na korektę kryteriów konkursowych, tak aby jeszcze bardziej premiować te gminy aplikujące w konkursach z RPO WŁ 2014-2020, w których wskaźnik upowszechnienia wychowania przedszkolnego jest znacznie niższy od średniej wojewódzkiej.
8. Jak wynika z ankiet skierowanych do samorządów, liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego przewyższa obecnie liczbę dzieci uczęszczających do tych placówek. W skali całego województwa do publicznych i niepublicznych ośrodków wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2016/2017 uczęszczało łącznie 78 623 przedszkolaków. Porównanie liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli z liczbą miejsc we wszystkich typach placówek wskazuje na niemal 6 tys. nadwyżkę miejsc. Gdyby wszystkie dzieci w wieku 3-6 lat, które mają prawo do korzystania z usług przedszkolnych, uczęszczały do placówek wychowania przedszkolnego, to zabrakłoby dla nich miejsc, gdyż na 1 miejsce średnio w województwie przypada 1,2 dziecka. Należy jednak założyć, że miejsca te zostaną wykorzystane w kolejnym roku szkolnym 2017/2018, kiedy tylko znikomy odsetek sześciolatków może pójść do szkół podstawowych i popyt na miejsca może się jeszcze zwiększyć w porównaniu z rokiem szkolnym 2016/2017.
9. W perspektywie roku 2020 większość gmin regionu łódzkiego (112 ze 177) zadeklarowała chęć rozszerzenia oferty ośrodków wychowania przedszkolnego. Najwięcej zamierzeń inwestycyjnych wiązało się z rozszerzeniem ofert placówek już istniejących poprzez adaptacje pomieszczeń bądź dalszą rozbudowę obiektów. Tylko 21 jednostek samorządu terytorialnego wskazało, że mają w planach wybudowanie 24 nowych obiektów na cele wychowania przedszkolnego. Jest to więcej niż założono w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych RPO WŁ, gdzie w ramach poddziałania VII.4.2 (Infrastruktura przedszkolna) finansowanego z EFRR, planuje się budowę 8 obiektów przedszkolnych.
10. Ze 112 gmin, które zadeklarowały plany rozszerzenie oferty ośrodków wychowania przedszkolnego 84 gminy wskazały na możliwość pozyskania dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. 24 gminy wykluczyły taką możliwość (4 gminy nie odpowiedziały na to pytanie). Plany gmin związane z adaptacją, rozbudową i modernizacją pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego, na co można pozyskać środki z Europejskiego Funduszu Społecznego (poddziałanie XI.1.1 Edukacja przedszkolna) zakładają utworzenie nowych miejsc w liczbie 4 658, czyli więcej, niż to zaprogramowano w SzOOP RPO WŁ, gdzie przewiduje się utworzenie 1 875 miejsc wychowania przedszkolnego.
11. W SzOOP RPO WŁ założono, że ze środków EFS zostanie sfinansowane utworzenie 803 nowych miejsc w obszarze objętym Programem Rewitalizacji Łodzi. Władze samorządowe miasta nie zamierzają jednak na tym obszarze zwiększać liczby miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego. Planują natomiast utworzenie nowych 11 placówek na 250 miejsc w 3-kilometrowym buforze otaczającym ten obszar oraz na obrzeżach Łodzi.
12. Zdecydowana większość samorządów deklaruje, że w roku szkolnym 2017/2018 nie zabraknie na ich terenie miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego. Brak miejsc w następnym roku szkolnym zgłaszają przede wszystkim miasta i gminy położone w łódzkim Obszarze Metropolitalnym (m. Pabianice, m. Zgierz, m. gm. Aleksandrów Łódzki, m. gm. Tuszyń, m. gm. Stryków, gm. Andrespol, gm. Ksawerów). Inne większe miasta regionu (Piotrków Trybunalski, Tomaszów Mazowiecki, Skierniewice, Sieradz, Radomsko, Kutno) szacują, że miejsc w placówkach

im nie zabraknie; wyjątkiem jest miasto Zduńska Wola. Przestrzenny rozkład zwiększonego zapotrzebowania na miejsca w placówkach koncentrujący się wokół Łodzi wskazuje, że popyt na miejsca jest wyższy w tych miastach i gminach, z których szybko można dojechać do pracy w Łodzi, gdzie znajdują się atrakcyjne miejsca pracy dla rodziców dzieci w wieku przedszkolnym.

13. Zgodnie z prognozą demograficzną w latach 2015 – 2020 liczba dzieci w wieku 3-6 lat spadnie w regionie łódzkim z 99 556 do 84 292, tj. o 12 264 osoby, czyli o 15,3%. W tym okresie największy bezwzględny ubytek dzieci w wieku przedszkolnym odnotuje Łódź (4 852). Jedynie w 3 gminach regionu liczba dzieci w wieku 3-6 lat w perspektywie do 2020 r. wzrośnie: w gminie Kleszczów (pow. bełchatowski) o 6 dzieci, w gminie Kowiesy (pow. rawski) o 1 oraz w gminie Skierniewice o 21. Nie należy zatem oczekiwać w najbliższych latach zwiększonego popytu na miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego, tym bardziej, że wprowadzone ostatnio rozwiązania prawne wspierające rodziny (m.in. Program Rodzina 500 plus) mogą sprzyjać dezaktywizacji zawodowej kobiet i skłaniać je do skupienia się na wychowaniu dzieci, zwłaszcza gdy alternatywą jest niskopłatna praca.

7. Aneks

Tabela 37 Placówki wychowania przedszkolnego wg rodzajów w roku szkolnym 2015/2016 na podstawie danych GUS (BDL)

Gmina	przedszkola bez specjalnych				przedszkola specjalne				punkty przedszkolne bez specjalnych				zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych			oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych		dzieci 3-6 lat w OWP ogółem
	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci 3-6 lat	ogółem	dzieci 3-6 lat	dzieci 3-6 lat
Aleksandrów	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	15	15	0	0	0	3	53	68
Aleksandrów łódzki – miasto	5	675	651	642	1	10	2	2	0	0	0	0	0	0	0	2	67	711
Aleksandrów łódzki – obszar wiejski	1	110	83	78	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100	178
Andrespol	6	397	404	388	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	45	433
Bedlno	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	22	22	0	0	0	5	73	95
Bełchatów gm. miejska	13	1915	1688	1624	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	306	1930
Bełchatów gm. wiejska	1	140	133	125	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	114	239
Będków	1	80	79	77	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	77
Biała	3	183	161	158	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	158
Biała Rawska – miasto	1	187	187	184	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	184
Biała Rawska – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	87	87
Białaczów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	123	123
Bielawy	3	115	107	103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	39	142
Błaszki – miasto	1	142	142	141	0	0	0	0	1	25	25	24	0	0	0	0	0	165
Błaszki – obszar wiejski	1	65	69	69	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	132	201
Bolesławiec	4	155	111	110	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	110
Bolimów	3	148	99	95	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	27	122
Brąszewice	1	60	72	72	0	0	0	0	2	36	22	14	0	0	0	4	83	169
Brójce	4	93	114	103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	101	204
Brzeziny gm. miejska	3	380	356	348	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	94	442
Brzeziny gm. wiejska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	93	93
Brzeźno	2	140	150	147	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	47	194
Buczek	1	75	75	73	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	65	138
Budziszewice	1	50	38	37	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	32	69
Burzenin	2	131	127	127	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	127
Chąśno	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	25	25	0	0	0	2	13	38
Cielądz	0	0	0	0	0	0	0	0	3	75	72	69	0	0	0	2	51	120
Czarnocin	1	50	50	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	43	93
Czarnożyły	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	117	117
Czastary	1	125	80	76	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	24	100
Czerniewice	1	50	50	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	81	130
Dalików	1	40	22	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	72	93
Daszyna	0	0	0	0	0	0	0	0	2	32	20	20	0	0	0	2	38	58
Dąbrowice	1	50	42	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42
Dłutów	1	29	89	88	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	88
Dmosin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	78	78
Dobroń	1	95	95	95	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	60	155
Dobryszyce	1	75	75	74	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	29	103
Domaniewice	1	66	24	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	97	120
Drużbice	1	25	27	27	0	0	0	0	1	20	20	18	0	0	0	2	69	114
Drzewica – miasto	1	210	173	166	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	166
Drzewica – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10	9	8	0	0	0	6	92	100

Gmina	przedszkola bez specjalnych				przedszkola specjalne				punkty przedszkolne bez specjalnych				zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych			oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych		dzieci 3-6 lat w OWP ogółem
	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci 3-6 lat	ogółem	dzieci 3-6 lat	dzieci 3-6 lat
Działoszyn – miasto	3	240	233	223	1	15	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	224
Działoszyn – obszar wiejski	3	175	166	156	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	156
Galewice	1	55	67	67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	121	188
Gidle	2	132	99	99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	16	115
Główno gm. miejska	6	495	409	388	1	12	12	9	1	25	18	16	0	0	0	1	23	436
Główno gm. wiejska	3	100	82	81	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	81
Głuchów	1	50	40	40	0	0	0	0	5	84	70	65	0	0	0	6	82	187
Godzianów	1	100	79	74	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	15	89
Gomunice	1	115	114	113	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	32	145
Gorzkowice	1	100	169	165	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	21	186
Goszczanów	1	70	70	70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	63	133
Góra Świętej Małgorzaty	1	100	90	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	13	103
Grabica	0	0	0	0	0	0	0	0	1	18	25	25	0	0	0	4	104	129
Grabów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	133	133
Inowłódz	1	25	15	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	52	65
Jeżów	1	61	61	61	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	19	80
Kamieńsk – miasto	1	160	149	149	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	149
Kamieńsk – obszar wiejski	1	18	19	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19
Kielczygłów	1	125	88	87	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	87
Kiernoza	1	75	70	70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70
Kleszczów	3	247	278	278	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	278
Klonowa	1	93	93	86	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	86
Kluki	1	60	52	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	36	87
Kobiele Wielkie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	42	42	2	64	106
Kocierzew Południowy	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100	65	65	0	0	0	3	52	117
Kodrąb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	104	104
Koluszki – miasto	3	487	495	493	0	0	0	0	1	31	15	15	0	0	0	0	0	508
Koluszki – obszar wiejski	2	175	213	210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	27	237
Konopnica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	102	102
Konstantynów Łódzki	7	497	423	405	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	127	532
Kowiesy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	50	34	1	50	84
Krośniewice – miasto	1	150	147	144	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	144
Krośniewice – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	72	72
Krzyżanów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	36	30	3	29	59
Ksawerów	2	125	123	123	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	83	206
Kutno gm. miejska	8	1070	1023	995	0	0	0	0	4	140	126	125	0	0	0	0	0	1120
Kutno gm. wiejska	1	30	12	10	0	0	0	0	1	25	17	16	0	0	0	5	139	165
Lgota Wielka	1	50	42	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	45	87
Lipce Reymontowskie	1	75	72	68	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	48	116
Lubochnia	2	262	257	253	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10	263
Lutomiersk	1	70	70	64	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	153	217
Lututów	2	140	104	99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	49	148
Ładzice	1	90	82	82	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	49	131
Łanięta	1	40	40	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40
Łask – miasto	5	600	597	589	1	8	7	7	1	25	5	5	0	0	0	3	72	673
Łask – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	3	75	43	40	0	0	0	6	87	127

Gmina	przedszkola bez specjalnych				przedszkola specjalne				punkty przedszkolne bez specjalnych				zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych			oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych		dzieci 3-6 lat w OWP ogółem
	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci 3-6 lat	ogółem	dzieci 3-6 lat	dzieci 3-6 lat
Łęczycza gm. miejska	4	507	475	457	1	18	13	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	466
Łęczycza gm. wiejska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	172	172
Łęki Szlacheckie	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	25	24	0	0	0	2	42	66
Łowicz gm. miejska	10	1060	1025	966	1	8	9	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	973
Łowicz gm. wiejska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	167	167
Łódź	208	20102	18535	17944	4	220	150	116	11	263	149	142	0	0	0	27	425	18627
Łubnice	3	165	91	91	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	91
Łyszkowice	1	125	119	117	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	63	180
Maków	1	125	124	117	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	74	191
Masłowie	1	72	71	71	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	33	104
Mniszków	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	25	25	0	0	0	3	77	102
Mokrsko	4	153	142	134	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	11	145
Moszczenica	4	278	200	183	0	0	0	0	1	50	40	39	0	0	0	5	170	392
Nieborów	2	175	148	145	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	97	242
Nowa Brzeźnica	1	77	51	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	53	103
Nowe Ostrowy	1	25	22	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	48	70
Nowosolna	2	65	52	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	106	156
Nowy Kawęczyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	81	81
Opoczno – miasto	10	805	699	657	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	127	784
Opoczno – obszar wiejski	1	25	26	25	0	0	0	0	1	25	26	24	0	0	0	12	216	265
Oporów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	53	53
Osjaków	1	108	110	105	0	0	0	0	1	25	14	14	0	0	0	2	30	149
Ostrówek	1	75	61	58	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	55	113
Ozorków gm. miejska	6	695	704	698	0	0	0	0	1	18	18	14	0	0	0	0	0	712
Ozorków gm. wiejska	1	75	63	58	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	52	110
Pabianice gm. miejska	16	2110	1972	1902	0	0	0	0	2	50	28	12	0	0	0	0	0	1914
Pabianice gm. wiejska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	198	198
Pajęczno – miasto	2	260	247	239	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	32	271
Pajęczno – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	42	42
Paradyż	0	0	0	0	0	0	0	0	2	62	55	48	0	0	0	4	101	149
Parzęczew	1	75	32	30	0	0	0	0	2	87	87	84	0	0	0	2	48	162
Pątnów	4	172	136	131	0	0	0	0	4	57	34	32	0	0	0	1	16	179
Pęczniew	1	50	49	49	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	20	69
Piątek	1	120	106	105	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	18	123
Piotrków Trybunalski	27	2894	2425	2284	2	45	34	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2313
Poddębice – miasto	3	410	358	352	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	352
Poddębice – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	57	57
Poświętne	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	25	25	0	0	0	1	41	66
Przedbórz – miasto	2	156	152	152	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	152
Przedbórz – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	13	13
Radomsko gm. miejska	10	1216	1064	1034	1	40	25	13	0	0	0	0	0	0	0	9	165	1212
Radomsko gm. wiejska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	104	104
Rawa Mazowiecka gm. miejska	8	690	647	633	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	88	721
Rawa Mazowiecka gm. wiejska	0	0	0	0	0	0	0	0	3	58	54	51	1	20	15	5	127	193
Regnów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	55	55
Ręczno	0	0	0	0	0	0	0	0	1	50	30	30	0	0	0	2	42	72

Gmina	przedszkola bez specjalnych				przedszkola specjalne				punkty przedszkolne bez specjalnych				zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych			oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych		dzieci 3-6 lat w OWP ogółem
	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci 3-6 lat	ogółem	dzieci 3-6 lat	dzieci 3-6 lat
Rogów	1	110	100	97	0	0	0	0	1	21	21	20	0	0	0	2	29	146
Rokiciny	1	200	186	186	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	186
Rozprza	3	295	252	244	0	0	0	0	1	25	16	16	0	0	0	5	113	373
Rusiec	2	155	151	144	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	144
Rząśnia	1	100	95	95	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	32	127
Rzeczycza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	127	127
Rzgów – miasto	1	200	193	190	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	190
Rzgów – obszar wiejski	2	105	73	69	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	31	100
Sadkowice	2	150	113	110	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	63	173
Sędziejowice	2	98	107	103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	38	141
Siemkowice	1	50	51	48	0	0	0	0	1	22	22	22	0	0	0	3	36	106
Sieradz gm. miejska	10	1139	1207	1167	1	35	23	11	1	25	5	2	0	0	0	2	60	1240
Sieradz gm. wiejska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	239	239
Skierniewice gm. miejska	16	2028	1758	1676	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	141	1817
Skierniewice gm. wiejska	0	0	0	0	0	0	0	0	5	113	92	85	0	0	0	5	83	168
Skomlin	1	120	99	97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	97
Ślawno	0	0	0	0	0	0	0	0	4	97	91	87	0	0	0	6	149	236
Ślupia	1	25	7	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	68	74
Sokolniki	4	165	130	125	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	125
Stryków – miasto	2	175	175	172	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	39	211
Stryków – obszar wiejski	2	78	73	63	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	109	172
Strzelce	1	42	35	35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	23	58
Strzelce Wielkie	2	112	85	84	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	19	103
Sulejów – miasto	2	175	129	117	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	66	183
Sulejów – obszar wiejski	4	305	231	206	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	76	282
Sulmierzyce	2	125	103	100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	11	111
Szadek – miasto	1	100	98	95	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	44	139
Szadek – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	59	59
Szczerców	1	100	100	100	0	0	0	0	2	45	26	25	0	0	0	4	142	267
Świnice Warckie	1	25	25	25	1	10	10	7	0	0	0	0	0	0	0	2	54	86
Tomaszów Mazowiecki gm. miejska	22	2072	1859	1804	0	0	0	0	1	16	10	10	0	0	0	0	0	1814
Tomaszów Mazowiecki gm. wiejska	2	185	166	163	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	161	324
Tuszyn – miasto	3	346	322	308	0	0	0	0	1	25	21	21	0	0	0	0	0	329
Tuszyn – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	66	66
Ujazd	2	250	251	249	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	249
Uniejów – miasto	1	150	161	157	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	157
Uniejów – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	42	42
Warta – miasto	1	150	146	145	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	145
Warta – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	139	139
Wartkowice	1	46	47	47	0	0	0	0	4	100	46	46	0	0	0	2	40	133
Widawa	1	100	90	88	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	59	147
Wielgomłyn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	70	70
Wieluń – miasto	5	833	727	710	0	0	0	0	1	25	7	7	0	0	0	0	0	717

Gmina	przedszkola bez specjalnych				przedszkola specjalne				punkty przedszkolne bez specjalnych				zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych			oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych		dzieci 3-6 lat w OWP ogółem
	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci	dzieci 3-6 lat	ogółem	miejsca	dzieci 3-6 lat	ogółem	dzieci 3-6 lat	dzieci 3-6 lat
Wieluń – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	1	25	17	15	0	0	0	7	209	224
Wieruszów – miasto	4	336	279	249	0	0	0	0	2	36	31	27	0	0	0	2	82	358
Wieruszów – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	72	72
Wierzchnas	3	183	151	135	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	38	173
Witonia	1	25	20	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	59	73
Wodzierady	2	43	39	37	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	31	68
Wola Krzysztoporska	5	278	202	193	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	174	367
Wolbórz – miasto	3	195	156	151	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	151
Wolbórz – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	76	76
Wróblew	1	85	85	83	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	68	151
Zadzim	1	50	50	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	39	89
Zapolice	1	35	35	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	57	91
Zduny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	149	149
Zduńska Wola gm. miejska	10	1194	1137	1110	1	25	19	12	4	95	62	57	0	0	0	4	98	1277
Zduńska Wola gm. wiejska	3	196	187	180	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	120	300
Zelów – miasto	3	272	267	257	0	0	0	0	1	10	5	5	0	0	0	2	62	324
Zelów – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	3	55	47	47	0	0	0	3	55	102
Zgierz gm. miejska	13	1445	1428	1414	1	7	4	2	3	65	22	19	0	0	0	5	124	1559
Zgierz gm. wiejska	1	75	58	58	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	215	273
Złoczew – miasto	1	120	118	118	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	118
Złoczew – obszar wiejski	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	47	47
Żarnów	0	0	0	0	0	0	0	0	1	40	32	29	0	0	0	2	86	115
Żelechlinek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	59	59
Żychlin – miasto	2	225	205	197	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	197
Żychlin – obszar wiejski	1	25	10	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	29	39
Żytno	1	100	77	70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	29	99
Województwo	633	60569		53653	17	453		225	100	2456		1691	7	148	121	495	12362	68052

Tabela 38 Liczba dzieci na 1 miejsce w ośrodkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2015/2016

gmina	liczba	gmina	liczba	gmina	liczba
Drzewica - obszar wiejski	20,9	Łyszkowice	1,8	Pabianice gm. miejska	0,9
Grabica	12,1	Ostrówek	1,8	Zelów - miasto	0,9
Wieluń - obszar wiejski	11,5	Budziszewice	1,7	Łęczycza gm. miejska	0,8
Opoczno - obszar wiejski	10,1	Brąszewice	1,6	Ozorków gm. miejska	0,8
Mniszków	6,8	Ładzice	1,6	Godzianów	0,8
Błaszki - obszar wiejski	6,2	Jeżów	1,6	Bolesławiec	0,8
Kamieńsk - obszar wiejski	6,2	Nieborów	1,6	Skierniewice gm. miejska	0,8
Zgierz gm. wiejska	5,7	Gomunice	1,6	Dąbrowice	0,8
Bedlno	5,4	Nowa Brzeźnica	1,6	Opoczno - miasto	0,8
Aleksandrów	5,2	Żytno	1,6	Złoczew - miasto	0,8
Łęki Szlacheckie	5,0	Maków	1,6	Wieluń - miasto	0,8
Zelów - obszar wiejski	4,9	Wola Krzysztoporska	1,5	Piotrków Trybunalski	0,8
Dłutów	4,8	Łaniewa	1,5	Głowno gm. miejska	0,8
Łask - obszar wiejski	4,5	Rząśnia	1,5	Łask - miasto	0,8
Nowe Ostrowy	4,2	Piątek	1,5	Koluszki - miasto	0,7
Zapole	4,1	Brzeźno	1,5	Stryków - miasto	0,7
Żarnów	4,0	Głuchów	1,4	Działoszyń - miasto	0,7
Kutno gm. wiejska	3,9	Lipce Reymontowskie	1,4	Warta - miasto	0,7
Drużbice	3,9	Kocierzew Południowy	1,4	Łubnice	0,7
Słupia	3,9	Góra Świętej Małgorzaty	1,4	Wieruszów - miasto	0,7
Inowódz	3,8	Rozprza	1,3	Biała Rawska - miasto	0,6
Poświętne	3,8	Burzenin	1,3	Kamieńsk - miasto	0,6
Żychlin - obszar wiejski	3,8	Osajków	1,3	Drzewica - miasto	0,6
Galewice	3,7	Strzelce Wielkie	1,3	Kielczygłów	0,6
Lutomiersk	3,7	Głowno gm. wiejska	1,2	Uniejów - miasto	0,6
Witonia	3,6	Sadkowice	1,2	Poddębice - miasto	0,6
Czerniewice	3,5	Wartkowice	1,2	Przedbórz - miasto	0,6
Rawa Mazowiecka gm. wiejska	3,5	Moszczenica	1,2	Tuszyn - miasto	0,5
Stryków - obszar wiejski	3,5	Będków	1,2	Szadek - miasto	0,5
Dalików	3,5	Bielawy	1,2	Błaszki - miasto	0,5
Aleksandrów Łódzki - obszar wiejski	3,1	Lututów	1,2	Rzgów - miasto	0,4
Kobiele Wielkie	3,0	Brzeziny gm. miejska	1,2	Wolbórz - miasto	0,4
Sławno	3,0	Parzęczew	1,2	Biała Rawska - obszar wiejski	0,0
Daszyna	3,0	Kiernoza	1,2	Białaczów	0,0
Chąsno	3,0	Działoszyń - obszar wiejski	1,1	Brzeziny gm. wiejska	0,0
Świnice Warckie	2,9	Gidle	1,1	Czarnożyły	0,0
Krzyżanów	2,8	Andrespol	1,1	Dmosin	0,0
Zadżim	2,8	Rogów	1,1	Grabów	0,0
Paradyż	2,7	Kleszczów	1,1	Kodrąb	0,0
Gorzkowice	2,6	Sulmierzyce	1,1	Konopnica	0,0
Czarnocin	2,6	Rokiciny	1,1	Krośniewice - obszar wiejski	0,0
Nowosolna	2,5	Zgierz gm. miejska	1,1	Łęczycza gm. wiejska	0,0
Kluki	2,5	Lubochnia	1,1	Łowicz gm. wiejska	0,0
Ozorków gm. wiejska	2,5	Ujazd	1,1	Nowy Kawęczyn	0,0
Goszczanów	2,5	Sulejów - obszar wiejski	1,0	Oporów	0,0
Domaniewice	2,5	Mokrsko	1,0	Pabianice gm. wiejska	0,0
Lgota Wielka	2,4	Bełchatów gm. miejska	1,0	Pajęczno - obszar wiejski	0,0
Brójce	2,4	Sulejów - miasto	1,0	Poddębice - obszar wiejski	0,0
Dobroń	2,3	Zduńska Wola gm. miejska	1,0	Przedbórz - obszar wiejski	0,0
Wodzierady	2,3	Żychlin - miasto	1,0	Radomsko gm. wiejska	0,0
Rzgów - obszar wiejski	2,3	Konstantynów Łódzki	1,0	Regnów	0,0
Strzelce	2,3	Radomsko gm. miejska	1,0	Rzeczycza	0,0
Buczek	2,3	Sieradz gm. miejska	1,0	Sieradz gm. wiejska	0,0
Bełchatów gm. wiejska	2,3	Wierzchna	1,0	Szadek - obszar wiejski	0,0
Wróblew	2,1	Kutno gm. miejska	1,0	Tuszyn - obszar wiejski	0,0
Kowiesy	2,1	Aleksandrów Łódzki - miasto	1,0	Uniejów - obszar wiejski	0,0
Skierniewice gm. wiejska	2,1	Klonowa	1,0	Warta - obszar wiejski	0,0
Ręczno	2,0	Rusiec	1,0	Wielgomłyn	0,0
Zduńska Wola gm. wiejska	2,0	Krośniewice - miasto	1,0	Wieruszów - obszar wiejski	0,0
Ksawerów	2,0	Bolimów	1,0	Wolbórz - obszar wiejski	0,0
Widawa	2,0	Czastary	1,0	Zduny	0,0
Pęczniew	2,0	Biała	0,9	Złoczew - obszar wiejski	0,0
Siemkowice	2,0	Pątnów	0,9	Zelechlinek	0,0
Szczerców	1,9	Skomlin	0,9		
Tomaszów Mazowiecki gm. wiejska	1,9	Łódź	0,9		
Cielądz	1,9	Tomaszów Mazowiecki gm. miejska	0,9		
Sędziejowice	1,9	Sokolniki	0,9		
Masłowice	1,9	Rawa Mazowiecka gm. miejska	0,9		
Koluszki - obszar wiejski	1,8	Łowicz gm. miejska	0,9		
Dobryzycze	1,8	Pajęczno - miasto	0,9		

Tabela 39 Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego dzieci w wieku, 3-5, 3-6 lat w roku szkolnym 2015/2016 na podstawie danych GUS (BDL)

Gmina	dzieci ogółem	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)	dzieci ogółem	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)
	dzieci w wieku 3-5 lat			dzieci w wieku 3-6 lat	dzieci w wieku 3-6 lat ³⁰	
Aleksandrów	131	63	48,1	175	68	38,9
Aleksandrów Łódzki – miasto	681	667	97,9	926	711	76,8
Aleksandrów Łódzki – obszar wiejski	341	151	44,3	486	178	36,6
Andrespol	450	368	81,8	620	433	69,8
Bedlno	135	80	59,3	194	95	49,0
Bełchatów gm. miejska	1973	1787	90,6	2638	1930	73,2
Bełchatów gm. wiejska	316	216	68,4	436	239	54,8
Będków	97	77	79,4	134	77	57,5
Biała	172	145	84,3	252	158	62,7
Biała Rawska – miasto	121	183	151,2	158	184	116,5
Biała Rawska – obszar wiejski	236	65	27,5	320	87	27,2
Białaczów	163	97	59,5	239	123	51,5
Bielawy	139	135	97,1	205	142	69,3
Błaszki – miasto	83	152	183,1	113	165	146,0
Błaszki – obszar wiejski	402	191	47,5	529	201	38,0
Bolesławiec	128	107	83,6	163	110	67,5
Bolimów	142	115	81,0	193	122	63,2
Brąszewice	158	161	101,9	199	169	84,9
Brójce	220	191	86,8	312	204	65,4
Brzeziny gm. miejska	444	395	89,0	590	442	74,9
Brzeziny gm. wiejska	172	82	47,7	229	93	40,6
Brzeźno	206	148	71,8	288	194	67,4
Buczek	170	128	75,3	231	138	59,7
Budziszewice	83	63	75,9	108	69	63,9
Burzenin	167	118	70,7	230	127	55,2
Chąśno	74	34	45,9	104	38	36,5
Cielądz	143	113	79,0	192	120	62,5
Czarnocin	129	86	66,7	178	93	52,2
Czarnożyły	141	112	79,4	200	117	58,5
Czastary	119	97	81,5	167	100	59,9
Czerniewice	177	115	65,0	238	130	54,6
Dalików	138	91	65,9	169	93	55,0
Daszyna	97	42	43,3	138	58	42,0
Dąbrowice	41	41	100,0	65	42	64,6
Dłutów	138	75	54,3	179	88	49,2
Dmosin	141	63	44,7	181	78	43,1
Dobroń	223	139	62,3	306	155	50,7
Dobryszyc	133	84	63,2	192	103	53,6
Domaniewice	162	119	73,5	215	120	55,8
Drużbice	175	96	54,9	233	114	48,9
Drzewica – miasto	129	145	112,4	174	166	95,4
Drzewica – obszar wiejski	209	90	43,1	296	100	33,8
Działoszyń – miasto	179	211	117,9	223	224	100,4

³⁰ obliczenia własne (brak danych za 2015 r.)

Gmina	dzieci ogółem	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)	dzieci ogółem	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)
	dzieci w wieku 3-5 lat			dzieci w wieku 3-6 lat	dzieci w wieku 3-6 lat ³⁰	
Działoszyn – obszar wiejski	201	143	71,1	277	156	56,3
Galewice	204	175	85,8	273	188	68,9
Gidle	151	102	67,5	219	115	52,5
Głowno	404	406	100,5	584	436	74,7
Głowno	124	70	56,5	165	81	49,1
Głuchów	193	171	88,6	263	187	71,1
Godzianów	84	86	102,4	111	89	80,2
Gomunice	181	130	71,8	245	145	59,2
Gorzkowice	264	177	67,0	367	186	50,7
Goszczanów	174	124	71,3	238	133	55,9
Góra Świętej Małgorzaty	137	91	66,4	189	103	54,5
Grabica	218	103	47,2	290	129	44,5
Grabów	169	118	69,8	224	133	59,4
Inowłódz	96	56	58,3	138	65	47,1
Jeżów	98	76	77,6	146	80	54,8
Kamieńsk – miasto	99	128	129,3	134	149	111,2
Kamieńsk – obszar wiejski	111	13	11,7	147	19	12,9
Kiełczygłów	76	81	106,6	109	87	79,8
Kiernozia	87	66	75,9	123	70	56,9
Kleszczów	273	251	91,9	352	278	79,0
Klonowa	92	75	81,5	126	86	68,3
Kluki	150	76	50,7	206	87	42,2
Kobiele Wielkie	128	89	69,5	177	106	59,9
Kocierzew Południowy	138	112	81,2	188	117	62,2
Kodrąb	133	95	71,4	182	104	57,1
Koluszki – miasto	386	370	95,9	532	508	95,5
Koluszki – obszar wiejski	323	187	57,9	439	237	54,0
Konopnica	114	84	73,7	165	102	61,8
Konstantynów Łódzki	503	445	88,5	707	532	75,2
Kowiesy	105	80	76,2	142	84	59,2
Krośniewice – miasto	144	130	90,3	187	144	77,0
Krośniewice – obszar wiejski	130	69	53,1	171	72	42,1
Krzyżanów	102	54	52,9	136	59	43,4
Ksawerów	251	183	72,9	350	206	58,9
Kutno	1209	1040	86,0	1635	1120	68,5
Kutno	215	152	70,7	292	165	56,5
Lgota Wielka	122	81	66,4	167	87	52,1
Lipce Reymontowskie	106	106	100,0	141	116	82,3
Lubochnia	282	227	80,5	383	263	68,7
Lutomiersk	258	188	72,9	347	217	62,5
Lututów	167	140	83,8	239	148	61,9
Ładzice	145	123	84,8	203	131	64,5
Łanięta	61	37	60,7	89	40	44,9
Łask – miasto	479	649	135,5	618	673	108,9
Łask – obszar wiejski	336	117	34,8	448	127	28,3
Łęczycza gm. miejska	445	447	100,4	600	466	77,7
Łęczycza gm. wiejska	231	152	65,8	309	172	55,7

Gmina	dzieci ogółem	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)	dzieci ogółem	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)
	dzieci w wieku 3-5 lat			dzieci w wieku 3-6 lat	dzieci w wieku 3-6 lat ³⁰	
Łęki Szlacheckie	124	60	48,4	163	66	40,5
Łowicz gm. miejska	925	902	97,5	1218	973	79,9
Łowicz gm. wiejska	242	159	65,7	334	167	50,0
Łódź	18386	17400	94,6	24940	18627	74,7
Łubnice	108	88	81,5	152	91	59,9
Łyszkowice	221	175	79,2	293	180	61,4
Maków	195	157	80,5	266	191	71,8
Masłowice	134	95	70,9	188	104	55,3
Mniszków	170	102	60,0	216	102	47,2
Mokrsko	160	140	87,5	229	145	63,3
Moszczenica	399	326	81,7	530	392	74,0
Nieborów	277	237	85,6	379	242	63,9
Nowa Brzeźnica	121	98	81,0	162	103	63,6
Nowe Ostrowy	105	68	64,8	146	70	47,9
Nowosolna	164	144	87,8	231	156	67,5
Nowy Kawęczyn	97	76	78,4	131	81	61,8
Opoczno – miasto	657	708	107,8	886	784	88,5
Opoczno – obszar wiejski	504	232	46,0	685	265	38,7
Oporów	80	49	61,3	105	53	50,5
Osjaków	168	144	85,7	232	149	64,2
Ostrówek	132	110	83,3	188	113	60,1
Ozorków gm. miejska	599	618	103,2	823	712	86,5
Ozorków gm. wiejska	187	100	53,5	266	110	41,4
Pabianice gm. miejska	1840	1744	94,8	2443	1914	78,3
Pabianice gm. wiejska	230	176	76,5	322	198	61,5
Pajęczno – miasto	223	269	120,6	277	271	97,8
Pajęczno – obszar wiejski	140	40	28,6	185	42	22,7
Paradyż	168	115	68,5	228	149	65,4
Parzęczew	188	149	79,3	250	162	64,8
Pątnów	209	163	78,0	279	179	64,2
Pęczniew	99	65	65,7	137	69	50,4
Piątek	177	112	63,3	241	123	51,0
Piotrków Trybunalski	2233	1964	88,0	3100	2313	74,6
Poddębice – miasto	241	340	141,1	328	352	107,3
Poddębice – obszar wiejski	297	50	16,8	379	57	15,0
Poświętne	96	59	61,5	132	66	50,0
Przedbórz – miasto	87	139	159,8	127	152	119,7
Przedbórz – obszar wiejski	114	13	11,4	150	13	8,7
Radomsko gm. miejska	1268	1089	85,9	1760	1212	68,9
Radomsko gm. wiejska	131	91	69,5	182	104	57,1
Rawa Mazowiecka gm. miejska	599	625	104,3	799	721	90,2
Rawa Mazowiecka gm. wiejska	274	141	51,5	377	193	51,2
Regnów	52	45	86,5	69	55	79,7
Ręczno	101	69	68,3	134	72	53,7
Rogów	148	125	84,5	202	146	72,3
Rokiciny	220	158	71,8	300	186	62,0
Rozprza	427	332	77,8	560	373	66,6

Gmina	dzieci ogółem	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)	dzieci ogółem	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)
	dzieci w wieku 3-5 lat			dzieci w wieku 3-6 lat	dzieci w wieku 3-6 lat ³⁰	
Rusiec	152	112	73,7	208	144	69,2
Rząśnia	148	117	79,1	189	127	67,2
Rzeczyca	141	98	69,5	200	127	63,5
Rzgów – miasto	87	173	198,9	128	190	148,4
Rzgów – obszar wiejski	244	90	36,9	342	100	29,2
Sadkowie	185	153	82,7	252	173	68,7
Sędziejowice	186	137	73,7	250	141	56,4
Siemkowice	142	102	71,8	192	106	55,2
Sieradz gm. miejska	1202	1126	93,7	1652	1240	75,1
Sieradz gm. wiejska	342	219	64,0	470	239	50,9
Skierniewice gm. miejska	1667	1607	96,4	2233	1817	81,4
Skierniewice gm. wiejska	237	151	63,7	332	168	50,6
Skomlin	109	96	88,1	160	97	60,6
Sławno	295	183	62,0	387	236	61,0
Słupia	97	70	72,2	123	74	60,2
Sokolniki	144	121	84,0	197	125	63,5
Stryków – miasto	125	196	156,8	170	211	124,1
Stryków – obszar wiejski	271	153	56,5	382	172	45,0
Strzelce	97	56	57,7	146	58	39,7
Strzelce Wielkie	140	98	70,0	186	103	55,4
Sulejów – miasto	180	147	81,7	262	183	69,8
Sulejów – obszar wiejski	319	247	77,4	430	282	65,6
Sulmierzyce	138	109	79,0	190	111	58,4
Szadek – miasto	54	125	231,5	70	139	198,6
Szadek – obszar wiejski	172	57	33,1	234	59	25,2
Szczerców	281	238	84,7	374	267	71,4
Świnice Warckie	100	68	68,0	139	86	61,9
Tomaszów Mazowiecki gm. miejska	1849	1689	91,3	2557	1814	70,9
Tomaszów Mazowiecki gm. wiejska	358	301	84,1	473	324	68,5
Tuszyn – miasto	204	283	138,7	276	329	119,2
Tuszyn – obszar wiejski	185	49	26,5	255	66	25,9
Ujazd	269	226	84,0	356	249	69,9
Uniejów – miasto	89	141	158,4	118	157	133,1
Uniejów – obszar wiejski	100	36	36,0	142	42	29,6
Warta – miasto	100	135	135,0	136	145	106,6
Warta – obszar wiejski	274	131	47,8	385	139	36,1
Wartkowice	180	121	67,2	243	133	54,7
Widawa	199	130	65,3	251	147	58,6
Wielgomłyn	117	68	58,1	162	70	43,2
Wieluń – miasto	658	671	102,0	902	717	79,5
Wieluń – obszar wiejski	288	206	71,5	380	224	58,9
Wieruszów – miasto	243	346	142,4	360	358	99,4
Wieruszów – obszar wiejski	180	71	39,4	262	72	27,5
Wierzchlas	183	168	91,8	239	173	72,4
Witonia	90	56	62,2	124	73	58,9
Wodzierady	100	67	67,0	149	68	45,6
Wola Krzysztoporska	424	310	73,1	570	367	64,4

Gmina	dzieci ogółem	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)	dzieci ogółem	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym (%)
	dzieci w wieku 3-5 lat			dzieci w wieku 3-6 lat	dzieci w wieku 3-6 lat ³⁰	
Wolbórz – miasto	76	147	193,4	99	151	152,5
Wolbórz – obszar wiejski	161	65	40,4	225	76	33,8
Wróblew	180	139	77,2	246	151	61,4
Zadzim	141	86	61,0	178	89	50,0
Zapolice	145	86	59,3	203	91	44,8
Zduny	152	125	82,2	216	149	69,0
Zduńska Wola gm. miejska	1351	1216	90,0	1818	1277	70,2
Zduńska Wola gm. wiejska	394	278	70,6	546	300	54,9
Zelów – miasto	240	280	116,7	346	324	93,6
Zelów – obszar wiejski	270	86	31,9	365	102	27,9
Zgierz gm. miejska	1649	1428	86,6	2263	1559	68,9
Zgierz gm. wiejska	426	247	58,0	584	273	46,7
Złoczew – miasto	96	109	113,5	138	118	85,5
Złoczew – obszar wiejski	115	43	37,4	158	47	29,7
Żarnów	158	87	55,1	225	115	51,1
Żelechlinek	122	54	44,3	165	59	35,8
Żychlin – miasto	229	188	82,1	296	197	66,6
Żychlin – obszar wiejski	94	38	40,4	122	39	32,0
Żytno	157	91	58,0	210	99	47,1
Województwo	73195	62021	84,7	99556	68052	68,4

Tabela 40 Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego dzieci w wieku, 3-5, 6, 3-6 lat w roku szkolnym 2016/2017 na podstawie danych GUS (BDL) i badań własnych

Gmina	Dzieci ogółem			Dzieci w placówkach			Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego (w %)		
	3-5 lat	6 lat	3-6 lat	3-5 lat	6 lat	3-6 lat	3-5 lat	6 lat	3-6 lat
Aleksandrów	127	47	174	46	35	81	36,22	74,47	46,55
Aleksandrów łódzki	1003	397	1400	776	255	1031	77,37	64,23	73,64
Andrespol	446	169	615	371	111	482	83,18	65,68	78,37
Bedlno	132	48	180	112	21	133	84,85	43,75	73,89
Bełchatów gm. miejska	1912	684	2596	1688	204	1892	88,28	29,82	72,88
Bełchatów gm. wiejska	312	123	435	172	84	256	55,13	68,29	58,85
Będków	94	36	130	75	28	103	79,79	77,78	79,23
Biała	173	67	240	132	55	187	76,30	82,09	77,92
Biała Rawska	350	118	468	233	93	326	66,57	78,81	69,66
Białaczów	163	61	224	105	46	151	64,42	75,41	67,41
Bielawy	135	62	197	125	46	171	92,59	74,19	86,80
Błaszki	451	168	619	226	166	392	50,11	98,81	63,33
Bolesławiec	127	41	168	75	65	140	59,06	158,54	83,33
Bolimów	128	51	179	94	41	135	73,44	80,39	75,42
Brąszewice	163	45	208	150	56	206	92,02	124,44	99,04
Brójce	212	86	298	191	66	257	90,09	76,74	86,24
Brzeziny gm. miejska	420	152	572	350	147	497	83,33	96,71	86,89
Brzeziny gm. wiejska	171	58	229	67	29	96	39,18	50,00	41,92
Brzeźno	202	78	280	153	63	216	75,74	80,77	77,14
Buczek	176	60	236	88	37	125	50,00	61,67	52,97
Budziszewice	79	27	106	58	30	88	73,42	111,11	83,02
Burzenin	163	59	222	101	48	149	61,96	81,36	67,12
Chąsno	76	23	99	52	6	58	68,42	26,09	58,59
Cielądz	144	45	189	63	78	141	43,75	173,33	74,60
Czarnocin	127	50	177	81	42	123	63,78	84,00	69,49
Czarnożyły	138	48	186	100	30	130	72,46	62,50	69,89
Czastary	124	44	168	92	39	131	74,19	88,64	77,98
Czerniewice	172	63	235	106	58	164	61,63	92,06	69,79
Dalików	132	42	174	79	49	128	59,85	116,67	73,56
Daszyna	98	34	132	56	11	67	57,14	32,35	50,76
Dąbrowice	41	21	62	31	16	47	75,61	76,19	75,81
Dłutów	133	47	180	66	24	90	49,62	51,06	50,00
Dmosin	132	44	176	55	32	87	41,67	72,73	49,43
Dobroń	221	80	301	95	66	161	42,99	82,50	53,49
Dobryszyc	144	46	190	96	28	124	66,67	60,87	65,26
Domaniewice	163	53	216	113	50	163	69,33	94,34	75,46
Drużbice	174	59	233	81	42	123	46,55	71,19	52,79
Drzewica	322	123	445	200	96	296	62,11	78,05	66,52
Działoszyń	369	128	497	333	139	472	90,24	108,59	94,97
Galewice	193	74	267	125	89	214	64,77	120,27	80,15
Gidle	142	61	203	89	42	131	62,68	68,85	64,53
Głowno gm. miejska	397	160	557	397	116	513	100,00	72,50	92,10
Głowno gm. wiejska	120	42	162	70	12	82	58,33	28,57	50,62
Głuchów	194	67	261	119	74	193	61,34	110,45	73,95
Godzianów	83	28	111	84	29	113	101,20	103,57	101,80
Gomunice	166	74	240	93	73	166	56,02	98,65	69,17
Gorzkowice	262	101	363	187	93	280	71,37	92,08	77,13

Gmina	Dzieci ogółem			Dzieci w placówkach			Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego (w %)		
	3-5 lat	6 lat	3-6 lat	3-5 lat	6 lat	3-6 lat	3-5 lat	6 lat	3-6 lat
Goszczanów	173	57	230	73	67	140	42,20	117,54	60,87
Góra Świętej Małgorzaty	139	47	186	81	40	121	58,27	85,11	65,05
Grabica	220	71	291	109	53	162	49,55	74,65	55,67
Grabów	171	52	223	89	54	143	52,05	103,85	64,13
Inowłódz	93	38	131	45	31	76	48,39	81,58	58,02
Jeżów	98	39	137	80	27	107	81,63	69,23	78,10
Kamieńsk	201	72	273	211	75	286	104,98	104,17	104,76
Kielczygłów	84	20	104	76	32	108	90,48	160,00	103,85
Kiernożia	83	38	121	47	33	80	56,63	86,84	66,12
Kleszczów	274	81	355	222	99	321	81,02	122,22	90,42
Klonowa	94	33	127	68	31	99	72,34	93,94	77,95
Kluki	142	54	196	43	57	100	30,28	105,56	51,02
Kobiele Wielkie	124	47	171	51	37	88	41,13	78,72	51,46
Kocierzew Południowy	135	47	182	100	42	142	74,07	89,36	78,02
Kodrąb	138	40	178	73	47	120	52,90	117,50	67,42
Koluszki	677	251	928	543	210	753	80,21	83,67	81,14
Konopnica	111	44	155	64	28	92	57,66	63,64	59,35
Konstantynów Łódzki	501	190	691	454	140	594	90,62	73,68	85,96
Kowiesy	102	36	138	72	28	100	70,59	77,78	72,46
Krośniewice	254	87	341	158	80	238	62,20	91,95	69,79
Krzyżanów	107	31	138	49	22	71	45,79	70,97	51,45
Ksawerów	252	92	344	180	59	239	71,43	64,13	69,48
Kutno gm. miejska	1188	407	1595	905	341	1246	76,18	83,78	78,12
Kutno gm. wiejska	214	77	291	155	47	202	72,43	61,04	69,42
Lgota Wielka	120	45	165	78	22	100	65,00	48,89	60,61
Lipce Reymontowskie	109	35	144	99	37	136	90,83	105,71	94,44
Lubochnia	268	98	366	132	76	208	49,25	77,55	56,83
Lutomiersk	256	88	344	184	47	231	71,88	53,41	67,15
Lututów	161	67	228	112	85	197	69,57	126,87	86,40
Ładzice	135	57	192	111	42	153	82,22	73,68	79,69
Łanięta	62	28	90	21	19	40	33,87	67,86	44,44
Łask	798	261	1059	623	272	895	78,07	104,21	84,51
Łęczycza gm. miejska	433	157	590	416	147	563	96,07	93,63	95,42
Łęczycza gm. wiejska	234	80	314	117	109	226	50,00	136,25	71,97
Łęki Szlacheckie	118	38	156	45	18	63	38,14	47,37	40,38
Łowicz gm. miejska	910	303	1213	797	298	1095	87,58	98,35	90,27
Łowicz gm. wiejska	237	87	324	204	44	248	86,08	50,57	76,54
Łódź	17973	6418	24391	16342	4408	20750	90,93	68,68	85,07
Łubnice	108	42	150	73	55	128	67,59	130,95	85,33
Łyszkowice	218	75	293	161	67	228	73,85	89,33	77,82
Maków	194	66	260	124	78	202	63,92	118,18	77,69
Masłowice	129	48	177	86	38	124	66,67	79,17	70,06
Mniszków	163	53	216	90	54	144	55,21	101,89	66,67
Mokrsko	169	64	233	121	65	186	71,60	101,56	79,83
Moszczenica	392	129	521	280	104	384	71,43	80,62	73,70
Nieborów	274	102	376	243	74	317	88,69	72,55	84,31
Nowa Brzeźnica	122	38	160	97	35	132	79,51	92,11	82,50
Nowe Ostrowy	101	39	140	47	31	78	46,53	79,49	55,71
Nowosolna	161	61	222	129	30	159	80,12	49,18	71,62

Gmina	Dzieci ogółem			Dzieci w placówkach			Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego (w %)		
	3-5 lat	6 lat	3-6 lat	3-5 lat	6 lat	3-6 lat	3-5 lat	6 lat	3-6 lat
Nowy Kawęczyn	97	38	135	65	22	87	67,01	57,89	64,44
Opoczno	1122	414	1536	838	319	1157	74,69	77,05	75,33
Oporów	82	27	109	50	4	54	60,98	14,81	49,54
Osjaków	162	66	228	124	59	183	76,54	89,39	80,26
Ostrówek	124	53	177	101	42	143	81,45	79,25	80,79
Ozorków gm. miejska	587	215	802	546	215	761	93,02	100,00	94,89
Ozorków gm. wiejska	187	74	261	67	50	117	35,83	67,57	44,83
Pabianice gm. miejska	1830	592	2422	1674	505	2179	91,48	85,30	89,97
Pabianice gm. wiejska	221	89	310	153	67	220	69,23	75,28	70,97
Pajęczno	356	111	467	283	116	399	79,49	104,50	85,44
Paradyż	159	62	221	87	50	137	54,72	80,65	61,99
Parzęczew	179	64	243	125	34	159	69,83	53,13	65,43
Pątnów	202	78	280	154	70	224	76,24	89,74	80,00
Pęczniew	106	35	141	71	25	96	66,98	71,43	68,09
Piątek	183	57	240	117	43	160	63,93	75,44	66,67
Piotrków Trybunalski	2174	820	2994	1849	685	2534	85,05	83,54	84,64
Poddębice	515	171	686	335	146	481	65,05	85,38	70,12
Poświętne	100	32	132	57	16	73	57,00	50,00	55,30
Przedbórz	199	69	268	127	58	185	63,82	84,06	69,03
Radomsko gm. miejska	1260	452	1712	1002	361	1363	79,52	79,87	79,61
Radomsko gm. wiejska	123	52	175	79	32	111	64,23	61,54	63,43
Rawa Mazowiecka gm. miejska	597	201	798	658	212	870	110,22	105,47	109,02
Rawa Mazowiecka gm. wiejska	277	94	371	139	71	210	50,18	75,53	56,60
Regnów	51	18	69	43	21	64	84,31	116,67	92,75
Ręczno	97	36	133	51	32	83	52,58	88,89	62,41
Rogów	141	56	197	115	48	163	81,56	85,71	82,74
Rokiciny	206	76	282	134	65	199	65,05	85,53	70,57
Rozprza	412	144	556	194	198	392	47,09	137,50	70,50
Rusiec	158	53	211	122	46	168	77,22	86,79	79,62
Rząśnia	146	49	195	105	54	159	71,92	110,20	81,54
Rzeczyca	139	51	190	74	43	117	53,24	84,31	61,58
Rzgów	314	130	444	280	91	371	89,17	70,00	83,56
Sadkowice	189	59	248	112	98	210	59,26	166,10	84,68
Sędziejowice	186	69	255	133	50	183	71,51	72,46	71,76
Siemkowice	147	46	193	95	44	139	64,63	95,65	72,02
Sieradz gm. miejska	1177	433	1610	1001	385	1386	85,05	88,91	86,09
Sieradz gm. wiejska	340	122	462	191	113	304	56,18	92,62	65,80
Skierniewice gm. miejska	1619	568	2187	1497	538	2035	92,46	94,72	93,05
Skierniewice gm. wiejska	243	93	336	140	39	179	57,61	41,94	53,27
Skomlin	104	48	152	72	38	110	69,23	79,17	72,37
Sławno	289	96	385	166	90	256	57,44	93,75	66,49
Stupia	99	27	126	45	48	93	45,45	177,78	73,81
Sokolniki	137	53	190	78	69	147	56,93	130,19	77,37
Stryków	401	145	546	341	103	444	85,04	71,03	81,32
Strzelce	98	40	138	52	24	76	53,06	60,00	55,07
Strzelce Wielkie	133	42	175	102	38	140	76,69	90,48	80,00
Sulejów	498	184	682	317	54	371	63,65	29,35	54,40
Sulmierzyce	133	50	183	100	37	137	75,19	74,00	74,86

Gmina	Dzieci ogółem			Dzieci w placówkach			Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego (w %)		
	3-5 lat	6 lat	3-6 lat	3-5 lat	6 lat	3-6 lat	3-5 lat	6 lat	3-6 lat
Szadek	219	74	293	166	59	225	75,80	79,73	76,79
Szczerców	268	98	366	212	77	289	79,10	78,57	78,96
Świnice Warckie	98	33	131	47	17	64	47,96	51,52	48,85
Tomaszów Mazowiecki gm. miejska	1780	681	2461	1608	567	2175	90,34	83,26	88,38
Tomaszów Mazowiecki gm. wiejska	343	123	466	260	94	354	75,80	76,42	75,97
Tuszyn	390	135	525	319	98	417	81,79	72,59	79,43
Ujazd	266	91	357	179	92	271	67,29	101,10	75,91
Uniejów	195	66	261	166	67	233	85,13	101,52	89,27
Warta	381	129	510	214	100	314	56,17	77,52	61,57
Wartkowice	184	56	240	108	36	144	58,70	64,29	60,00
Widawa	189	59	248	101	28	129	53,44	47,46	52,02
Wielgomłyn	121	41	162	66	31	97	54,55	75,61	59,88
Wieluń	928	328	1256	810	287	1097	87,28	87,50	87,34
Wieruszów	409	180	589	389	188	577	95,11	104,44	97,96
Wierzchnas	183	61	244	152	68	220	83,06	111,48	90,16
Witonia	86	32	118	61	19	80	70,93	59,38	67,80
Wodzierady	99	39	138	44	38	82	44,44	97,44	59,42
Woła Krzysztoporska	430	139	569	319	90	409	74,19	64,75	71,88
Wolbórz	241	80	321	219	59	278	90,87	73,75	86,60
Wróblew	179	67	246	108	49	157	60,34	73,13	63,82
Zadzim	134	46	180	74	34	108	55,22	73,91	60,00
Zapolice	142	52	194	76	33	109	53,52	63,46	56,19
Zduny	153	56	209	129	41	170	84,31	73,21	81,34
Zduńska Wola gm. miejska	1320	479	1799	1057	402	1459	80,08	83,92	81,10
Zduńska Wola gm. wiejska	384	143	527	265	104	369	69,01	72,73	70,02
Zelów	517	182	699	343	137	480	66,34	75,27	68,67
Zgierz gm. miejska	1587	600	2187	1263	466	1729	79,58	77,67	79,06
Zgierz gm. wiejska	403	168	571	208	107	315	51,61	63,69	55,17
Złoczew	205	79	284	149	63	212	72,68	79,75	74,65
Żarnów	156	62	218	58	78	136	37,18	125,81	62,39
Żelechlinek	123	41	164	49	26	75	39,84	63,41	45,73
Żychlin	324	98	422	216	82	298	66,67	83,67	70,62
Żytno	156	53	209	76	39	115	48,72	73,58	55,02
Województwo	71718	25749	97467	56703	20239	76942	79,06	78,60	78,94

Tabela 41 Wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w gminach woj. łódzkiego w roku szkolnym 2016/2017 (kolor oznacza gminy o wartości wskaźnika poniżej średniej wojewódzkiej) na podstawie danych GUS (BDL) i badań własnych

Lp.	gmina	3-6 lat	Lp.	gmina	3-6 lat	Lp.	gmina	3-6 lat
1.	Łęki Szlacheckie	40,38	61.	Burzenin	67,12	121.	Łask	79,04
2.	Brzeziny gm. wiejska	41,92	62.	Lutomiersk	67,15	122.	Zgierz gm. miejska	79,06
3.	Łanięta	44,44	63.	Białaczów	67,41	123.	Będków	79,23
4.	Ozorków gm. wiejska	44,83	64.	Kodrąb	67,42	124.	Tuszyn	79,43
5.	Żelechlinek	45,73	65.	Witonia	67,80	125.	Radomsko gm. miejska	79,61
6.	Aleksandrów	46,55	66.	Pęczniew	68,09	126.	Rusiec	79,62
7.	Świnice Warckie	48,85	67.	Zelów	68,67	127.	Ładzice	79,69
8.	Dmosin	49,43	68.	Przedbórz	69,03	128.	Mokrsko	79,83
9.	Oporów	49,54	69.	Gomunice	69,17	129.	Pątnów	80,00
10.	Dłutów	50,00	70.	Kutno gm. wiejska	69,42	130.	Strzelce Wielkie	80,00
11.	Sieradz gm. wiejska	50,22	71.	Ksawerów	69,48	131.	Galewice	80,15
12.	Głowno gm. wiejska	50,62	72.	Czarnocin	69,49	132.	Osjaków	80,26
13.	Daszyna	50,76	73.	Biała Rawska	69,66	133.	Ostrówek	80,79
14.	Kluki	51,02	74.	Czerniewice	69,79	134.	Zduńska Wola gm. miej.	81,10
15.	Krzyżanów	51,45	75.	Czarnożyły	69,89	135.	Koluszki	81,14
16.	Kobiele Wielkie	51,46	76.	Zduńska Wola gm. wiej.	70,02	136.	Stryków	81,32
17.	Widawa	52,02	77.	Masłowice	70,06	137.	Zduny	81,34
18.	Drużbice	52,79	78.	Poddębice	70,12	138.	Rząśnia	81,54
19.	Buczek	52,97	79.	Rozprza	70,50	139.	Nowa Brzeźnica	82,50
20.	Skierniewice gm. wiejska	53,27	80.	Rokiciny	70,57	140.	Rogów	82,74
21.	Dobroń	53,49	81.	Żychlin	70,62	141.	Budziszewice	83,02
22.	Sulejów	54,40	82.	Pabianice gm. wiejska	70,97	142.	Bolesławiec	83,33
23.	Żytno	55,02	83.	Nowosolna	71,62	143.	Rzgów	83,56
24.	Strzelce	55,07	84.	Sędziejowice	71,76	144.	Nieborów	84,31
25.	Poświętne	55,30	85.	Wola Krzysztoporska	71,88	145.	Piotrków Trybunalski	84,64
26.	Grabica	55,67	86.	Łęczycza gm. wiejska	71,97	146.	Sadkowice	84,68
27.	Nowe Ostrowy	55,71	87.	Siemkowice	72,02	147.	Łódź	85,07
28.	Zapolice	56,19	88.	Skomlin	72,37	148.	Łubnice	85,33
29.	Rawa Maz. gm. wiejska	56,60	89.	Kowiesy	72,46	149.	Pajęczno	85,44
30.	Lubochnia	56,83	90.	Bełchatów gm. miejska	72,88	150.	Konstantynów Łódzki	85,96
31.	Inowódz	58,02	91.	Dalików	73,56	151.	Sieradz gm. miejska	86,09
32.	Chąsno	58,59	92.	Aleksandrów Łódzki	73,64	152.	Brójce	86,24
33.	Bełchatów gm. wiejska	58,85	93.	Moszczenica	73,70	153.	Lututów	86,40
34.	Konopnica	59,35	94.	Słupia	73,81	154.	Wolbórz	86,60
35.	Wodzierady	59,42	95.	Bedlno	73,89	155.	Bielawy	86,80
36.	Wielgomłyn	59,88	96.	Głuchów	73,95	156.	Brzeziny	86,89
37.	Wartkowice	60,00	97.	Cielądz	74,60	157.	Wieluń	87,34
38.	Zadzim	60,00	98.	Złoczew	74,65	158.	Tomaszów Maz. gm. miej	88,38
39.	Lgota Wielka	60,61	99.	Sulmierzyce	74,86	159.	Uniejów	89,27
40.	Goszczanów	60,87	100.	Opoczno	75,33	160.	Pabianice gm. miejska	89,97
41.	Warta	61,57	101.	Bolimów	75,42	161.	Wierzchnas	90,16
42.	Rzeczyca	61,58	102.	Domaniewice	75,46	162.	Łowicz gm. miejska	90,27
43.	Paradyż	61,99	103.	Dąbrowice	75,81	163.	Kleszczów	90,42
44.	Żarnów	62,39	104.	Ujazd	75,91	164.	Głowno gm. miejska	92,10
45.	Ręczno	62,41	105.	Tomaszów Maz. gm. wiej.	75,97	165.	Regnów	92,75
46.	Radomsko gm. wiejska	63,43	106.	Łowicz gm. wiejska	76,54	166.	Skierniewice gm. miejska	93,05
47.	Wróblew	63,82	107.	Szadek	76,79	167.	Lipce Reymontowskie	94,44
48.	Grabów	64,13	108.	Gorzkowice	77,13	168.	Ozorków gm. miejska	94,89
49.	Nowy Kawęczyn	64,44	109.	Brzeźnio	77,14	169.	Działoszyn	94,97
50.	Gidle	64,53	110.	Sokolniki	77,37	170.	Łęczycza gm. miejska	95,42
51.	Zgierz gm. wiejska	64,62	111.	Maków	77,69	171.	Krośniewice	96,19
52.	Góra Świętej Małgorzaty	65,05	112.	Łyszkowice	77,82	172.	Wieruszów	97,96
53.	Dobryszyc	65,26	113.	Biała	77,92	173.	Brąszewice	99,04
54.	Błaszki	65,27	114.	Klonowa	77,95	174.	Godzianów	101,80
55.	Parzęczew	65,43	115.	Czastary	77,98	175.	Kiełczygłów	103,85
56.	Kiernoza	66,12	116.	Kocierzew Południowy	78,02	176.	Kamieńsk	104,76
57.	Sławno	66,49	117.	Jeżów	78,10	177.	Rawa Maz. gm. miejska	109,02
58.	Drzewica	66,52	118.	Kutno gm. miejska	78,12		województwo	78,94
59.	Mniszków	66,67	119.	Andrespol	78,37			
60.	Piątek	66,67	120.	Szczerców	78,96			

Tabela 42 Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego w podziale na miasto i wieś w roku szkolnym 2016/2017 na podstawie danych GUS (BDL) i badań własnych (kolor oznacza obszary o wartości wskaźnika poniżej średniej wojewódzkiej – 78,94%)

Gmina	Miasta			Wieś		
	odsetek 3-5 lat (%)	odsetek 6 lat (%)	odsetek 3-6 lat (%)	odsetek 3-5 lat (%)	odsetek 6 lat (%)	odsetek 3-6 lat (%)
Aleksandrów				36,22	74,47	46,55
Aleksandrów łódzki	92,50	75,77	87,73	49,14	42,34	47,23
Andrespol				83,18	65,68	78,37
Bedlno				84,85	43,75	73,89
Bełchatów gm. miejska	88,28	29,82	72,88			
Bełchatów gm. wiejska				55,13	68,29	58,85
Będków				79,79	77,78	79,23
Biała				76,30	82,09	77,92
Biała Rawska	141,38	154,29	144,37	29,49	46,99	34,07
Białaczów				64,42	75,41	67,41
Bielawy				92,59	74,19	86,80
Błaszki	164,86	237,04	184,16	27,59	72,34	39,77
Bolesławiec				59,06	158,54	83,33
Bolimów				73,44	80,39	75,42
Brąszewice				92,02	124,44	99,04
Brójce				90,09	76,74	86,24
Brzeziny gm. miejska	83,33	96,71	86,89			
Brzeziny gm. wiejska				39,18	50,00	41,92
Brzeźno				75,74	80,77	77,14
Buczek				50,00	61,67	52,97
Budziszewice				73,42	111,11	83,02
Burzenin				61,96	81,36	67,12
Chąśno				68,42	26,09	58,59
Cielądz				43,75	173,33	74,60
Czarnocin				63,78	84,00	69,49
Czarnożyły				72,46	62,50	69,89
Czastary				74,19	88,64	77,98
Czerniewice				61,63	92,06	69,79
Dalików				59,85	116,67	73,56
Daszyna				57,14	32,35	50,76
Dąbrowice				75,61	76,19	75,81
Dłutów				49,62	51,06	50,00
Dmosin				41,67	72,73	49,43
Dobroń				42,99	82,50	53,49
Dobryszyc				66,67	60,87	65,26
Domaniewice				69,33	94,34	75,46
Drużbice				46,55	71,19	52,79
Drzewica	105,83	120,83	110,12	36,14	50,67	40,07
Działoszyn	103,55	147,46	114,91	79,00	75,36	78,07
Galewice				64,77	120,27	80,15
Gidle				62,68	68,85	64,53
Głowno gm. miejska	100,00	72,50	92,10			
Głowno gm. wiejska				58,33	28,57	50,62
Głuchów				61,34	110,45	73,95
Godzianów				101,20	103,57	101,80
Gomunice				56,02	98,65	69,17
Gorzkowice				71,37	92,08	77,13

Gmina	Miasta			Wieś		
	odsetek 3-5 lat (%)	odsetek 6 lat (%)	odsetek 3-6 lat (%)	odsetek 3-5 lat (%)	odsetek 6 lat (%)	odsetek 3-6 lat (%)
Goszczanów				42,20	117,54	60,87
Góra Świętej Małgorzaty				58,27	85,11	65,05
Grabica				49,55	74,65	55,67
Grabów				52,05	103,85	64,13
Inowódz				48,39	81,58	58,02
Jeżów				81,63	69,23	78,10
Kamieńsk	193,33	183,78	190,55	33,33	20,00	30,14
Kiełczygłów				90,48	160,00	103,85
Kiernoza				56,63	86,84	66,12
Kleszczów				81,02	122,22	90,42
Klonowa				72,34	93,94	77,95
Kluki				30,28	105,56	51,02
Kobiele Wielkie				41,13	78,72	51,46
Kocierzew Południowy				74,07	89,36	78,02
Kodrąb				52,90	117,50	67,42
Koluszki	96,68	101,41	98,01	61,39	60,55	61,18
Konopnica				57,66	63,64	59,35
Konstantynów Łódzki	90,62	73,68	85,96			
Kowiesy				70,59	77,78	72,46
Krośniewice	70,15	130,43	85,56	53,33	48,78	52,17
Krzyżanów				45,79	70,97	51,45
Ksawerów				71,43	64,13	69,48
Kutno gm. miejska	0,00	0,00	0,00			
Kutno gm. wiejska				72,43	61,04	69,42
Lgota Wielka				65,00	48,89	60,61
Lipce Reymontowskie				90,83	105,71	94,44
Lubochnia				49,25	77,55	56,83
Lutomiersk				71,88	53,41	67,15
Lututów				69,57	126,87	86,40
Ładzice				82,22	73,68	79,69
Łanięta				33,87	67,86	44,44
Łask	117,22	156,12	125,93	18,35	45,08	25,80
Łęczycza gm. miejska	96,07	93,63	95,42			
Łęczycza gm. wiejska				50,00	136,25	71,97
Łęki Szlacheckie				38,14	47,37	40,38
Łowicz gm. miejska	87,58	98,35	90,27			
Łowicz gm. wiejska				86,08	50,57	76,54
Łódź	90,93	68,68	85,07			
Łubnice				67,59	130,95	85,33
Łyszkowice				73,85	89,33	77,82
Maków				63,92	118,18	77,69
Masłowice				66,67	79,17	70,06
Mniszków				55,21	101,89	66,67
Mokrsko				71,60	101,56	79,83
Moszczenica				71,43	80,62	73,70
Nieborów				88,69	72,55	84,31
Nowa Brzeźnica				79,51	92,11	82,50
Nowe Ostrowy				46,53	79,49	55,71
Nowosolna				80,12	49,18	71,62
Nowy Kawęczyn				67,01	57,89	64,44

Gmina	Miasta			Wieś		
	odsetek 3-5 lat (%)	odsetek 6 lat (%)	odsetek 3-6 lat (%)	odsetek 3-5 lat (%)	odsetek 6 lat (%)	odsetek 3-6 lat (%)
Opoczno	104,00	92,86	100,93	37,83	55,68	42,50
Oporów				60,98	14,81	49,54
Osjaków				76,54	89,39	80,26
Ostrówek				81,45	79,25	80,79
Ozorków gm. miejska	93,02	100,00	94,89			
Ozorków gm. wiejska				35,83	67,57	44,83
Pabianice gm. miejska	91,48	85,30	89,97			
Pabianice gm. wiejska				69,23	75,28	70,97
Pajęczno	111,82	143,08	118,95	27,21	50,00	32,97
Paradyż				54,72	80,65	61,99
Parzęczew				69,83	53,13	65,43
Pątnów				76,24	89,74	80,00
Pęczniew				66,98	71,43	68,09
Piątek				63,93	75,44	66,67
Piotrków Trybunalski	85,05	83,54	84,64			
Poddębice	128,39	138,55	131,03	11,47	35,23	17,17
Poświętne				57,00	50,00	55,30
Przedbórz	147,67	128,57	142,15	0,00	38,24	8,84
Radomsko gm. miejska	79,52	79,87	79,61			
Radomsko gm. wiejska				64,23	61,54	63,43
Rawa Mazowiecka gm. miejska	110,22	105,47	109,02			
Rawa Mazowiecka gm. wiejska				50,18	75,53	56,60
Regnów				84,31	116,67	92,75
Ręczno				52,58	88,89	62,41
Rogów				81,56	85,71	82,74
Rokiciny				65,05	85,53	70,57
Rozprza				47,09	137,50	70,50
Rusiec				77,22	86,79	79,62
Rząśnia				71,92	110,20	81,54
Rzeczyca				53,24	84,31	61,58
Rzgów	206,02	162,86	193,22	47,19	35,79	43,87
Sadkowice				59,26	166,10	84,68
Sędziejowice				71,51	72,46	71,76
Siemkowice				64,63	95,65	72,02
Sieradz gm. miejska	0,00	0,00	0,00			
Sieradz gm. wiejska				56,18	92,62	65,80
Skierniewice gm. miejska	92,46	94,72	93,05			
Skierniewice gm. wiejska				57,61	41,94	53,27
Skomlin				69,23	79,17	72,37
Sławno				57,44	93,75	66,49
Słupia				45,45	177,78	73,81
Sokolniki				56,93	130,19	77,37
Stryków	137,01	151,16	140,59	60,95	37,25	54,52
Strzelce				53,06	60,00	55,07
Strzelce Wielkie				76,69	90,48	80,00
Sulejów	69,49	16,67	54,22	60,44	37,50	54,50
Sulmierzyce				75,19	74,00	74,86
Szadek	209,09	293,33	227,14	31,10	25,42	29,60
Szczerców				79,10	78,57	78,96
Świnice Warckie				47,96	51,52	48,85

Gmina	Miasta			Wieś		
	odsetek 3-5 lat (%)	odsetek 6 lat (%)	odsetek 3-6 lat (%)	odsetek 3-5 lat (%)	odsetek 6 lat (%)	odsetek 3-6 lat (%)
Tomaszów Mazowiecki gm. miejska	90,34	83,26	88,38			
Tomaszów Mazowiecki gm. wiejska				75,80	76,42	75,97
Tuszyn	135,29	114,08	129,82	23,12	26,56	24,00
Ujazd				67,29	101,10	75,91
Uniejów	153,93	164,52	156,67	27,36	45,71	31,91
Warta	98,00	144,44	110,29	41,28	51,61	43,85
Wartkowice				58,70	64,29	60,00
Widawa				0,00	0,00	0,00
Wielgomłyn				54,55	75,61	59,88
Wieluń	96,88	96,52	96,79	65,73	66,33	65,89
Wieruszów	141,25	108,82	131,58	29,59	98,72	51,42
Wierzchnas				83,06	111,48	90,16
Witonia				70,93	59,38	67,80
Wodzierady				44,44	97,44	59,42
Wola Krzysztoporska				74,19	64,75	71,88
Wolbórz	193,67	195,45	194,06	40,74	27,59	37,27
Wróblew				60,34	73,13	63,82
Zadzim				55,22	73,91	60,00
Zapolice				53,52	63,46	56,19
Zduny				84,31	73,21	81,34
Zduńska Wola gm. miejska	80,08	83,92	81,10			
Zduńska Wola gm. wiejska				69,01	72,73	70,02
Zelów	105,67	122,83	110,32	30,37	26,67	29,44
Zgierz gm. miejska	79,58	77,67	79,06			
Zgierz gm. wiejska				51,61	63,69	55,17
Złoczew	120,00	139,47	125,78	35,65	24,39	32,69
Żarnów				37,18	125,81	62,39
Żelechlinek				39,84	63,41	45,73
Żychlin	75,45	104,23	82,37	47,00	29,63	43,31
Żytno				48,72	73,58	55,02
Województwo	87,92	75,98	84,76	65,51	82,63	70,03

Ankieta skierowana do jednostek samorządu terytorialnego (gminy miejskie i wiejskie)

dotycząca ośrodków wychowania przedszkolnego oraz placówek opieki nad dziećmi do 3. roku życia

Cześć I PRZEDSZKOLA

Nazwa gminy:

1. Proszę podać następujące informacje o **publicznych** (tj. prowadzonych przez gminę) ośrodkach wychowania przedszkolnego (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Rodzaj ośrodka wychowania przedszkolnego	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.1	Przedszkole		
1.2	Oddział wychowania przedszkolnego przy szkole podstawowej		
1.3	Punkt przedszkolny		
1.4	Zespół wychowania przedszkolnego		
1.5	łącznie: placówek miejsc

2. Proszę podać następujące informacje o **niepublicznych** (tj. prowadzonych przez osoby prawne inne niż samorządy np. firmy, spółki, stowarzyszenia, fundacje, organizacje religijne, osoby fizyczne - nawet jeżeli znajdują się w budynkach/pomieszczeniach będących własnością gminy) ośrodkach wychowania przedszkolnego (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Rodzaj ośrodka wychowania przedszkolnego	Liczba placówek	Liczba miejsc
2.1	Przedszkole		
2.2	Oddział wychowania przedszkolnego przy szkole podstawowej		
2.3	Punkt przedszkolny		
2.4	Zespół wychowania przedszkolnego		
2.5	łącznie:placówek miejsc

3. Czy Państwa Miasto/Gmina dofinansowuje wychowanie przedszkolne w ośrodkach wychowania przedszkolnego w innych gminach?

☐ 3.1 Tak

→ proszę podać liczbę dzieci, którym Państwa Miasto/Gmina dofinansowuje wychowanie przedszkolne w innych gminach (stan na 30.09.2016 r.):

☐ 3.2 Nie

4. Proszę podać liczbę dzieci w **publicznych** ośrodkach wychowania przedszkolnego (łącznie we wszystkich rodzajach ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się w Państwa Mieście/Gminie) wg wieku (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Kategorie wiekowe	Liczba dzieci
4.1	3-5 lat (dzieci urodzone w latach 2013, 2012 i 2011)	
4.2	6 lat (dzieci urodzone w 2010 roku)	
4.3	Dzieci poniżej 3 roku życia (urodzone w 2014 r.) lub powyżej 6 roku życia (urodzone w 2009 r. lub wcześniej)	
4.4	łącznie liczba dzieci w publicznych OWP: dzieci

5. Proszę podać liczbę dzieci w **niepublicznych** ośrodkach wychowania przedszkolnego (łącznie we wszystkich rodzajach ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się w Państwa Mieście/Gminie) wg wieku (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Kategorie wiekowe	Liczba dzieci
5.1	3-5 lat (dzieci urodzone w latach 2013, 2012 i 2011)	
5.2	6 lat (dzieci urodzone w 2010 roku)	
5.3	Dzieci poniżej 3 roku życia (urodzone w 2014 r.) lub powyżej 6 roku życia (urodzone w 2009 r. lub wcześniej)	
5.4	łącznie liczba dzieci w niepublicznych OWP: dzieci

6. Proszę podać liczbę dzieci zapisanych w pierwszym naborze w 2016 roku do publicznych i niepublicznych ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się w Państwa Mieście/Gminie:

L.p.	Liczba dzieci zapisanych do:	
6.1	publicznych ośrodków wychowania przedszkolnego dzieci
6.2	niepublicznych ośrodków wychowania przedszkolnegodzieci
6.3	łącna liczba dzieci zapisanych do OWP w pierwszym naborze: dzieci

7. Czy w Państwa Mieście/Gminie ustalona została sieć przedszkoli (czyli sieć, o której mowa w art. 14a ustawy o systemie oświaty³¹)?

☐ 7.1 Tak → proszę podać liczbę placówek w sieci (publicznych i niepublicznych):

☐ 7.2 Nie

8. Czy Państwa Miasto/Gmina planuje – do 2020 roku – rozszerzyć ofertę ośrodków wychowania przedszkolnego (zarówno poprzez zwiększenie liczby miejsc, jak i w zakresie jakości usług)?

☐ 8.1 Tak → *proszę przejść do pytania nr 9*

☐ 8.2 Nie → *proszę przejść do pytania nr 12*

³¹ Art. 14a. 1. Rada gminy ustala sieć prowadzonych przez gminę publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. 1a. W przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi rada gminy może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego. Inne formy wychowania przedszkolnego organizuje się dla dzieci w miejscu zamieszkania lub w innym możliwie najbliższym miejscu.

9. Proszę wskazać plany Państwa Miasta/Gminy – do 2020 roku – dotyczące rozszerzenia oferty publicznych ośrodków wychowania przedszkolnego (wpisując „x” przy odpowiedniej pozycji), a także liczbę placówek, w których realizowane będą planowane działania oraz liczbę miejsc – w przypadku gdy planowane działania spowodują ich zwiększenie (tj. w podpunktach od 9.1 do 9.4, ewentualnie 9.9):

☐ 9.1 Adaptacja pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego i utworzenie tam nowej placówki	→ 9.1. liczba placówek:	<input type="text"/>	9.1 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 9.2 Rozbudowa lub modernizacja budynków placówek celem zwiększania liczby miejsc w istniejącej placówce	→ 9.2 liczba placówek:	<input type="text"/>	9.2 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 9.3 Budowa nowego obiektu przeznaczonego na ośrodek wychowania przedszkolnego i utworzenie nowej placówki	→ 9.3 liczba placówek:	<input type="text"/>	9.3 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 9.4 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu utworzenia nowych miejsc	→ 9.4 liczba placówek:	<input type="text"/>	9.4 liczba miejsc :	<input type="text"/>
☐ 9.5 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu poprawy standardu obiektu	→ 9.5 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 9.6 Zorganizowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych	→ 9.6 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 9.7 Budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw	→ 9.7 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 9.8 Wydłużenie dziennego czasu pracy placówki	→ 9.8 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 9.9 Inne, jakie?	→ 9.9 liczba placówek:	<input type="text"/>	9.9 liczba miejsc :	<input type="text"/>

10. Czy Państwa Miasto/Gmina planuje pozyskać dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 na utworzenie nowego ośrodka wychowania przedszkolnego/nowych miejsc w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego?

- ☐ 10.1 Tak, na rozbudowę i wyposażenie istniejącego ośrodka wychowania przedszkolnego → *proszę przejść do pytania nr 12*
- ☐ 10.2 Tak, na budowę nowego ośrodka wychowania przedszkolnego → *proszę przejść do pytania nr 12*
- ☐ 10.3 Nie → *proszę przejść do pytania nr 11*

11. Dlaczego nie planują Państwo pozyskać dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 na utworzenie nowego ośrodka wychowania przedszkolnego/nowych miejsc w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego? Proszę wskazać jedną, najważniejszą przyczynę:

- ☐ 11.1 Ze względu na skomplikowane procedury aplikowania i nadzorowania realizacji inwestycji
- ☐ 11.2 Ze względu na zamiar aplikowania o środki z innego źródła
- ☐ 11.3 Ze względu na możliwość samodzielnego sfinansowania inwestycji
- ☐ 11.3 Inne, jakie?

12. Ile – zgodnie z planami, w 2020 roku – będzie w Państwa Mieście/Gminie miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego?

Liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku:	
--	--

13. Proszę podać szacowaną przez Państwa Miasto/Gminę liczbę brakujących miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2017/18 (jeżeli szacują Państwo, że będzie wystarczająca liczba miejsc, proszę wpisać „0”).

Szacowana liczba brakujących miejsc w roku szkolnym 2017/18:	
--	--

Ankieta skierowana do jednostek samorządu terytorialnego (gminy miejsko-wiejskie)

dotycząca ośrodków wychowania przedszkolnego oraz placówek opieki nad dziećmi do 3. roku życia

Cześć I PRZEDSZKOLA

Nazwa gminy:

1. Proszę podać następujące informacje o **publicznych** (tj. prowadzonych przez gminę) ośrodkach wychowania przedszkolnego z podziałem na miejski i wiejski obszar Państwa Gminy (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Rodzaj ośrodka wychowania przedszkolnego	Obszar miejski Gminy		Obszar wiejski Gminy	
		Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.1	Przedszkole				
1.2	Oddział wychowania przedszkolnego przy szkole podstawowej				
1.3	Punkt przedszkolny				
1.4	Zespół wychowania przedszkolnego				
1.5	Łącznie:	... placówek	... miejsc	... placówek	... miejsc

2. Proszę podać następujące informacje o **niepublicznych** (tj. prowadzonych przez osoby prawne inne niż samorządy np. firmy, spółki, stowarzyszenia, fundacje, organizacje religijne, osoby fizyczne - nawet jeżeli znajdują się w budynkach/pomieszczeniach będących własnością gminy) ośrodkach wychowania przedszkolnego z podziałem na miejski i wiejski obszar Państwa Gminy (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Rodzaj ośrodka wychowania przedszkolnego	Obszar miejski Gminy		Obszar wiejski Gminy	
		Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba placówek	Liczba miejsc
2.1	Przedszkole				
2.2	Oddział wychowania przedszkolnego przy szkole podstawowej				
2.3	Punkt przedszkolny				
2.4	Zespół wychowania przedszkolnego				
2.5	Łącznie:	... placówek	... miejsc	... placówek	... miejsc

3. Czy Państwa Gmina dofinansowuje wychowanie przedszkolne w ośrodkach wychowania przedszkolnego w innych gminach?

☐ 3.1 Tak

→ proszę podać liczbę dzieci, którym Państwa Gmina dofinansowuje wychowanie przedszkolne w innych gminach (stan na 30.09.2016 r.):

☐ 3.2 Nie

4. Proszę podać liczbę dzieci w **publicznych** ośrodkach wychowania przedszkolnego (łącznie we wszystkich rodzajach ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się w Gminie) wg wieku z podziałem na miejski i wiejski obszar Państwa Gminy (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Kategorie wiekowe	Obszar miejski Gminy	Obszar wiejski Gminy
		Liczba dzieci	Liczba dzieci
4.1	3-5 lat (dzieci urodzone w latach 2013, 2012 i 2011)		
4.2	6 lat (dzieci urodzone w 2010 roku)		
4.3	Dzieci poniżej 3 roku życia (urodzone w 2014 r.) lub powyżej 6 roku życia (urodzone w 2009 r. lub wcześniej)		
4.4	łącznie liczba dzieci w publicznych OWP: dzieci dzieci

5. Proszę podać liczbę dzieci w **niepublicznych** ośrodkach wychowania przedszkolnego (łącznie we wszystkich rodzajach ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się w Państwa Gminie) wg wieku z podziałem na miejski i wiejski obszar Państwa Gminy (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Kategorie wiekowe	Obszar miejski Gminy	Obszar wiejski Gminy
		Liczba dzieci	Liczba dzieci
5.1	3-5 lat (dzieci urodzone w latach 2013, 2012 i 2011)		
5.2	6 lat (dzieci urodzone w 2010 roku)		
5.3	Dzieci poniżej 3 roku życia (urodzone w 2014 r.) lub powyżej 6 roku życia (urodzone w 2009 r. lub wcześniej)		
5.4	łącznie liczba dzieci w niepublicznych publicznych OWP: dzieci dzieci

6. Proszę podać liczbę dzieci zapisanych w pierwszym naborze w 2016 roku do publicznych i niepublicznych ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się w Państwa Gminie z podziałem na miejski i wiejski obszar Państwa Gminy:

L.p.	Liczba dzieci zapisanych do:	Obszar miejski Gminy	Obszar wiejski Gminy
		Liczba dzieci	Liczba dzieci
6.1	publicznych ośrodków wychowania przedszkolnego		
6.2	niepublicznych ośrodków wychowania przedszkolnego		
6.3	łączna liczba dzieci zapisanych do OWP w pierwszym naborze: dzieci dzieci

7. Czy w Państwa Gminie ustalona została sieć przedszkoli (czyli sieć, o której mowa w art. 14a ustawy o systemie oświaty³²)?

☐ 7.1 Tak → proszę podać liczbę placówek w sieci (publicznych i niepublicznych):

☐ 7.2 Nie

³² Art. 14a. 1. Rada gminy ustala sieć prowadzonych przez gminę publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. 1a. W przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi rada gminy może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego. Inne formy wychowania przedszkolnego organizuje się dla dzieci w miejscu zamieszkania lub w innym możliwie najbliższym miejscu.

8. Czy Państwa Gmina planuje – do 2020 roku – rozszerzyć ofertę ośrodków wychowania przedszkolnego (zarówno poprzez zwiększenie liczby miejsc, jak i w zakresie jakości usług)?

- ☐ 8.1 Tak → proszę przejść do pytania nr 9
☐ 8.2 Nie → proszę przejść do pytania nr 13

9. Proszę wskazać plany Państwa Gminy – do 2020 roku – dotyczące rozszerzenia oferty publicznych ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się na **miejskim obszarze Państwa Gminy** (wpisując „x” przy odpowiedniej pozycji), a także liczbę placówek, w których realizowane będą planowane działania oraz liczbę miejsc – w przypadku gdy planowane działania spowodują ich zwiększenie (tj. w podpunktach od 9.1 do 9.4, ewentualnie 9.9):

☐ 9.1 Adaptacja pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego i utworzenie tam nowej placówki	→ 9.1. liczba placówek:	<input type="text"/>	9.1 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 9.2 Rozbudowa lub modernizacja budynków placówek celem zwiększania liczby miejsc w istniejącej placówce	→ 9.2 liczba placówek:	<input type="text"/>	9.2 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 9.3 Budowa nowego obiektu przeznaczonego na ośrodek wychowania przedszkolnego i utworzenie nowej placówki	→ 9.3 liczba placówek:	<input type="text"/>	9.3 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 9.4 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu utworzenia nowych miejsc	→ 9.4 liczba placówek:	<input type="text"/>	9.4 liczba miejsc :	<input type="text"/>
☐ 9.5 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu poprawy standardu obiektu	→ 9.5 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 9.6 Zorganizowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych	→ 9.6 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 9.7 Budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw	→ 9.7 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 9.8 Wydłużenie dziennego czasu pracy placówki	→ 9.8 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 9.9 Inne, jakie?	→ 9.9 liczba placówek:	<input type="text"/>	9.9 liczba miejsc :	<input type="text"/>
.....				

10. Proszę wskazać plany Państwa Gminy – do 2020 roku – dotyczące rozszerzenia oferty publicznych ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się na **wiejskim obszarze Państwa Gminy** (wpisując „x” przy odpowiedniej pozycji), a także liczbę placówek, w których realizowane będą planowane działania oraz liczbę miejsc – w przypadku gdy planowane działania spowodują ich zwiększenie (tj. w podpunktach od 10.1 do 10.4, ewentualnie 10.9):

☐ 10.1 Adaptacja pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego i utworzenie tam nowej placówki	→ 10.1. liczba placówek:	<input type="text"/>	10.1 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 10.2 Rozbudowa lub modernizacja budynków placówek celem zwiększania liczby miejsc w istniejącej placówce	→ 10.2 liczba placówek:	<input type="text"/>	10.2 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 10.3 Budowa nowego obiektu przeznaczonego na ośrodek wychowania przedszkolnego i utworzenie nowej placówki	→ 10.3 liczba placówek:	<input type="text"/>	10.3 liczba miejsc:	<input type="text"/>

☐ 10.4 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu utworzenia nowych miejsc	→ 10.4 liczba placówek:	<input type="text"/>	10.4 liczba miejsc :	<input type="text"/>
☐ 10.5 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu poprawy standardu obiektu	→ 10.5 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 10.6 Organizowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych	→ 10.6 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 10.7 Budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw	→ 10.7 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 10.8 Wydłużenie dziennego czasu pracy placówki	→ 10.8 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 10.9 Inne, jakie?	→ 10.9 liczba placówek:	<input type="text"/>	10.9 liczba miejsc :	<input type="text"/>
.....				

11. Czy Państwa Gmina planuje pozyskać dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 na utworzenie nowego ośrodka wychowania przedszkolnego/nowych miejsc w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego?

- ☐ 11.1 Tak, na rozbudowę i wyposażenie istniejącego ośrodka wychowania przedszkolnego → *proszę przejść do pytania nr 13*
- ☐ 11.2 Tak, na budowę nowego ośrodka wychowania przedszkolnego → *proszę przejść do pytania nr 13*
- ☐ 11.3 Nie → *proszę przejść do pytania nr 12*

12. Dlaczego nie planują Państwo pozyskać dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 na utworzenie nowego ośrodka wychowania przedszkolnego/nowych miejsc w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego? Proszę wskazać jedną, najważniejszą przyczynę:

- ☐ 12.1 Ze względu na skomplikowane procedury aplikowania i nadzorowania realizacji inwestycji
- ☐ 12.2 Ze względu na zamiar aplikowania o środki z innego źródła
- ☐ 12.3 Ze względu na możliwość samodzielnego sfinansowania inwestycji
- ☐ 12.4 Inne, jakie?
-

13. Ile – zgodnie z planami, w 2020 roku – będzie w Państwa Gminie miejsc w **publicznych** ośrodkach wychowania przedszkolnego z uwzględnieniem podziału na miejski i wiejski obszar Państwa Gminy?

13.1 Liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku na obszarze miejskim Gminy:	<input type="text"/>
13.2 Liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku na obszarze wiejskim Gminy:	<input type="text"/>

14. Proszę podać szacowaną przez Państwa Gminę liczbę brakujących miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2017/18 z uwzględnieniem podziału na miejski i wiejski obszar Państwa Gminy (jeżeli szacują Państwo, że będzie wystarczająca liczba miejsc, proszę wpisać „0”).

14.1 Szacowana liczba brakujących miejsc w roku szkolnym 2017/18 – obszar miejski:	
14.2 Szacowana liczba brakujących miejsc w roku szkolnym 2017/18 – obszar wiejski:	

Ankieta skierowana do jednostek samorządu terytorialnego (Łódź)

dotycząca ośrodków wychowania przedszkolnego oraz placówek opieki nad dziećmi do 3. roku życia

Cześć I PRZEDSZKOLA

Nazwa gminy:

Łódź

1. Proszę podać następujące informacje o **publicznych** (tj. prowadzonych przez gminę) ośrodkach wychowania przedszkolnego (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Rodzaj ośrodka wychowania przedszkolnego	Liczba placówek	Liczba miejsc
1.1	Przedszkole		
1.2	Oddział wychowania przedszkolnego przy szkole podstawowej		
1.3	Punkt przedszkolny		
1.4	Zespół wychowania przedszkolnego		
1.5	łącznie: placówek miejsc

2. Proszę podać następujące informacje o **niepublicznych** (tj. prowadzonych przez osoby prawne inne niż samorządy np. firmy, spółki, stowarzyszenia, fundacje, organizacje religijne, osoby fizyczne - nawet jeżeli znajdują się w budynkach/pomieszczeniach będących własnością gminy) ośrodkach wychowania przedszkolnego (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Rodzaj ośrodka wychowania przedszkolnego	Liczba placówek	Liczba miejsc
2.1	Przedszkole		
2.2	Oddział wychowania przedszkolnego przy szkole podstawowej		
2.3	Punkt przedszkolny		
2.4	Zespół wychowania przedszkolnego		
2.5	łącznie:placówek miejsc

3. Czy Miasto Łódź dofinansowuje wychowanie przedszkolne w ośrodkach wychowania przedszkolnego w innych gminach?

☐ 3.1 Tak

→ proszę podać liczbę dzieci, którym Miasto Łódź dofinansowuje wychowanie przedszkolne w innych gminach (stan na 30.09.2016 r.):

☐ 3.2 Nie

4. Proszę podać liczbę dzieci w **publicznych** ośrodkach wychowania przedszkolnego (łącznie we wszystkich rodzajach ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się w Mieście Łodzi) wg wieku (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Kategorie wiekowe	Liczba dzieci
4.1	3-5 lat (dzieci urodzone w latach 2013, 2012 i 2011)	
4.2	6 lat (dzieci urodzone w 2010 roku)	
4.3	Dzieci poniżej 3 roku życia (urodzone w 2014 r.) lub powyżej 6 roku życia (urodzone w 2009 r. lub wcześniej)	

4.4	łącznie liczba dzieci w publicznych OWP: dzieci
-----	--	--------------

5. Proszę podać liczbę dzieci w **niepublicznych** ośrodkach wychowania przedszkolnego (łącznie we wszystkich ośrodkach wychowania przedszkolnego znajdujących się w Mieście Łodzi) wg wieku (stan na 30.09.2016 r.):

L.p.	Kategorie wiekowe	Liczba dzieci
5.1	3-5 lat (dzieci urodzone w latach 2013, 2012 i 2011)	
5.2	6 lat (dzieci urodzone w 2010 roku)	
5.3	Dzieci poniżej 3 roku życia (urodzone w 2014 r.) lub powyżej 6 roku życia (urodzone w 2009 r. lub wcześniej)	
5.4	łącznie liczba dzieci w niepublicznych OWP: dzieci

6. Proszę podać liczbę dzieci zapisanych w pierwszym naborze w 2016 roku do publicznych i niepublicznych ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się w Mieście Łodzi:

L.p.	Liczba dzieci zapisanych do:	
6.1	publicznych ośrodków wychowania przedszkolnego dzieci
6.2	niepublicznych ośrodków wychowania przedszkolnegodzieci
6.3	łącna liczba dzieci zapisanych do OWP w pierwszym naborze: dzieci

7. Czy w Mieście Łodzi ustalona została sieć przedszkoli (czyli sieć, o której mowa w art. 14a ustawy o systemie oświaty³³)?

- ☐ 7.1 Tak → proszę podać liczbę placówek w sieci (publicznych i niepublicznych):
- ☐ 7.2 Nie

8. Czy Miasto Łódź planuje – do 2020 roku – rozszerzyć ofertę ośrodków wychowania przedszkolnego (zarówno poprzez zwiększenie liczby miejsc, jak i w zakresie jakości usług)?

- ☐ 8.1 Tak → *proszę przejść do pytania nr 9*
- ☐ 8.2 Nie → *proszę przejść do pytania nr 14*

9. Proszę wskazać plany Miasta Łodzi – do 2020 roku – dotyczące rozszerzenia oferty publicznych ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się na **obszarze rewitalizacji** wskazanym w „Programie Rewitalizacji Łodzi 2026+”³⁴ (wpisując „x” przy odpowiedniej pozycji), a także liczbę placówek, w których realizowane będą planowane działania oraz liczbę miejsc – w przypadku gdy planowane działania spowodują ich zwiększenie (tj. w podpunktach od 9.1 do 9.4, ewentualnie 9.9):

☐ 9.1 Adaptacja pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego i utworzenie tam nowej placówki	→ 9.1. liczba placówek:	<input type="text"/>	9.1 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 9.2 Rozbudowa lub modernizacja budynków placówek celem zwiększania liczby miejsc w istniejącej placówce	→ 9.2 liczba placówek:	<input type="text"/>	9.2 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 9.3 Budowa nowego obiektu przeznaczonego na ośrodek wychowania przedszkolnego i utworzenie	→ 9.3 liczba placówek:	<input type="text"/>	9.3 liczba miejsc:	<input type="text"/>

³³ Art. 14a. 1. Rada gminy ustala sieć prowadzonych przez gminę publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. 1a. W przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi rada gminy może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego. Inne formy wychowania przedszkolnego organizuje się dla dzieci w miejscu zamieszkania lub w innym możliwie najbliższym miejscu.

³⁴ por. „Załącznik nr 1_wykaz_OWP_w_obsz_rewitalizacji”

nowej placówki			
☐	9.4 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu utworzenia nowych miejsc	→ 9.4 liczba placówek:	<input type="text"/> 9.4 liczba miejsc : <input type="text"/>
☐	9.5 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu poprawy standardu obiektu	→ 9.5 liczba placówek:	<input type="text"/>
☐	9.6 Zorganizowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych	→ 9.6 liczba placówek:	<input type="text"/>
☐	9.7 Budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw	→ 9.7 liczba placówek:	<input type="text"/>
☐	9.8 Wydłużenie dziennego czasu pracy placówki	→ 9.8 liczba placówek:	<input type="text"/>
☐	9.9 Inne, jakie?	→ 9.9 liczba placówek:	<input type="text"/> 9.9 liczba miejsc : <input type="text"/>
		

10. Proszę wskazać plany Miasta Łodzi – do 2020 roku – dotyczące rozszerzenia oferty publicznych ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się **w promieniu 3 km od granic obszaru rewitalizacji** wskazanego w „Programie Rewitalizacji Łodzi 2026+”³⁵ (wpisując „x” przy odpowiedniej pozycji), a także liczbę placówek, w których realizowane będą planowane działania oraz liczbę miejsc – w przypadku gdy planowane działania spowodują ich zwiększenie (tj. w podpunktach od 10.1 do 10.4, ewentualnie 10.9):

☐	10.1 Adaptacja pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego i utworzenie tam nowej placówki	→ 10.1. liczba placówek:	<input type="text"/> 10.1 liczba miejsc: <input type="text"/>
☐	10.2 Rozbudowa lub modernizacja budynków placówek celem zwiększania liczby miejsc w istniejącej placówce	→ 10.2 liczba placówek:	<input type="text"/> 10.2 liczba miejsc: <input type="text"/>
☐	10.3 Budowa nowego obiektu przeznaczonego na ośrodek wychowania przedszkolnego i utworzenie nowej placówki	→ 10.3 liczba placówek:	<input type="text"/> 10.3 liczba miejsc: <input type="text"/>
☐	10.4 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu utworzenia nowych miejsc	→ 10.4 liczba placówek:	<input type="text"/> 10.4 liczba miejsc : <input type="text"/>
☐	10.5 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu poprawy standardu obiektu	→ 10.5 liczba placówek:	<input type="text"/>
☐	10.6 Zorganizowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych	→ 10.6 liczba placówek:	<input type="text"/>
☐	10.7 Budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw	→ 10.7 liczba placówek:	<input type="text"/>
☐	10.8 Wydłużenie dziennego czasu pracy placówki	→ 10.8 liczba placówek:	<input type="text"/>
☐	10.9 Inne, jakie?	→ 10.9 liczba placówek:	<input type="text"/> 10.9 liczba miejsc : <input type="text"/>
		

³⁵ por. „Załącznik nr 2_wykaz_OWP_w_obsz_buforu”

11. Proszę wskazać plany Miasta Łodzi – do 2020 roku – dotyczące rozszerzenia oferty publicznych ośrodków wychowania przedszkolnego znajdujących się na **całym obszarze Miasta Łodzi** (wpisując „x” przy odpowiedniej pozycji), a także liczbę placówek, w których realizowane będą planowane działania oraz liczbę miejsc – w przypadku gdy planowane działania spowodują ich zwiększenie (tj. w podpunktach od 11.1 do 11.4, ewentualnie 11.9):

☐ 11.1 Adaptacja pomieszczeń na cele wychowania przedszkolnego i utworzenie tam nowej placówki	→ 11.1. liczba placówek:	<input type="text"/>	11.1 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 11.2 Rozbudowa lub modernizacja budynków placówek celem zwiększania liczby miejsc w istniejącej placówce	→ 11.2 liczba placówek:	<input type="text"/>	11.2 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 11.3 Budowa nowego obiektu przeznaczonego na ośrodek wychowania przedszkolnego i utworzenie nowej placówki	→ 11.3 liczba placówek:	<input type="text"/>	11.3 liczba miejsc:	<input type="text"/>
☐ 11.4 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu utworzenia nowych miejsc	→ 11.4 liczba placówek:	<input type="text"/>	11.4 liczba miejsc :	<input type="text"/>
☐ 11.5 Zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla istniejącej placówki – w celu poprawy standardu obiektu	→ 11.5 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 11.6 Zorganizowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych	→ 11.6 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 11.7 Budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw	→ 11.7 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 11.8 Wydłużenie dziennego czasu pracy placówki	→ 11.8 liczba placówek:	<input type="text"/>		
☐ 11.9 Inne, jakie?	→ 11.9 liczba placówek:	<input type="text"/>	11.9 liczba miejsc :	<input type="text"/>
.....				

12. Czy Miasto Łódź planuje pozyskać dofinansowanie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 na utworzenie nowego ośrodka wychowania przedszkolnego/nowych miejsc w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego?

- ☐ 12.1 Tak, na rozbudowę i wyposażenie istniejącego ośrodka wychowania przedszkolnego → *proszę przejść do pytania nr 14*
- ☐ 12.2 Tak, na budowę nowego ośrodka wychowania przedszkolnego → *proszę przejść do pytania nr 14*
- ☐ 12.3 Nie → *proszę przejść do pytania nr 13*

13. Dlaczego nie planują Państwo pozyskać dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 na utworzenie nowego ośrodka wychowania przedszkolnego/nowych miejsc w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego? Proszę wskazać jedną, najważniejszą przyczynę:

- ☐ 13.1 Ze względu na skomplikowane procedury aplikowania i nadzorowania realizacji inwestycji
- ☐ 13.2 Ze względu na zamiar aplikowania o środki z innego źródła
- ☐ 13.3 Ze względu na możliwość samodzielnego sfinansowania inwestycji
- ☐ 13.4 Inne, jakie?

14. Ile – zgodnie z planami, w 2020 roku – będzie w Mieście Łodzi miejsc w **publicznych** ośrodkach wychowania przedszkolnego – z uwzględnieniem podziału na obszar rewitalizacji, obszar w promieniu 3 km od granic obszaru rewitalizacji oraz cały obszar Miasta Łodzi?

14.1 Liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku na obszarze rewitalizacji:	
14.2 Liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku na obszarze w promieniu 3 km od granic obszaru rewitalizacji:	
14.3 Liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku na całym obszarze Miasta Łodzi:	

15. Proszę podać szacowaną przez Miasto Łódź liczbę brakujących miejsc w **publicznych** ośrodkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2017/18 z uwzględnieniem podziału na obszar rewitalizacji, obszar w promieniu 3 km od granic obszaru rewitalizacji oraz cały obszar Miasta Łodzi (jeżeli szacują Państwo, że będzie wystarczająca liczba miejsc, proszę wpisać „0”).

15.1 Szacowana liczba brakujących miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego na obszarze rewitalizacji w roku szkolnym 2017/18:	
15.2 Szacowana liczba brakujących miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego na obszarze w promieniu 3 km od granic obszaru rewitalizacji w roku szkolnym 2017/18:	
15.3 Szacowana liczba brakujących miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego na całym obszarze Miasta Łodzi w roku szkolnym 2017/18:	

Spis map

Mapa 1 Projekty ocenione w ramach konkursu nr RPLD.11.01.-IZ.00-10-0001/16 RPO Wł na lata 2014-2020 według gmin (Poddziałanie XI.1.1 Edukacja przedszkolna)	17
Mapa 2 Ludność w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem w 2015 r. (w %).....	22
Mapa 3 Prognoza demograficzna na lata 2016-2020.....	24
Mapa 4 Stopa bezrobocia.....	26
Mapa 5 Upowszechnienie wychowania przedszkolnego dzieci w wieku 3-4 lata w roku szkolnym 2015/2016	29
Mapa 6 Lokalizacja ośrodków wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim	33
Mapa 7 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim	37
Mapa 8 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 6 lat w roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim	38
Mapa 9 Poziom upowszechniania wychowania przedszkolnego wśród dzieci w wieku 6 lat w 2016 r.41	
Mapa 10 Poziom upowszechniania wychowania przedszkolnego wśród dzieci w wieku 3-6 lat w 2016 r.	42
Mapa 11 Analiza dostępności przestrzennej placówek wychowania przedszkolnego w podregionie m. Łódź w roku szkolnym 2015/2016.....	47
Mapa 12 Analiza dostępności przestrzennej placówek wychowania przedszkolnego w podregionie łódzkim w roku szkolnym 2015/2016.....	48
Mapa 13 Analiza dostępności przestrzennej placówek wychowania przedszkolnego w podregionie skierniewickim w roku szkolnym 2015/2016	49
Mapa 14 Analiza dostępności przestrzennej placówek wychowania przedszkolnego w podregionie piotrkowskim w roku szkolnym 2015/2016	50
Mapa 15 Analiza dostępności przestrzennej placówek wychowania przedszkolnego w podregionie sieradzkim w roku szkolnym 2015/2016.....	51
Mapa 16 Plany inwestycyjne gmin w zakresie ośrodków wychowania przedszkolnego w perspektywie do 2020 r.	64
Mapa 17 Ośrodki wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2015/2016 w Łodzi	75
Mapa 18 Prognozowana liczba dzieci w wieku 3-6 lat w 2020 r.	78
Mapa 19 Procentowa zmiana liczby dzieci w wieku 3-6 lat w 2020 r. w porównaniu do 2015 r.	79

Spis tabel

Tabela 1 Zmiana liczby ludności w okresie od 31.12.2015 r. do 30.06.2016 r.....	20
Tabela 2 Ośrodki wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim w roku szkolnym 2015/2016	31
Tabela 3 Wykaz gmin bez przedszkoli* w województwie łódzkim w roku szkolnym 2015/2016.....	32
Tabela 4 Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim	35

Tabela 5 Lokalizacja ośrodków wychowania przedszkolnego w miastach i na terenach wiejskich w roku szkolnym 2015/2016 w województwie łódzkim	35
Tabela 6 Dostępność wychowania przedszkolnego wg gmin (liczba dzieci przypadająca na 1 miejsce w placówce) w 2016 r.....	43
Tabela 7 Gminy, które nie mają przedszkola publicznego, ale mają inne formy ośrodków wychowania przedszkolnego lub przedszkole niepubliczne	44
Tabela 8 Liczba PUBLICZNYCH ośrodków wychowania przedszkolnego w gminach miejsko-wiejskich wg typów placówek (oprócz zespołów wychowania przedszkolnego) w podziale na obszar miejski i wiejski gminy	45
Tabela 9 Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim	52
Tabela 10 Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego w podziale na rodzaje gmin	52
Tabela 11 Liczba OWP w miastach i na obszarach wiejskich województwa łódzkiego.....	53
Tabela 12 Liczba publicznych i niepublicznych OWP w podziale na typy, w miastach i na wsiach.....	53
Tabela 13 Liczba miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w województwie łódzkim.....	53
Tabela 14 Liczba miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w podziale na rodzaje gmin.....	54
Tabela 15 Liczba miejsc w OWP w miastach i na obszarach wiejskich województwa łódzkiego.....	54
Tabela 16 Liczba miejsc w publicznych i niepublicznych OWP w podziale na typy placówek, w miastach i na obszarach wiejskich	54
Tabela 17 Liczba dzieci w ośrodkach wychowania przedszkolnego wg kategorii wiekowych, z uwzględnieniem podziału na OWP publiczne i niepubliczne.....	55
Tabela 18 Gminy, w których liczba dzieci jest większa od liczby miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego.....	56
Tabela 19 Plany gmin w zakresie utworzenia nowego ośrodka wychowania przedszkolnego.....	58
Tabela 20 Gminy, które planują utworzyć nową placówkę poprzez adaptację pomieszczeń	58
Tabela 21 Liczba placówek i liczba miejsc planowanych do utworzenia poprzez adaptację pomieszczeń przez gminy miejsko-wiejskie z podziałem na obszar miejski i wiejski gminy	59
Tabela 22 Gminy, które planują utworzyć nową placówkę poprzez budowę nowego obiektu.....	59
Tabela 23 Liczba placówek i liczba miejsc planowanych do utworzenia poprzez adaptację pomieszczeń przez gminy miejsko-wiejskie z podziałem na obszar miejski i wiejski gminy	60
Tabela 24 Plany gmin w zakresie utworzenia nowych miejsc w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego.....	60
Tabela 25 Gminy, które planują utworzyć nowe miejsca w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego poprzez rozbudowę lub modernizację budynków placówek	61
Tabela 26 Liczba miejsc, które zostaną utworzone poprzez rozbudowę lub modernizację budynków placówek (wraz z liczbą placówek, w których nastąpi zwiększenie liczby miejsc) przez gminy miejsko-wiejskie z podziałem na obszar miejski i wiejski gminy.....	62
Tabela 27 Gminy, które planują utworzyć nowe miejsca w istniejących ośrodkach wychowania przedszkolnego poprzez zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych.....	62
Tabela 28 Liczba miejsc, które zostaną utworzone poprzez zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych (wraz z liczbą placówek, w których nastąpi zwiększenie liczby miejsc) przez gminy miejsko-wiejskie z podziałem na obszar miejski i wiejski gminy.....	63
Tabela 29 Liczba gmin, które planują wprowadzić zmiany na rzecz poprawy jakości usług edukacyjnych lub standardu obiektu oraz liczba placówek, w których deklarowane zmiany będą wprowadzane	65

Tabela 30 Liczba gmin, która planuje pozyskać dofinansowanie z RPO Wł na lata 2014-2020 w podziale na rodzaj działań, jakie gminy planują zrealizować na rzecz rozszerzenia oferty placówek	66
Tabela 31 Gminy, które planują pozyskać dofinansowanie z RPO Wł na lata 2014-2020 albo na rozbudowę i wyposażenie istniejącego ośrodka wychowania przedszkolnego budowę nowego ośrodka wychowania przedszkolnego	67
Tabela 32 Gminy, które nie planują pozyskać dofinansowania z RPO Wł na lata 2014-2020 i uzasadnienia takiej decyzji	68
Tabela 33 Liczba miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku w podziale na obszary miejskie i wiejskie	69
Tabela 34 Porównanie aktualnej liczby miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego z planowaną liczbą miejsc w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego w 2020 roku.....	70
Tabela 35 Szacowana liczba brakujących miejsc w roku szkolnym 2017/18 w gminach	71
Tabela 36 Liczba placówek, miejsc i dzieci w ośrodkach wychowania przedszkolnego oraz zapisanych w pierwszym naborze w 2016 roku do ośrodków wychowania przedszkolnego w Łodzi	74
Tabela 37 Placówki wychowania przedszkolnego wg rodzajów w roku szkolnym 2015/2016 na podstawie danych Systemu Informacji Oświatowej	83
Tabela 38 Liczba dzieci na 1 miejsce w ośrodkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2015/2016	88
Tabela 39 Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego dzieci w wieku, 3-5, 3-6 lat w roku szkolnym 2015/2016 na podstawie danych GUS (BDL).....	89
Tabela 40 Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego dzieci w wieku, 3-5, 6, 3-6 lat w roku szkolnym 2016/2017 na podstawie danych GUS (BDL) i badań własnych.....	94
Tabela 41 Wskaźnik upowszechnienia edukacji przedszkolnej w gminach woj. łódzkiego w roku szkolnym 2016/2017 (kolor oznacza gminy o wartości wskaźnika poniżej średniej wojewódzkiej) na podstawie danych GUS (BDL) i badań własnych	98
Tabela 42 Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego w podziale na miasto i wieś w roku szkolnym 2016/2017 na podstawie danych GUS (BDL) i badań własnych (kolor oznacza obszary o wartości wskaźnika poniżej średniej wojewódzkiej – 78,94%)	99

Spis wykresów

Wykres 1 Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2015 r.	18
Wykres 2 Saldo migracji wewnętrznych na 1000 ludności w 2015 r.	21
Wykres 3 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w stosunku do średniej krajowej w 2015 r. .	25
Wykres 4 Odsetek dzieci według pojedynczych roczników objętych wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2015/2016 (w %)	29
Wykres 5 Dzieci w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym ogółem w regionie i w Polsce latach 2004-2015.....	30
Wykres 6 Dzieci w woj. łódzkim w wieku 3-5 lat objęte wychowaniem przedszkolnym w latach 2004 - 2015 w podziale na miasto i wieś.....	30

